

Mobiele bendes aan het Roer

Een exploratief onderzoek naar aard, omvang en aanpak naar mobiel banditisme in de gemeente Roermond

10.2.e

10.2.e

Analyse & Onderzoek
Politie eenheid Limburg

Voorwoord

Samenvatting

Inleiding

1.1 Inleiding	9
1.2 Aanleiding	10
1.3 Een (literatuur)verkenning	11
1.4 Leeswijzer	14
1.5 Doel- en probleemstelling	15
1.6 Onderzoeksvragen	15
1.7 Definiëring en operationalisering van begrippen	17
1.8 Dataverzameling	19
1.9 Onderzoeksmethoden	20
1.10 Afbakening en beperkingen van het onderzoek	23

2. Kenmerken mobiel banditisme delicten **25**

2.1 Delictskenmerken	26
2.1.1 Inreis	26
2.1.2 Verblijf	29
2.1.3 Gebruik infrastructuur	34
2.1.4 Delictpleging en omvang	35
2.1.4.1 <i>winkeldiefstal</i>	36
2.1.4.2 <i>zakkenrollerij</i>	44
2.1.4.3 <i>inbraak in woningen en bedrijven</i>	52
2.1.4.4 <i>oplichting</i>	53
2.1.4.5 <i>autodiefstal/diefstal uit auto's en van/uit andere vervoermiddelen</i>	54
2.1.4.6 <i>overvallen en overige vermogensdelicten</i>	57
2.1.4.7 <i>ladingdiefstallen en skimming</i>	57
2.1.5 Opslag	59
2.1.6 Vervoer en handel	60
2.1.7 Gebruik opbrengst	62
2.1.8 Resumé	63

3. Kenmerken van winkeldieven en zakkenrollers **68**

3.1 Winkeldieven	68
3.1.1 <i>organisatie en netwerk</i>	72

3.1.2 <i>modus operandi</i>	74
3.1.3 <i>onder dwang c.q. in opdracht van derden zakkenrollerijen plegen</i>	79
3.1.4 <i>mobiliteit</i>	80
3.1.5 <i>relatie winkeldieven en prostitutie c.q. mensenhandel</i>	83
3.1.6 <i>buit en doelwit</i>	83
3.2 Zakkenrollers	87
3.2.1 <i>organisatie, netwerk en modus operandi</i>	89
3.2.2 <i>dwang c.q. in opdracht van derden zakkenrollers plegen</i>	91
3.2.3 <i>mobiliteit</i>	91
3.2.4 <i>buit en doelwit</i>	92
3.3. Resumé	94
4. Bestaande interventie maatregelen	97
4.1 inventarisatie van interventies	97
5. Aanknopingspunten aanpak mobiel banditisme	101
6. Conclusies en aanbevelingen	110
6.1 Conclusies onderzoeksvragen	110
6.2 Beantwoording probleemstelling	119
6.3 Aanbevelingen	121
6.4 Discussie, slotbeschouwing en toekomstscenario mobiel banditisme in de gemeente Roermond	129

Literatuurlijst

Bijlagen

Voorwoord

Voor u ligt het rapport van een onderzoek naar de aard en omvang van mobiel banditisme in de gemeente Roermond in de periode 2010-2015. Een onderzoek dat in de periode november 2014 tot maart 2015 plaats vond. Aan de hand van een cijfermatige analyse, een literatuurverkenning en het bevragen van respondenten, hebben we inzicht gegeven in de aantallen en achtergrondkenmerken van mobiel banditisme delicten en dader(groepen).

Volgens een schatting door Detailhandel Nederland bedroeg in 2009 de schade veroorzaakt door criminele dadergroepen uit Oost-Europa 250 miljoen Euro. De schade door winkeldiefstal betrof hierbij rond de 206 miljoen euro. De Minister van Veiligheid en Justitie heeft de afgelopen jaren meerdere malen zijn zorgen geuit over het brede scala aan vermogensdelicten dat door rondtrekkende bendes wordt gepleegd en over de schade die dat bij burgers en bedrijven teweegbrengt.

Graag willen we ^{10.2.e} , ^{10.2.e} binnen de eenheid Limburg en ^{10.2.e} , ^{10.2.e} in Maastricht, voor hun medewerking aan dit onderzoek bedanken. ^{10.2.e} , onze collega's van de ^{10.2.e} voor hun kritische beschouwingen en constructieve suggesties. Verder de respondenten voor de geëngageerde houding en enthousiasme bij de vraaggesprekken, en tot slot de opdrachtgever voor het gestelde vertrouwen.

We hopen dat de inhoud van het rapport bijdraagt aan de gefundeerde aanpak van dit fenomeen. Hopelijk is de samenwerking tussen de gemeente Roermond, politie en de verschillende belanghebbenden tot dusver de opmaat voor een succesvolle interventiestrategie.

Samenvatting

Winkeldiefstallen in Roermond in relatie tot mobiel banditisme.

Vanaf 2010 tot en met 2013 daalde in Roermond het aantal winkeldiefstallen. In 2014 stegen de winkeldiefstallen met 20% ten opzichte van 2013, tegenover een daling in Maastricht en Venlo. In de periode 2010-2015 vonden in de Roermondse binnenstad de meeste winkeldiefstallen plaats. In de weekenden van 2014 vonden de meeste winkeldiefstallen in het Outlet plaats, gevolgd door de binnenstad en het Retail Park. Kledingzaken waren vaak het doelwit. Binnen de onderzoeksperiode werden 293 *winkeldieven* aangehouden die voldeden aan de definitie en criteria van mobiel banditisme; dit aantal nam jaarlijks toe.

In de periode 2010-2015 steeg jaarlijks het aantal aangehouden winkeldieven gerelateerd aan de definitie en criterium van mobiel banditisme, ten opzichte van alle aantal aangehouden winkeldieven in Roermond. Driekwart van deze populatie winkeldieven werd binnen de periode 2010-2015 in het *Outlet* aangehouden, tegenover 13% in de Roermondse *binnenstad*. In 2014 werden in het Outlet 37% meer winkeldieven ingevolge de definitie en criteria van mobiel banditisme, aangehouden dan in 2013. Winkeldiefstallen in Roermond werden overwegend gepleegd door Roemeense mannen, tussen de 25 en 35 jaar oud, die deel uit maakten van een goed georganiseerde en professionele dadergroep. Vaak gebruikten ze een geprepareerde tas voor het omzeilen van detectiepoortjes of werden beveiligingslabels verwijderd. De buit bestond meestal uit kleding, cosmetica en elektronica.

Zakkenrollerijen in Roermond in relatie tot mobiel banditisme.

In 2014 was ten opzichte van 2010 sprake van een ruime verdubbeling van het aantal zakkenrollerijen in Roermond. In 2014 steeg dit aantal met 31% ten opzichte van 2013, terwijl Maastricht en Venlo een daling lieten zien. In de binnenstad vonden binnen de onderzoeksperiode de meeste zakkenrollerijen plaats. In 2014 werden ten opzichte van 2013 meer zakkenrollerijen in het Outlet dan in de binnenstad gepleegd. In het Outlet vonden de meeste zakkenrollerij in winkels plaats en niet op straat, omdat de gelegenheid in winkels groter was dan op straat. Het aantal zakkenrollerijen in het Retail Park was in verhouding tot het Outlet en de binnenstad erg laag. In 2014 vonden op zaterdag de meeste zakkenrollerijen plaats. Binnen de onderzoeksperiode werden 20 zakkenrollers aangehouden die voldeden aan de definitie en criteria van mobiel banditisme. Het aantal aangehouden zakkenrollers nam jaarlijks toe. Zakkenrollerijen werden in Roermond overwegend gepleegd door Bulgaarse vrouwen, doorgaans jonger dan 35 jaar. Vaak droegen ze pruiken als een vermomming. Ze maakten deel uit van een goed georganiseerde en professionele dadergroep. De buit was meestal een

smartphone en/of een portemonnee. Personen van Aziatische afkomst werden in het Outlet vaak het slachtoffer van zakkenrollers (respondent 102 e).

Mobiliteit.

Mobiele bandieten hadden een werkgebied dat heel Nederland of een groot deel daarvan bestreek. Uit het dossieronderzoek bleek dat in Roermond aangehouden Roemeense winkeldieven ook elders in Nederland crimineel actief waren. Volgens de Landelijke Eenheid, verschoof het pleeggebied van mobiele bandieten naar Zuid-Nederland, waaronder het Outlet in Roermond. Landelijk stond de gemeente Roermond op de 7e plaats met het aantal aanhoudingen van verdachten gerelateerd aan mobiel banditisme.

Bestaande interventie maatregelen.

Bestaande (preventieve) interventie maatregelen door politie en gemeente waren gericht op het winkelend publiek, de Roermondse ondernemers en de verdachten van mobiel banditisme. Acties van de gemeente waren vooral gericht op het waarschuwen van winkelend publiek voor zakkenrollers.

Aanknopingspunten uit respondentenonderzoek voor aanpak mobiel banditisme.

Ondanks dat de onderzoeksdoelstelling niet gericht was op de aanpak van mobiel banditisme delicten en verdachten, beschikten nagenoeg alle respondenten over waardevol onderzoeksmateriaal. Ze wezen onder andere op het naïeve gedrag van het winkelend publiek en op enkele detectiepoortjes bij winkels uitgerust met metaaldetectoren die ook geprepareerde tassen detecteerden. Verder bleek dat de aangiftebereidheid van ondernemers overwegend laag was en constateerden ze een gebrek aan onderlinge samenwerking bij beveiligingsfirma's. De aanwezigheid van buitenlandse geüniformeerde politiemedewerkers bijvoorbeeld uit Roemenie, binnen de winkelgebieden, werd door hun toegejuicht. Tenslotte gaven ze aan dat de samenwerking tussen politie, vreemdelingenpolitie, Openbaar Ministerie en parketpolitie bij de afhandeling van delicten gerelateerd aan mobiel banditisme geïntensiveerd moest worden.

Kenmerken mobiel banditisme.

Controles in het binnenland en aan de buitengrenzen, voornamelijk uitgevoerd door multidisciplinaire eenheden, leken een aanzienlijk succes te hebben in de strijd tegen mobiel banditisme. De auto was het favoriete vervoermiddel van mobiel bandieten; vaak verbleven zij op meerdere plaatsen, zoals vakantieparken. Ook uit het politiesysteem BVH werden aanwijzingen gevonden dat Roemenen op vakantieparken in Midden-Limburg verbleven. Immigranten die legaal in Nederland verbleven zouden als springplak kunnen fungeren voor hun

landgenoten die zich op het criminele pad begaven en hier hulpbronnen zochten. Gestolen goederen werden meestal elders opgeslagen, bijvoorbeeld door ze te begraven. Met eigen vervoermiddelen of per openbaar vervoer, werden ze naar het bronland vervoerd. Ook werden ze in West-Europa op zwarte markten doorverkocht. Criminele winsten werden geïnvesteerd in onder meer onroerend goed of in het land van herkomst. Vooral Roemeense en Bulgaarse criminele netwerken hielden zich onder meer bezig met oplichting, terwijl Litouwse misdaadgroepen de keten van de autodiefstal controleerden.

Aanbevelingen (binnen en buiten de winkelgebieden)

Naast preventieve maatregelen gericht op het winkelend publiek wordt aanbevolen ^{11.1} [redacted]. Verder wordt aanbevolen om ^{11.1} [redacted]

^{11.1}

1.1 Inleiding

'Roermond focust op rondtrekkende groepen criminelen, aanpak mobiel banditisme'. Zo kopt Dagblad De Limburger / Limburgs Dagblad op 26 januari 2015. In het artikel wordt verwezen naar de 'Kadernota veiligheid 2015-2018' van de gemeente Roermond, waar het fenomeen mobiel banditisme belicht wordt '...als delicten met een grote impact op veiligheidsgevoelens en (sociale) overlast, waar de gemeente Roermond de komende jaren de focus op legt, als het gaat om veiligheid'.

In eerste instantie lijkt mobiel banditisme (voor de gehanteerde definitie wordt verwezen naar § 1.7) onzichtbaar voor de samenleving. Echter het vormt een steeds groter probleem voor de samenleving, aangezien burgers het slachtoffer ervan zijn. Uit wetenschappelijk onderzoek (Siegel, 2013) wordt geprognosticeerd dat mobiel banditisme zich de komende jaren sterk blijft ontwikkelen. Dit in combinatie met de toekomstige uitbreiding van Roermond als koopstad, maakt dat Roermond genoodzaakt is zich hierop te prepareren. In dit perspectief is een nadere verkenning gestart naar dit criminaliteitsfenomeen, met het doel om een stelselmatige en dadergerichte aanpak neer te zetten gericht op rondtrekkende dadergroepen.

In de gemeente Roermond heerst het gevoel dat criminaliteit die toegewezen kan worden aan mobiel banditisme de laatste jaren is toegenomen. Historisch gezien wordt de Nederlandse politie vanaf het begin van de jaren 2000 geconfronteerd met rondtrekkende Oost-Europese bendes die verschillende typen van vermogensdelicten plegen. Hoewel het fenomeen mobiel banditisme al eeuwenlang bestaat, is in de afgelopen jaren grote bezorgdheid gerezen over de toename van het aantal bendes uit Oost- en Centraal Europa. [...] Diefstal uit supermarkten, cosmetica, kleding- en elektronikawinkels, woning- en bedrijfsinbraken, autodiefstal, oplichting, skimming en zakkenrollerij worden tegenwoordig steeds vaker toegeschreven aan mobiele bendes. De schade veroorzaakt door deze criminele activiteiten bedraagt naar schatting jaarlijks rond de 250 miljoen euro. [...] Benadrukt dient te worden dat het voor de politie lastig te bepalen is of zich een toename van mobiel banditisme voordoet (Kamerstukken 2010-2011, 28648).

Siegel (2013) verwijst in haar onderzoek 'Oost- en Centraal-Europese rondtrekkende criminele groepen in Nederland', naar het rapport in 2012 van het voormalige KLPD, waarin is aangegeven dat de problematiek van mobiel banditisme uit Midden- en Oost-Europa niet is verdwenen, maar zelfs is toegenomen (KLPD, 2012). In de jaren 2012-2013 werd mobiel banditisme op

landelijk niveau tot prioriteit verheven (Siegel, 2013). Voor wat betreft de opbouw van de rapportage wordt verwezen naar de leeswijzer in § 1.4.

Het Roma stigma:

Criminologe Dina Siegel beschrijft de grote verschillen in rijkdom tussen de verschillende Roma-families. 'In Bulgarije zag je aan de ene kant van de straat paleizen, aan de andere kant krotten,' vertelt ze. Volgens haar kenmerken de clans zich door vrij ingewikkelde relaties, waarbij de minderbedeelden worden gedwongen geld te verdienen voor de hogergeplaatsten. De politiemensen ter plekke hielpen haar bij de duiding. Zo zou de Roemeense zigeunerclan van de Gloganii kinderen uit problematische of grote gezinnen al op jonge leeftijd dwingen om te gaan bedelen. En volgens de Bulgaarse politie zijn het bij de clan van de Karderashi – die bestaat uit 2500 families – vooral de vrouwen die zich bekwamen in zakkenrollen. Dochters zouden al op jonge leeftijd worden 'verkocht', waarbij de prijs afhankelijk zou zijn van hun handigheid. Daarnaast zijn er de 'mythische' verhalen, waarbij Roma de pinken van hun kinderen zouden afsnijden om het zakkenrollen te vergemakkelijken. Sommigen van de door Siegel geïnterviewden waarschuwen voor deze 'sprookjes' waarin de zigeuners worden gedemoniseerd.

1.2 Aanleiding

Roermond kenmerkt zich met de aanwezigheid van het Designer Outlet Centre en het Retail Park als winkelstad. Daarnaast zijn veel winkels in Roermond zeven dagen per week geopend. Criminaliteitscijfers van de politie en registraties van het Designer Outlet¹ laten zien dat een aantal vermogensdelicten - die vallen onder de definitie van - mobiel banditisme de laatste jaren is toegenomen. Om tot een plan van aanpak te komen, is het van belang om het probleem inzichtelijk te hebben. Dit vormde de aanleiding om opdracht te geven het fenomeen mobiel banditisme in de gemeente Roermond in beeld te brengen.

---

¹ Het Designer Outlet Centre registreert onder meer het aantal meldingen van zakkenrollerij die door slachtoffers bij de informatiebalie van het Outlet kenbaar worden gemaakt.

1.3 Een (literatuur)verkenning

Met het licht op de doelstelling zal eerst een korte schets van het theoretische kader worden gegeven waar de aard van verdachten, het mobiele karakter van deze criminaliteitsvorm en de doelwitten worden aangestipt.

- *Criminele bendes*

Siegel (2013) maakt onderscheid tussen twee typen in Nederland opererende criminelen uit Oost- en Centraal-Europa: de 'overlevingscriminelen' en de 'professionele dieven'. Onder de eerste categorie schaaft Siegel personen die in eerste instantie naar Nederland zijn gekomen om hier legaal werk te zoeken. Om verschillende redenen zijn ze niet tevreden met hun inkomsten, konden geen werk vinden of houden. Ondanks deze tegenslagen hebben ze besloten in Nederland te blijven.

Ze pogen te overleven door straatcriminaliteit te plegen. De gestolen goederen, vaak afkomstig uit supermarkten, drogisterijen en grote warenhuizen, gebruiken ze meestal zelf. Incidenteel worden deze verkocht aan andere migranten. Dit probleem speelt vooral in de Poolse gemeenschap, maar ook sommige Russen, Oekraïners, Roemenen en Bulgaren behoren tot deze categorie. Er is geen organisatie die hun criminele activiteiten controleert of stuurt. Een uitzondering vormen de bedelaars, die in sommige gevallen wel door criminele organisaties worden ingezet en uitgebuit.

In tegenstelling tot overlevingscriminelen die voor eigen gebruik gelegenheids-criminaliteit plegen, bepalen 'professionele dadergroepen' vooraf welke targets het meeste geld opleveren. Het professionele karakter van de dadergroepen is terug te zien in de manier waarop de vermogensdelicten georganiseerd worden, de targets gekozen worden en de manier waarop de goederen gestolen worden.

- *mobiele karakter*

Onderzoek van Lammers en Bernasco (2013), gebaseerd op een analyse van DNA-materiaal, laat zien dat daders die langere afstanden afleggen en hun criminele activiteiten over meerdere geografische gebieden verspreiden, minder vaak worden opgepakt. Zij concluderen dat de pakkans verkleind wordt naarmate het aantal regio's waarbinnen criminaliteit wordt gepleegd, toeneemt. Een reden daarvoor is dat elk land eigen organisaties kent, met eigen wetgeving en eigen procedures en bevoegdheden ten aanzien van opsporing en vervolging.

Het gevolg is dat informatie over criminaliteit niet automatisch wordt gedeeld tussen landen, waardoor informatie over mobiele bendes versnipperd bij verschillende organisaties aanwezig kan zijn.

Het ontbreken van een goede informatie-uitwisseling tussen Europese landen frustriert de opsporing en biedt daardoor een gelegenheid voor mobiele bendes om hun criminele activiteiten voort te zetten en uit te breiden. Terwijl landgrenzen binnen de Europese Unie thans zijn opengesteld en mobiele bendes zich vrij kunnen bewegen, dienen politie en opsporingsdiensten zich te houden aan nationale wet- en regelgeving. Dit verschil in bewegingsmogelijkheden tussen mobiele bendes en opsporingsdiensten wordt als één van de kernproblemen bij de aanpak van dit probleem beschouwd (o.a. Van der Berg, 2012; Caputo, 2010; Lammers en Bernasco, 2013; Spapens en Fijnaut, 2005, De Waard, 2012).

- *Nederland als doelwit*

De overgang van het socialisme naar het kapitalistische marktsysteem en de uitbreiding van de Europese Unie, hebben volgens Siegel (2013) de opkomst van de georganiseerde misdaad vergemakkelijkt. Beide processen faciliteerden nieuwe vormen van grensoverschrijdende criminaliteit, zoals mobiel banditisme. De mobiliteit van criminele groepen wordt beschouwd als een onvermijdelijk gevolg van de economische ontwikkelingen in de Europese Unie.

Siegel (2013) constateert dat de werkloosheid, de uitzichtloosheid, de lage lonen en de lage levensstandaard in Oost- en Centraal-Europa, afgezet tegen het beeld van Nederland als een rijk land waar de mensen wel iets kunnen missen van hun geld en goederen, de belangrijkste redenen voor de criminele bendes om Nederland als werkterrein te kiezen.

Voor deze criminele groepen staat Nederland niet bovenaan de lijst van populaire landen; in hun ogen is Nederland slechts één van de welvarende landen West-Europese regio's waar men snel en relatief eenvoudig op illegale wijze geld kan verdienen. Nederlanders worden daarbij beschouwd als makkelijke doelwitten: ze zijn goedgegelovig, hebben weinig ervaring met criminelen en zijn naïef in hun dagelijks leven. Ze letten niet goed op tijdens het boodschappen doen en parkeren hun auto's op niet of nauwelijks verlichte plekken. Omdat ze gewend zijn aan een multiculturele samenleving zijn Nederlanders niet snel argwanend en onvoldoende alert in de ontmoeting met vreemdelingen, ook in hun eigen vertrouwde omgeving. Daarnaast hebbend criminelen het idee dat men eigenlijk niet van mensen maar van het systeem steelt. De slachtoffers zijn verzekerd waardoor de schade voor hun beperkt blijft, volgens Siegel.

- *Roermond als doelwit*

Roermond heeft specifieke kenmerken die aantrekkelijk zijn voor mobiele bendes. Deze kenmerken worden nader toegelicht.

Grensligging

Roermond is kort gelegen nabij zowel de Duitse als de Belgische grens en is via een aantal toegangswegen goed bereikbaar. Vooral voor daders die de intentie hebben om zo kort mogelijk in Nederland te verblijven - in verband met het verlagen van de pakkans - is de ligging van Roermond aantrekkelijk.

Roermond, that's shopping

Roermond kent een ruim winkel-aanbod in grote variatie. In de historische stadskern is een grote diversiteit aan winkels en attractieve pleinen. De restaurants, terrassen en monumentale gebouwen in de binnenstad zijn aantrekkelijk voor bezoekers. De winkels zijn zeven dagen per week geopend. Naast de binnenstad kent Roermond het bekende Designer Outlet Centre en het Retail Park. Het Outlet is een groot

winkelparadijs op loopafstand van de binnenstad. Dit grootste Outlet van de Benelux biedt meer dan 200 merken en ruim 150 shops waar merken zoals Hugo Boss, Ralph Lauren, Marc O'Polo, Diesel, Puma, Nike, 365 dagen van het jaar worden verkocht.

Respondent 102 e , 102 e van het Outlet, gaf in december 2014 aan dat de teller van het aantal bezoekers op dat moment voor 2014 op 5.2 miljoen bezoekers stond. Kortom, het Outlet is een veel publiek trekkende attractie.

Het Retail Park aan de A-73 maakt het winkelaanbod compleet; het is een centrum van grootschalige detailhandel en horeca en heeft een totale oppervlakte van 35.000 m2. Het Retail Park is goed bereikbaar en heeft 1200 gratis parkeerplaatsen beschikbaar voor de bezoekers.

Gelet op deze uitstekende winkelfaciliteiten is het aannemelijk dat de bisschopsstad een aantrekkelijke locatie is voor mobiele bendes.

Evenementen

Roermond is een bruisende evenementenstad. Voorbeelden van evenementen die regelmatig, meestal jaarlijks, plaatsvinden zijn onder andere: Solar, de Open Monumentendag Roermond, Limburgse Veteranendag, Sjtasiefestatie (carnavalsactiviteit), Bevrijdigingsfestival Limburg, Sjommelemert, Cirque d'Hiver, Limburg Festival, Hertense Havenfeesten, Stedelijk Muziekfeest, Roermond Swingt en festival Sjaampop.

De ervaring leert dat een aantal vermogensdelicten, zoals zakkenrollerij, vooral op locaties en tijden plaats vinden waar het op dat moment onoverzichtelijk en lawaaiërig is. Ingrediënten die veelal aanwezig zijn tijdens evenementen.

1.4 Leeswijzer

In dit hoofdstuk wordt verder ingegaan op de onderzoeksopzet die inzicht geeft over de doel- en probleemstelling, onderzoeksvragen, operationalisering begrippen, dataverzameling, onderzoeksmethoden en de afbakening en beperkingen van het onderzoek.

De *kenmerken en omvang van delicten* die vallen onder het begrip 'mobiel banditisme' staan centraal in hoofdstuk 2. Gelet op het aantal registraties in de politiestructuren, nemen winkeldiefstallen en zakkenrollerijen in de gemeente Roermond een prominentere plaats dan overige delicten in. Vandaar dat bij deze delicten nader op onder meer de getalsmatige omvang, de geografische en temporele spreiding wordt ingegaan.

In hoofdstuk 3 komen de *kenmerken van aangehouden verdachten (en bendes)* aan bod die binnen de onderzoeksperiode in Roermond mobiel banditisme delicten pleegden. Naast persoonskenmerken wordt onder meer ingezoomd op kenmerken als de 'georganiseerdheid', 'modus operandi' en 'mobiliteit'.

Hoofdstuk 4 gaat in op de reeds *bestaande en genomen gemeentelijke en politieke interventie maatregelen* in de gemeente Roermond tijdens de afgelopen jaren.

Gelet op het verkennende karakter van het onderzoek is in hoofdstuk 5 een eerste aanzet gepresenteerd van *voorstellen en suggesties uit het respondentenonderzoek*. Een aanzet dat aanknopingspunten biedt voor een aanpak van mobiel banditisme in de gemeente Roermond.

In hoofdstuk 6 zijn de belangrijkste *conclusies* getrokken en is een antwoord op de probleemstelling gegeven. Op grond van de *conclusies* en de voorstellen en suggesties in hoofdstuk 5 zijn een aantal *aanbevelingen* geformuleerd. Tot slot is een paragraaf 'discussie' en 'toekomstscenario's' toegevoegd.

1.5 Doel- en probleemstelling

Zoals eerder in de inleiding is aangegeven heerst zowel bij publieke en private partners het gevoel dat mobiel banditisme in de gemeente Roermond is toegenomen. Om te kunnen bepalen of er daadwerkelijk sprake is van een toename van vermogenscriminaliteit die te wijten is aan mobiele daders, dient nader onderzoek te worden uitgevoerd.

Vandaar dat kennisgebrek over dit fenomeen in de bisschopsstad één van de drijfveren is voor het doen van onderzoek. Hierbij ligt de nadruk op het verkrijgen van inzicht in de veronderstelde problematiek. Daarnaast is het van belang om bij een eventuele aanpak te weten welke maatregelen reeds zijn getroffen en welk effect deze hebben gehad. Dit om een (wellicht) nieuw te vormen aanpak van het fenomeen in de gemeente Roermond te bewerkstelligen.

De doelstelling van dit onderzoek is als volgt geformuleerd: *'inzicht verkrijgen in de aard, omvang en bestaande interventies van mobiel banditisme delicten en verdachten, in de gemeente Roermond binnen de periode 2010 tot 2015. Het verkregen inzicht draagt niet alleen bij tot kennisverbreding, maar biedt ook aanknopingspunten voor het verbeteren van de (preventieve) aanpak van mobiel banditisme, het vergroten van de pakkans van daders en om de recidivekans te verminderen'.*

Aan de hand van deze doelstelling is de volgende probleemstelling geformuleerd: *'Wat is de aard, omvang en wat zijn de bestaande maatregelen in relatie tot mobiel banditisme delicten en verdachten in de gemeente Roermond binnen de onderzoeksperiode 2010 tot 2015'?*

1.6 Onderzoeksvragen

Op basis van de doelstelling is een viertal onderzoeksvragen geformuleerd die deels uiteenvallen in een aantal subvragen.

1. *Wat zijn de kenmerken van delicten die onder de definitie van de Raad van de Europese Unie onder mobiel banditisme vallen?*
  - Wat zijn de delicten die in dit onderzoek als mobiel banditisme worden aangemerkt?
2. *Wat is de geregistreerde omvang van delicten die onder mobiel banditisme vallen en hoe heeft deze zich in de gemeente Roermond binnen de onderzoeksperiode ontwikkeld?*
  - Hoeveel aangiften van mobiel banditisme delicten zijn in de gemeente Roermond in de periode 2010 tot 2015 opgenomen?

- Hoe heeft het aantal opgenomen aangiften van mobiel banditisme delicten in de gemeente Roermond binnen de periode 2010 tot 2015 zich ontwikkeld?
  - Wat is de geografische en temporele spreiding van in de gemeente Roermond opgenomen aangiften van zakkenrollerij?
  - Wat is de temporele spreiding van in de gemeente Roermond opgenomen aangiften van winkeldiefstallen?
  - Hoe is de verhouding tussen het aantal opgenomen aangiften van winkeldiefstal en zakkenrollerij in de gemeente Roermond ten opzichte van gemeenten elders in Limburg?
3. *Wat is de geregistreerde omvang en wat zijn de achtergrondkenmerken van personen die als verdachten van mobiel banditisme delicten in de gemeente Roermond binnen de onderzoeksperiode zijn aangehouden en die voldoen aan de definitie en criteria van mobiel banditisme?*
- Wat is het aantal personen die binnen de onderzoeksperiode in de gemeente Roermond aangehouden zijn voor delicten inzake mobiel banditisme ?
  - Wat is de geografische spreiding van het aantal in de gemeente Roermond aangehouden winkeldieven?
  - Hoe is de verhouding tussen het aantal aangehouden winkeldieven in de gemeente Roermond ten opzichte van gemeenten elders in Limburg?
  - Wat zijn de persoonskenmerken van aangehouden winkeldieven en zakkenrollers?
  - Wat zijn de overige kenmerken van criminele groepen waartoe deze aangehouden verdachten behoren?
4. Wat zijn de kenmerken van de doelwitten van mobiel banditisme in Roermond binnen de onderzoeksperiode?
5. Wat zijn de bestaande maatregelen die reeds door de gemeente en politie Roermond in het terugdringen van mobiel banditisme zijn getroffen en wat is het effect hiervan?
- Wat zijn de genomen maatregelen van de gemeente Roermond om mobiel banditisme te verminderen?
  - Wat zijn de genomen maatregelen van de politie in Roermond om mobiel banditisme te verminderen?

1.7 Definiëring en operationalisering van begrippen

In deze paragraaf zijn de relevante begrippen in de probleemstelling en onderzoeksvragen gedefinieerd en geoperationaliseerd.

- 'Aard'. In dit onderzoek wordt onder 'aard' verstaan:
  - de kenmerken van delicten die ingevolge de definitie van de Raad van de Europese Unie onder mobiel banditisme worden gerekend:
    - winkeldiefstal
    - zakkenrollerij
    - inbraak in woningen en bedrijven
    - oplichting
    - autodiefstal en diefstal uit auto's
    - overvallen en overige vermogensdelicten
    - ladingdiefstallen en skimming

De vastgestelde barrières uit het 'barrièremodel mobiel banditisme' ontwikkeld door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV), zijn in dit onderzoek als *kenmerken* van mobiel banditisme aangemerkt. Bovendien is nader ingezoomd op de *buit* bij winkeldiefstal en zakkenrollerij.

- de kenmerken van personen die in de gemeente Roermond dan wel in een andere Nederlandse gemeente binnen de onderzoeksperiode zijn aangehouden, voor het plegen van delicten opgenomen in de definitie van de Raad van de Europese Unie van mobiel banditisme én die voldoen aan alle 3 onderstaande criteria; criteria die in de loop van de jaren door de Nederlandse politie zijn ontwikkeld en als filter voor het detecteren van internationale dadergroepen worden gehanteerd:

- de verdachte heeft niet de Nederlandse nationaliteit
- de verdachte is niet in Nederland geboren
- de woonplaats van de verdachte is niet in Nederland geregistreerd

Van deze personen zijn de 'nationaliteit', 'leeftijd' en 'geslacht' in beeld gebracht.

- de kenmerken van criminele groepen (bendes) waartoe deze personen behoren. Van deze groepen zijn onder meer de 'georganiseerdheid', 'mobiliteit' en 'werkwijze' geanalyseerd.
- 'Omvang'. Onder omvang wordt in dit onderzoek begrepen: het aantal opgenomen aangiften van mobiel banditisme delicten en het aantal aangehouden verdachten van deze delicten in de gemeente Roermond in de periode 2010 tot 2015 en als zodanig geregistreerd in de politiesystemen.
- 'Verdachten': als verdachte aangehouden personen voor het plegen van mobiel banditisme delicten.
- 'Mobiel banditisme'. In dit onderzoek hanteren we de definitie zoals die in 2010 door de Raad van de Europese Unie is geformuleerd:
'Een mobiele (rondtrekkende) dadergroep is een vereniging van daders die zich stelselmatig verrijken door middel van vermogenscriminaliteit of fraude (met name winkel- en ladingdiefstal, inbraak in woning en bedrijven, oplichting, overvallen en overige vermogensdelicten, skimming en zakkenrollerij) binnen een breed gebied waarin ze activiteiten uitvoeren en die internationaal actief zijn'. Siegel (2013) voegt nog een tweetal delicten hieraan toe: 'autodiefstal' en 'diefstal uit auto's'; ook dit tweetal delicten worden in dit onderzoek toegevoegd.
- 'Interventies'. Onder interventies wordt in dit onderzoek begrepen: het ingrijpen door politie en gemeente in Roermond aan de hand van actieve handelingen die gericht zijn op het terugdringen van delicten in het kader van mobiel banditisme.
- 'Winkeldiefstal'. Onder winkeldiefstal wordt in dit onderzoek verstaan: 'hij die enig goed dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort wegneemt, met het oogmerk om het zich wederrechtelijk toe te eigenen, wordt, als schuldig aan diefstal, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier

jaren of geldboete van de vierde categorie' (artikel 310 Wetboek van Strafrecht).²

Voor wat betreft de cijfermatige analyse zijn in dit onderzoek voor dit delict de maatschappelijke klassen gehanteerd: 'winkeldiefstal (met geweld)' en 'gekwalficeerde diefstal uit winkel (met geweld)'.

- '*Zakkenroller*'. Onder een zakkenroller verstaan we in dit onderzoek: 'een dief die behendig uit iemands zakken steelt'. Voor de cijfermatige analyse zijn in dit onderzoek voor dit delict de maatschappelijke klassen gehanteerd: 'zakkenrollerij/tasjesroof' (met geweld) en 'straatroof'.
- '*Gemeente Roermond*'. In dit onderzoek wordt hieronder begrepen: het grondgebied van de gemeente Roermond, naast het stadsdeel Roermond, vallen hieronder de stadsdelen Maasniel, Herten en Swalmen.

1.8 Dataverzameling

Dit onderzoek valt onder het toegepast wetenschappelijk onderzoek (de inzet van wetenschappelijke kennis en methodologie bij de ontwikkeling van praktisch bruikbare methoden en producten), en is exploratief van aard. De onderzoeksresultaten zijn weloverwogen gebaseerd op een breed informatie-spectrum.

In deze paragraaf wordt een opsomming van verzamelde data weergegeven. De onderzoeksinformatie die specifiek betrekking heeft op de gemeente Roermond is op een aantal plaatsen in deze rapportage gemarkeerd. Tevens zijn links en rechts ter illustratie een aantal tekstkaders geplaatst met politie informatie over mobiel banditisme.

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen en de probleemstelling is in dit onderzoek gebruik gemaakt van triangulatie: door het probleem vanuit verschillende invalshoeken te benaderen wordt de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek vergroot. Voor het vergroten van de kwaliteit is in dit onderzoek gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksmethoden: literatuuronderzoek, interviews en bestandsanalyse van databronnen (Baarda, De Goede en van der Meer-Middelburg, 1996).

---

² Winkeldiefstallen en zakkenrollerijen worden verhoudingsgewijs veel vaker door de politie geregistreerd dan de overige mobiel banditisme delicten, vandaar dat uitsluitend van deze delicten de geografische en temporele spreiding in de gemeente Roermond in hoofdstuk 2 gepresenteerd worden.

- **verzameling van databronnen**

De voor dit onderzoek verzamelde onderzoeksdata is ontleend aan de volgende bronnen:

- de politiestructuren GIDS/COGNOS, Basis Voorziening Handhaving (BVH) en het Blueview-systeem.
- het interne registratiesysteem van het Designer Outlet Centre in Roermond over het aantal meldingen van slachtoffers van zakkenrollerijen.
- de literatuur die in de afgelopen jaren is verschenen over 'mobiel banditisme'.
- de politie en gemeente in Roermond: maatregelen die in de afgelopen jaren in het kader van de strijd tegen mobiel banditisme in de gemeente Roermond zijn genomen.
- respondenten die als aanvulling en verheldering op de literatuurverkenning zijn bevraagd;

1.9 Onderzoeksmethoden

In dit onderzoek zijn zowel kwantitatieve als kwalitatieve onderzoeksmethodes gebruikt die in deze paragraaf nader toegelicht worden. Verder is per onderzoeksvraag afzonderlijk de toegepaste onderzoeksmethode(n) aangegeven.

- *kwantitatief*: aan de hand van een bestandsanalyse is de GIDS/COGNOS-data op kwantitatieve wijze geanalyseerd, daarnaast heeft een kwantitatieve dossierstudie plaatsgevonden van BVH-data en uit het Blueview-systeem van de politie.
- *kwalitatief*: literatuurverkenning en respondentenonderzoek vormen de kwalitatieve onderzoeksmethoden.

- literatuurverkenning

Het doel van de literatuurverkenning is het verzamelen van vakspecifieke literatuur naar geschreven informatie in boeken, tijdschriften en publicaties op het internet. Deze literatuur zal worden toegepast op het te onderzoeken probleem en vormt de basis voor de wijze waarop de analyse plaats gaat vinden. Om antwoord te geven op de probleemstelling is het van belang om literatuur te bestuderen die betrekking heeft op mobiele daders, criminele bendes en vermogenscriminaliteit.

Voor de literatuurverkenning is veelvuldig gebruik gemaakt van de eerdere verwijzing van het onderzoek naar mobiel banditisme uitgevoerd door prof. dr. Dina Siegel (2013). De literatuurlijst die achter deze rapportage is opgenomen, geeft een overzicht van de boeken, publicaties en websites gebruikt als een verkenning van dit onderzoek. De resultaten zijn gebruikt als

input voor de interviews met de respondenten. Daarnaast geven ze inzicht en een uiteenzetting over de signalen en aanwijzingen over mobiel banditisme en over personen die op enigerlei wijze bij deze hierbij betrokken zijn.

- respondentenonderzoek

Met 18 respondenten vonden vraaggesprekken plaats in een semigestructureerde vorm. Een wijze van interviewen waarbij de vraagvolgorde en -formulering niet vast staat en de antwoorden open van aard zijn.

Om het onderzoek vanuit meerdere invalshoeken te belichten, zijn respondenten met verschillende functies en afkomstig uit diverse organisaties bevraagd. Het merendeel van de bevraagde respondenten, zijn actief betrokken bij de handhaving van wet- en regelgeving. Respondenten zijn afkomstig uit de volgende organisaties, waarbij tussen haakjes het aantal bevraagde respondenten is weergegeven: politie eenheid Limburg (5), landelijke eenheid (2), douane (1), Koninklijke Marechaussee (1), beveiligingsfirma's in de binnenstad en in het Outlet Centre (4), citymanagement (1), ondernemers in het Retail Park en in het Outlet Centre (2), Designer Outlet Centre in Roermond (2).

Her en der zijn opmerkingen van respondenten als illustratie in de hoofdstukken geplaatst. Voor een overzicht van functies van respondenten en de organisaties waar zij werkzaam zijn, wordt verwezen naar bijlage 1.

- toegepaste onderzoeksmethoden per onderzoeksvraag

OV 1. Wat zijn de kenmerken van delicten die onder mobiel banditisme vallen?

Voor het beantwoorden van de eerste onderzoeksvraag is gebruik gemaakt van de resultaten uit de literatuurverkenning, immigratiecijfers van de gemeente Roermond.

OV 2. Wat is de geregistreerde omvang van delicten die onder mobiel banditisme vallen en hoe heeft deze zich in de gemeente Roermond binnen de onderzoeksperiode ontwikkeld?

Aan de hand van een bestandsanalyse van het geautomatiseerde systeem bij de politie GIDS/COGNOS, is de omvang van delicten in kaart gebracht. In dit systeem zijn de zogenaamde 'maatschappelijke klassen' van delicten ondergebracht die over perioden en werkgebieden binnen de eenheid Limburg bevraagd kunnen worden. De resultaten zijn in een Excel bestand vastgelegd. De omvang van het delict 'zakkenrollerijen' is in dit onderzoek ook weergegeven aan de hand van de registratie door het Designer Outlet Centre in Roermond. Slachtoffers van zakkenrollerijen in het Outlet melden

zich namelijk bij de informatiebalie waar hun personalia en andere gegevens worden vastgelegd. Door een aantal (praktische) redenen blijft de aangifte bij de politie vaak achterwege.

OV 3. Wat is de geregistreerde omvang en wat zijn de achtergrondkenmerken van personen die als verdachten van mobiel banditisme delicten in de gemeente Roermond binnen de onderzoeksperiode zijn aangehouden en die voldoen aan de definitie en criteria van mobiel banditisme?

De omvang van het aantal verdachten is berekend aan de hand van een uit GIDS/COGNOS gegenereerd Excel bestand. In dit bestand zijn verdachten van buitenlandse herkomst opgenomen die in de gemeente Roermond dan wel in een andere Nederlandse gemeente zijn aangehouden voor een mobiel banditisme delict, én die voldoen aan de 3 criteria van mobiel banditisme gehanteerd door de Nederlandse politie.

De achtergrondkenmerken van die verdachten zijn ontleend aan de literatuurverkenning en het respondentenonderzoek. Bovendien zijn de kenmerken die betrekking hebben op de mobiliteit van binnen de onderzoeksperiode in Roermond aangehouden Roemeense winkeldieven, verkregen aan de hand van een dossieronderzoek in het politieke systeem Blueview,.

OV 4. Wat zijn de kenmerken van de doelwitten van mobiel banditisme in Roermond binnen de onderzoeksperiode?

Deze onderzoeksvraag is beantwoord aan de hand van de resultaten uit de literatuurverkenning en het respondentenonderzoek.

OV. 5 Wat zijn de bestaande maatregelen die reeds door de gemeente en politie Roermond in het terugdringen van mobiel banditisme zijn getroffen en wat is het effect hiervan?

Aan de hand van informatie van de afdeling 'Strategie en Bestuur' van de gemeente Roermond, respondenten werkzaam bij de politie in Roermond, medewerkers van verschillende beveiligingsfirma's en medewerkers van het Designer Outlet Centre, is een beeld verkregen van de bestaande en in het verleden genomen maatregelen om het fenomeen 'mobiel banditisme' aan te pakken.

1.10 Afbakening en beperkingen van het onderzoek

Afbakening

Qua ruimte en tijd zijn de grenzen van het onderzoek afgebakend. Geografisch is het onderzoek tot het grondgebied van de gemeente Roermond afgebakend. Bij de vaststelling van de omvang van delicten gerelateerd aan mobiel banditisme en het aantal in Roermond aangehouden verdachten die voldoen aan de criteria van mobiel banditisme, bestrijkt de tijdspanne van het onderzoek de 5 jaarlijkse periode van 01 januari 2010 tot 01 januari 2015. Tenslotte zal bij de analyse naar delicten van mobiel banditisme niet worden ingegaan op geweldsdelicten gepleegd door daders van mobiel banditisme. Deze blijven in dit onderzoek buiten beschouwing.

Beperkingen

Ieder onderzoek kent in meer of mindere mate beperkingen. Dit onderzoek vormt daar geen uitzondering op. Bij de onderzoeksresultaten worden sommige (methodologische) kanttekeningen geplaatst zodat onderzoeksresultaten op juiste waarde worden ingeschat. Het is niet mogelijk om de omvang en aard van het fenomeen mobiel banditisme rechtstreeks uit de registratiesystemen van de politie te genereren. Dit heeft meerdere oorzaken.

De criteria zoals genoemd in de definitie van mobiel banditisme zijn niet te ondervangen in de registratiesystemen van de politie. Om toch tot een beeld te komen, zijn landelijke afspraken gemaakt aan welke criteria een verdachte in de politiestructuur dient te voldoen om te kunnen worden aangemerkt als mobiele dader. ^{10.2.g}

10.2.g

Voor een

weergave van de overige beperkingen wordt verwezen naar bijlage 2.

10.2.g

Hoofdstuk 2 Kenmerken mobiel banditisme delicten

In dit tweede hoofdstuk staan de kenmerken en de omvang van zowel delicten als aangehouden verdachten centraal, die vanuit verschillende invalshoeken worden belicht. Bovendien wordt de eerste onderzoeksvraag beantwoord: *'Wat zijn de kenmerken van delicten die onder mobiel banditisme vallen'?*

In § 2.1 zijn de delictskenmerken beschreven aan de hand van de zeven barrières uit het 'barrièremodel mobiel banditisme' ontwikkeld door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). Achtereenvolgens wordt ingegaan op de kenmerken *inreis, verblijf, gebruik infrastructuur, delictpleging, opslag, vervoer & handel* en *gebruik van de opbrengst*, in relatie tot mobiel banditisme delicten.

Bij de subparagraaf 'delictpleging en omvang' (§ 2.1.4) wordt antwoord gegeven op twee onderzoeksvragen. Als eerste onderzoeksvraag 2: *'Wat is de geregistreerde omvang van delicten die onder mobiel banditisme vallen en hoe heeft deze zich in de gemeente Roermond binnen de onderzoeksperiode ontwikkeld'?* In deze vraag komt de omvang aan bod van de mobiel banditisme delicten: winkeldiefstal, zakkenrollerij, inbraak in woningen en bedrijven, oplichting, autodiefstal en diefstal uit auto's, overvallen & overige vermogensdelicten, ladingdiefstallen en skimming.

Winkeldiefstallen en zakkenrollerijen worden verhoudingsgewijs veel vaker door de politie geregistreerd dan de overige mobiel banditisme delicten, vandaar dat uitsluitend van deze delicten de geografische en temporele spreiding in de gemeente Roermond gepresenteerd worden. Om dezelfde reden wordt ook een vergelijk gemaakt van de omvang van het aantal opgenomen aangiften van winkeldiefstallen en zakkenrollerijen in de gemeente Roermond en de gemeenten Maastricht en Venlo.

In onderzoeksvraag 3 wordt ingegaan op zowel de omvang als de achtergrondkenmerken van verdachten van mobiel banditisme delicten. De omvang komt in § 2.1.4 'delictpleging en omvang van dit hoofdstuk aan bod: *'Wat is de geregistreerde omvang [...] van die als verdachten van mobiel banditisme delicten in de gemeente Roermond binnen de onderzoeksperiode zijn aangehouden en die voldoen aan de criteria van mobiel banditisme'?* De 'achtergrondkenmerken' van onderzoeksvraag 3 komen daarna in hoofdstuk 3 aan de orde.

2.1 Delictskenmerken

In deze paragraaf worden de kenmerken van de mobiel banditisme delicten toegelicht gepresenteerd aan de hand van de 7 barrières uit het 'barrièremodel mobiel banditisme' vastgesteld door het CCV. Een overzicht van deze barrières is in bijlage 5 bijgevoegd.

2.1.1 Inreis

Regelmatige douanecontroles aan de grenzen binnen het grondgebied van de Europese Unie zijn grotendeels afgeschaft en controles zijn naar het binnenland en de buitengrenzen verplaatst. Deze controles, voornamelijk uitgevoerd door multidisciplinaire eenheden, lijken een aanzienlijk succes daar een scala aan criminele activiteiten is ontdekt. Het blijkt dat illegale goederen maar ook immigranten in hoofdzaak over de weg worden vervoerd (KLPD, 2012c).

De Koninklijke Marechaussee (KMAR) is onder meer belast met de bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit of mobiel banditisme in het grensgebied met Duitsland van Groningen tot Aken. In dit grensgebied wordt al sinds 1994 door de KMAR het zogenaamde 'Mobiel Toezicht Vreemdelingen' (MTV) ingezet als middel om illegale migranten op te sporen. Respondent 102 e , 102.e van de KMAR, geeft aan dat in het kader van mobiel banditisme, de Bulgaren en Roemenen aan de oostgrens de speciale aandacht van de KMAR hebben, omdat bekend is dat ze zich met tal van criminele activiteiten in Nederland bezig houden. Hij pleit voor integrale samenwerking en gezamenlijke controles met de nationale politie aan de Duitse grens zodat een barrière in de strijd tegen mobiel banditisme kan worden opgeworpen.

Zowel de KMAR als de politie hebben ieder speciale bevoegdheden en door samenwerking kunnen deze bevoegdheden nog effectiever worden benut. Op basis van de Vreemdelingenwet kan de KMAR aan de grens optreden en hebben ze de bevoegdheid om de identiteit ter plaatse te controleren. Volgens 102 e houdt de bevoegdheid voor deze doelgroep van de KMAR op bij een geldig

document en geen signalering in de politiesystemen. Het zijn immers EU onderdanen aan een binnengrens van Schengen.

11.1

In dit kader refereert 10.2.e aan de inzet van het zogenaamde 'Gemeenschappelijk Politie Team' ook wel het 'Grensoverschrijdend Team' (GPT) genoemd. Een team dat bestaat uit medewerkers van de KMAR en medewerkers van de Duitse politie. Het GPT is een speciale eenheid die zorgt voor meer veiligheid in de grensregio's, aldus 10.2.e (persoonlijke communicatie, 2 februari 2015).

Ook respondent 10.2.e in Roermond, wijst op de inzet van het GPT in relatie tot mobiel banditisme. 11.1

11.1 (persoonlijke communicatie, 18 december 2014). 11.1

11.1

Volgens respondent 10.2.e kan de douane/belastingdienst financiële dwangmaatregelen opleggen bij constatering van financieel wederrechtelijk verkregen voordeel bij de uitreis in het kader van mobiel banditisme. In een telefoongesprek met de heer 10.2.e, 10.2.e', douane 11.1

11.1 (persoonlijke communicatie, 12 februari 2015).

Van Gestel (2014) constateert dat er een grote variatie in vervoermiddelen bestaat. In de eerste plaats zijn er daders die met een personenauto naar Nederland komen. In de tweede plaats wordt gebruik gemaakt van particuliere

pendelbusjes, al dan niet via informele pendeldiensten vanuit het land van herkomst. Tenslotte reizen daders met regulier openbaar vervoer, waarbij het vooral gaat om lijndiensten van internationale busmaatschappijen zoals Eurolines en Atlassib (o.a. KLPD 2012c; Siegel, 2013; Spapens en Fijnaut, 2005).

Busonderneming Eurolines was in 2012 onderwerp van analyse van het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD, 2012c). In totaal zijn bij deze onderneming meer dan 32 onafhankelijke (bus)-ondernemingen aangesloten bij Eurolines, die in totaal meer dan 500 bestemmingen in Europa en Afrika bedienen.

In het onderzoeksjaar had Eurolines een vijftal vestigingen in Nederland. Aan de hand van deze analyse bleek onder meer dat in totaal 200 reizigers van Eurolines, als verdachte bij één of meer registraties waren aangemerkt. Roemenië was van bijna 1 op de 7 verdachten (14%) de woon- en of verblijfplaats. Verdachten verklaarden dat gestolen goederen met Eurolines naar Roemenie werden getransporteerd en dat ze van Eurolines gebruik maakten om naar Nederland af te reizen. 10.2.c

Van Gestel (2014) stelt weliswaar dat de relatief lage bustarieven reizen door Europa laagdrempelig maken, maar dat de voorkeur echter meer ligt bij het reizen per personenauto in verband met het risico van het terugreizen met openbaar vervoer om gepakt te worden met de binnengehaalde buit.

Daarnaast reizen leden van mobiele bendes soms ook met het vliegtuig (low budget vluchten). Ook Siegel (2013) geeft in haar onderzoek het reizen per vliegtuig naar onder meer Nederland als alternatief aan. De literatuurbevindingen worden bevestigd door Respondent 10.2.e die vast stelt 11.1

(persoonlijke communicatie, 12 februari 2015).

Een kanttekening wordt gemaakt bij de vaststelling van 10 2 e , dat 11.1

2.1.2 Verblijf

10 2 c

(respondent 10 2 e , persoonlijke communicatie, 11 februari 2014).

Met betrekking tot de duur van het verblijf kan grofweg een tweedeling worden gemaakt. Een deel van de mobiele bendes reist vanuit het buitenland naar Nederland om hier vermogenscriminaliteit te plegen. Daarna keren ze snel weer huiswaarts. Deze bendes verblijven hier kort en hierover wordt in de literatuur gesproken over 'hit-and-run-tactieken' en over 'foreign based networks'.

Andere mobiele bendes verblijven hier langer, wonen meestal tijdelijk in grote steden van Nederland of België en reizen van daaruit naar andere plaatsen om vermogensdelicten te plegen. Naar verloop van tijd gaan deze bendes terug naar het land van herkomst of reizen nu en dan op en neer. Ze hebben echter in Nederland ook een subculturele basis in de vorm van familie- en vriendennetwerk uit het land van herkomst. Om die reden wordt wel gesproken van subcultural based networks (Von Lampe 2004, Van Gestel, 2014).

Ook Siegel (2013) stelt dat sommige bendes langere tijd in Nederland verblijven en duurzame contacten met landgenoten onderhouden, te weten migranten die hier werken of studeren. Deze contacten zijn van groot belang bij het faciliteren van criminele activiteiten en bij de heling en snelle verkoop van gestolen goederen. Daarnaast is de duur van hun verblijf in Nederland dikwijls afhankelijk van de aard van het delict en van de omvang van de bestelling, volgens Siegel. Bruinsma (2004) concludeert dat het overbruggen van de geografische afstand voor daders niet zozeer een rol speelt, maar met name de aanwezigheid van sociale relaties in andere landen. Mensen overbruggen sneller geografische ruimten wanneer zij iemand hebben waarop ze zich kunnen richten en die hen ter

plaatse kan helpen. Dit geldt volgens Bruinsma ook voor misdadigers, of zij nu incidentele daders zijn, individueel opererende professionals of leden van georganiseerde groepen. Voor mensen die in een ander land delicten willen plegen, is het volgens 10.2.e essentieel dat een verwante etnische gemeenschap aanwezig is in het land van herkomst. Ook door anderen is gewezen op de samenhang tussen migratie, globalisering en mobiliteit van criminelen (o.a. Den Boer, 2010; Bovenkerk et al., 1996).

Nu is het door de uitbreiding van de Europese Unie en het openstellen van landsgrenzen, voor Europese burgers makkelijk geworden om vrij door Europa te reizen en zich in het andere land tijdelijk te vestigen. Door de grote economische welvaartverschillen tussen Europese landen is in het afgelopen decennium een stroom van arbeidsmigratie op gang gekomen, vooral van Oost- naar West-Europa. De hier legaal gevestigde arbeidsmigranten uit Oost-Europese landen vormen gemeenschappen, die gelegenheid kunnen bieden voor criminelen uit diezelfde landen. Werkende arbeidsmigranten die hier legaal verblijven zouden zodoende, bewust of onbewust, als springplank kunnen fungeren voor hun landgenoten die zich op het criminele pad begeven en hier hulpbronnen zoeken (Van Duyne et al., 2009).

De vraag is 'hoe groot is de immigrantenstroom in de gemeente Roermond en in hoeverre vormen ze een springplank voor mobiele bandieten'?

Aan de hand van een door de gemeente Roermond verstrekt overzicht van het aantal Roemeense en Bulgaarse immigranten, blijkt dat binnen de onderzoeksperiode 67 immigranten uit Roemenie en 102 uit Bulgarije, rechtstreeks vanuit het buitenland dan wel via een andere Nederlandse gemeente, naar de gemeente Roermond zijn verhuisd en aldaar ingeschreven zijn.

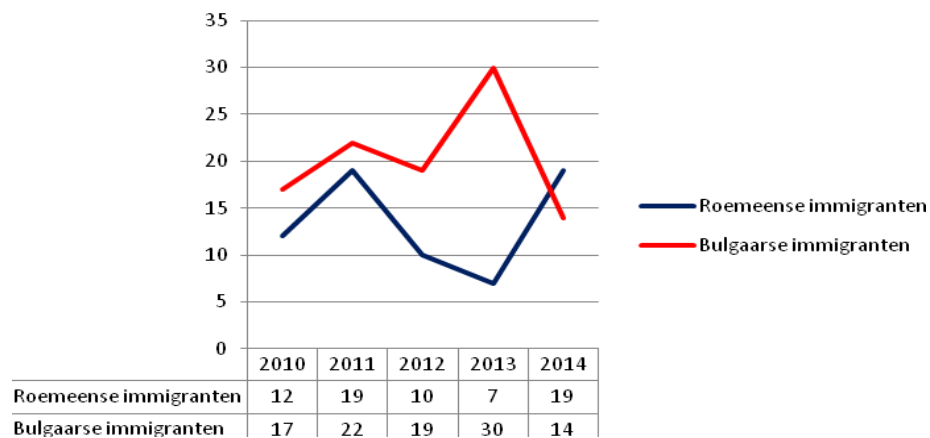
Respondent 10.2.e, 10.2.e, stelt dat Roemenen en Bulgaren in beginsel niet verplicht zijn zich in een Nederlandse gemeente te laten inschrijven. Als werknemer bij een onderneming dienen ze wel bij een gemeente te registreren voor het verkrijgen van een burgerservicenummer waarover ze moeten beschikken (persoonlijke communicatie, 24 februari 2015).

11.1

Onderstaand figuur 1 toont de ontwikkeling van het aantal Roemeense en Bulgaarse immigranten in de gemeente Roermond binnen de onderzoeksperiode. Het aantal Roemeense immigranten is in 2014 ten opzichte van 2013 gestegen (+12) , tegenover een daling van Bulgaarse immigranten (-16).

Figuur 1: Immigranten in de gemeente Roermond, periode 2010-2015.

Ontwikkeling van aantal Roemeense en Bulgaarse immigranten periode 2010-2015 (bron: gemeente Roermond)

Van Gestel, haalt in zijn onderzoek 'facilitering van mobiele bendes' (2014), Felson aan die voorstander is om de focus als het gaat om sociale netwerken en groepen, te richten op specifieke gebeurtenissen, specifieke setting en plekken waar relevante factoren samenkomen. Daarbij gaat het volgens hem primair om (semi-) publieke plekken met een sociale functie zoals cafés, restaurants, parken, inloophuizen of straathoeken, waar mensen samen kunnen zijn zonder direct en duidelijk toezicht en zonder dat het criminele motief per definitie leidend is. Vanuit deze theorie bieden dergelijke ontmoetingsplekken gelegenheid voor criminele organisaties, en is het goed om bij de bestrijding van criminaliteit de pijlen ook te richten op het detecteren en het verstoren van deze (semi)publieke plekken (Felson, 2006).

Het onderzoek heeft geen inzicht verschaft op een specifieke 'ontmoetingsplek' in de gemeente Roermond. Wél is gebleken dat het Designer Outlet Centre in Roermond dé hotspot is waar personen met een Roemeense en Bulgaarse afkomst crimineel (zeer) actief zijn. Er is echter niet vastgesteld dat het Outlet ook als een dergelijke 'ontmoetingsplek' kan worden aangemerkt.

Verder constateert Van Gestel (2014) dat de aard van de slaapplekken van mobiele bendeleden varieert sterk. Allereerst zijn er ouders die hun (tijdelijke) basis hebben in een van de grote steden en daar tijdelijk hun onderkomen hebben in een appartement. Vaak delen verschillende bendeleden een woning met elkaar.

Er zijn grofweg twee manieren waarop mobiele bendes aan woonruimte komen. Een deel van hen logeert bij familieleden of kennissen die al langer in Nederland verblijven en hier legaal wonen en al dan niet ingeschreven staan. Het gaat volgens van Gestel meestal om mensen die oorspronkelijk uit hetzelfde land of streek komen en hier al sterker in het lokale maatschappelijke leven zijn ingebed. De persoon die woonruimte ter beschikking stelt, kan actief onderdeel uitmaken van de mobiele bende of alleen als faciliteerder optreden.

Tenslotte stelt van Gestel dat er mobiele ouders zijn die zelf woonruimte huren. De verhuurder kan een pandjesbaas zijn en soms betreft het illegale onderhuur van sociale huurwoningen. Ook als bendeleden zelf een huurwoning huren, kunnen zij daar via vrienden of bekenden uit het land van herkomst aan zijn gekomen.

102.
c

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text] (persoonlijke communicatie, 8 december 2014).

Verblijf op camping en recreatieparken.

Van Gestel (2014) stelt bovendien vast dat mobiele bendes gebruik maken van hotels, motels, hostels, campings en recreatieparken. In deze gevallen leunen mobiele bendes niet en in veel mindere mate op connecties met lokaal gevestigde landgenoten en lijkt sprake te zijn van hit-and-run-tactieken.

Van Daele en Van der Beken (2011) geven een verklaring voor de aanwezigheid van mobiele bendes op campings- en recreatieparken. Volgens hun ervaren bendeleden in een hotel minder bewegingsvrijheid dan op een camping of park,

omdat het toezicht in een hotel over het algemeen groter is dan op een camping of park. Volgens van Gestel zouden om deze reden vooral grote goedkope hotelketens langs de kant van de weg bij mobiele bendes in trek zijn (Van Gestel, 2014).

102 c

De website 1Limburg kopt op 30 januari 2015 dat 'de gemeente Maasgouw samen met politie, justitie en Belastingdienst, criminelen gaat opsporen die op de drie grote vakantieparken in deze gemeente verblijven.

Een aanpak die opgenomen is in het Integraal Veiligheidsplan 2015-2018 van de gemeente Maasgouw, die ook te maken zou hebben met verschillende vormen van georganiseerde criminaliteit, waaronder drugsoverlast, mensenhandel en fraude.

Uit gegevens van de politie blijkt dat deze criminaliteit zich voor een deel concentreert rondom vakantieparken'.

Uit de literatuur blijkt dat in het algemeen leden van mobiele bendes bijna nooit ingeschreven staan op het adres waar ze daadwerkelijk verblijven (o.a. Van Daele

et al., 2012; KLPD, 2012a). Zij vallen in dat opzicht op buiten de overheid (Van Gestel, 2014).

Tot slot stelt van Gestel (2014) vast dat sommige mobiele bendeleden 's nachts in hun auto op een parkeerplaats slapen of langs de kant van de weg. Het gaat dan vooral om bendeleden die hier kort verblijven en voor die de auto dienst doet als goedkoop onderkomen. Respondenten geven hierover geen uitsluitsel.

2.1.3 Gebruik infrastructuur

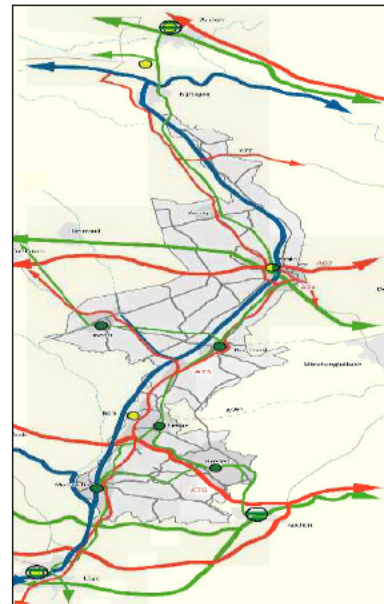
De aanwezigheid van goede toegangswegen (autowegen en verkeersassen) blijkt een factor van belang te zijn voor daders die langere afstanden afleggen om vermogenscriminaliteit te plegen (Van Daele en Vander Beken, 2011).

De gemeente Roermond beschikt over een goede bereikbaarheid over de weg en ligt aan verschillende grote doorgaande wegen zoals de A-73 en de A-2. Vanuit Duitsland is Roermond eveneens gemakkelijk via de weg bereikbaar.

Per trein is Roermond ook zeer goed bereikbaar, van en naar de Randstad vertrekt ieder half uur een trein. Tenslotte beschikt Roermond over diverse regionale buslijnen.

Kortom, de goede infrastructuur biedt niet alleen een uitstekende gelegenheid aan de jaarlijkse miljoenen bezoekers van de bisschopsstad, maar ook aan kwaadwilligen.

Ook in de literatuur zijn aanknopingspunten gevonden met betrekking tot het gebruik van de infrastructuur. Siegel (2014) constateert met betrekking tot de plaatsen waar de vermogensdelicten gepleegd worden, dat een onderscheid tussen overlevingscriminelen en professionele groepen zichtbaar is en dat gelegheidsdieven meestal in de Randstad opereren, terwijl de georganiseerde dadergroepen in de buitensteden, grensgebieden en in de buurt van uitvalswegen delicten plegen. Tenslotte geeft Siegel aan dat door de aanwezigheid van goede infrastructuur (wegen, havens) Nederland aantrekkelijk is voor rondtrekkende criminele bendes.

Respondent 10.2.e, medewerker van 10.2.e van de Landelijke Eenheid, geeft aan dat deze Dienst actief werkzaam is op de zogenaamde 'vervoerstromen', waarbij potentiële verdachten van mobiel banditisme geobserveerd kunnen worden (nodale oriëntatie)⁴. 10.2.c

10.2.c

2.1.4 Delictpleging en omvang

In deze paragraaf wordt de aard en omvang van mobiel banditisme delicten gepresenteerd. Bovendien Tevens wordt op zowel onderzoeksvraag 2 als 3 antwoord gegeven: *'wat is de geregistreeerde omvang van delicten die onder mobiel banditisme vallen en hoe heeft deze zich in de gemeente Roermond binnen de onderzoeksperiode ontwikkeld' (OV 2)* en: *'wat is de geregistreeerde omvang [...] van personen die als verdachten van mobiel banditisme delicten in de gemeente Roermond binnen de onderzoeksperiode zijn aangehouden en die voldoen aan de criteria van mobiel banditisme' (OV3)*. Met betrekking tot de samenstelling van de zogenaamde 'maatschappelijke klassen' van mobiel banditisme delicten verwijzen we naar het overzicht in bijlage 3.

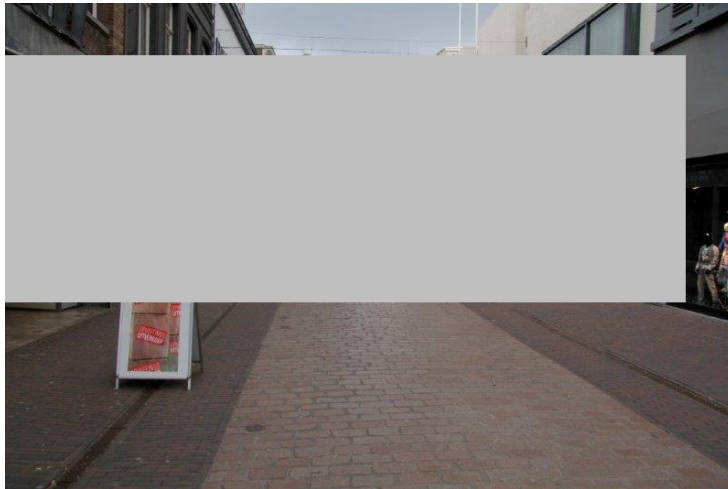
Aan de hand van de cijfermatige analyse in GIDS/COGNOS, is gebleken dat het aantal buitenlandse verdachten, die voldoen aan de definitie en criteria van mobiel banditisme, slechts bij 'winkeldiefstal' en 'zakkenrollerij' voldeden aan een onderzoekswaardige omvang. Vandaar dat een verdiepende analyse uitsluitend bij deze delicten heeft plaats gevonden. Als eerste zal in deze paragraaf de omvang van winkeldiefstallen aan bod komen, gevolgd door de omvang van zakkenrollerijen.

---

⁴ oriëntatie van de politie op de stromen van mensen, goederen, geld en informatie, met als doel de politiefunctie (o.a. toezicht en controle) ten aanzien van de knooppunten in deze stromen te versterken (www.encyclo.nl).

2.1.4.1 Winkeldiefstal

In deze paragraaf komen de winkeldiefstallen aan de orde die in georganiseerd verband door buitenlandse bendes worden gepleegd: dadergroepen met een grote criminele actieradius. Dus niet de lokale kruimeldief, maar rondtrekkende dieven van buitenlandse herkomst die vaak in internationaal verband winkels leeg roven. ^{10.2.c}

Volgens een schatting in 2006 werd 35 procent van de winkeldiefstallen gepleegd door rondtrekkende (buitenlandse) dadergroepen uit voornamelijk Oost-Europa. De onderbouwing van deze schatting laat te wensen over en is bovendien gedateerd. Het is niet mogelijk op basis van bestaande registraties een deugdelijke schatting te geven van de omvang van georganiseerde winkeldiefstal (^{10.2.e} et al., 2012).

In 2009 werd door Detailhandel Nederland de schade veroorzaakt door criminele dadergroepen uit Oost-Europa geschat op 250 miljoen euro. De schade door winkeldiefstal betrof hierbij rond de 206 miljoen euro (Detailhandel Nederland (2009)). Het aandeel van alle winkeldiefstallen dat werd gepleegd door Oost-Europese mobiele dadergroepen werd door de politie geschat op 21% (Siegel, 2013).

- **Winkeldiefstallen in de gemeente Roermond**

Omvang winkeldiefstallen

Vanaf 2010 tot en met 2013 daalt in Roermond het aantal winkeldiefstallen (-128 abs., -27%). In 2014 is sprake van een stijging (+68 abs. +20%). Ruim 7 van de 10 (72%) winkeldiefstallen zijn binnen de onderzoeksperiode opgehelderd.

Tabel 1: Aantal opgenomen aangiften van winkeldiefstal en aantal aangehouden verdachten van winkeldiefstal gepleegd in de gemeente Roermond in de periode 2010-2015. (Bron: GIDS/COGNOS).

Winkeldiefstal	2010	2011	2012	2013	2014	Totaal
Aantal opgenomen aangiften	466	396	354	338	406	1.960
Aantal opgehelderde aangiften	338	295	256	240	279	1.408
Totaal aantal verdachten (totaal aantal)	430	351	309	298	352	1740
Verdachten met Nederlandse nationaliteit	295	223	186	172	166	1.042
Verdachten met niet-Nederlandse nationaliteit	135	129	123	126	186	699
Verdachte criteria mobiel banditisme	33	58	60	62	80	293

Omvang aantal winkeldieven

Opvallend is dat het aantal aangehouden verdachten van winkeldiefstal met de Nederlandse nationaliteit, ten opzichte van het totaal aantal aangehouden verdachten in de loop van de onderzoeksperiode, steeds verder afneemt. In 2010 telden we nog 295 Nederlandse verdachten (68%), terwijl dit aantal in 2014 is geslonken tot 166 (47%).

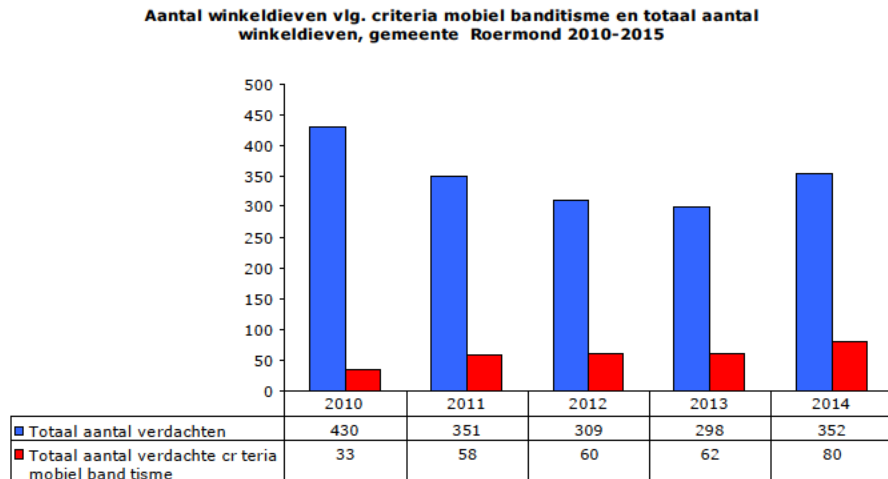
In 2014 zijn de rollen omgedraaid en worden in Roermond méér winkeldieven met een niet-Nederlandse nationaliteit geteld in vergelijking met winkeldieven met een Nederlandse nationaliteit (respectievelijk 186 abs., 53% en 166 abs., 47%).

Een andere opvallendheid is dat zowel in absolute aantallen maar ook relatief gezien, het aandeel van het aantal in Roermond aangehouden winkeldieven die vallen onder de definitie en criteria van mobiel banditisme, ten opzichte van alle aangehouden winkeldieven, jaarlijks toeneemt binnen de onderzoeksperiode.

Verhoudingsgewijs wordt in 2014 bijna een kwart (23%) van alle winkeldiefstallen in de gemeente Roermond gepleegd door verdachten volgens de definitie en criteria van mobiel banditisme.

Onderstaand figuur toont de ontwikkeling van het aandeel van deze populatie aangehouden winkeldieven ten opzichte van het totaal aantal aangehouden winkeldieven in Roermond binnen de onderzoeksperiode.

Figuur 1: Verdachten winkeldiefstallen in de gemeente Roermond in de periode 2010-2015 welke wel en niet voldoen aan de criteria voor mobiel banditisme (Bron: GIDS/COGNOS)

geografische spreiding

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de vraag 'waar worden in de gemeente Roermond winkeldiefstallen gepleegd door winkeldieven die aangehouden zijn en voldoen aan de definitie en criteria van mobiel banditisme'.

Om de geografische spreiding van het aantal winkeldiefstallen aan te geven is in dit onderzoek de gemeente Roermond in een viertal verschillende gebiedsclusters verdeeld: het Designer Outlet Center, de binnenstad, het Retail Park en 'overige gebieden'.

In tabel 2 is de geografische spreiding uitgedrukt in het aantal aangehouden winkeldieven die voldoen aan de definitie en criteria van mobiel banditisme.

Tabel 2: Geografische spreiding van het aantal opgenomen aangiften van winkeldiefstal in de gemeente Roermond, periode 2010-2015, bron: GIDS/COGNOS.

	2010		2011		2012		2013		2014		totaal	
	abs. aant.	%	abs. aant.	%	abs. aant.	%	abs. aant.	%	abs. aant.	%	abs. aant.	%
Binnenstad	217	47	161	41	141	40	104	31	122	30	745	38
Retail Park	29	6	44	11	38	11	57	17	48	12	216	11
Outlet	83	18	92	23	99	28	97	29	159	39	530	27
Overige straten	137	29	99	25	76	21	80	23	77	19	469	24
TOTAAL	466	100	396	100	354	100	338	100	406	100	1960	100

Op basis van het aantal opgenomen aangenomen aangiften van winkeldiefstal, kan gesteld worden dat de meeste winkeldiefstallen in de periode 2010-2015 in de binnenstad van Roermond plaats vonden (745 abs. aant).

Verhoudingsgewijs bedroeg in 2010 het aandeel van het aantal winkeldiefstallen in de binnenstad nog 47%, in de loop van de jaren daalt dit naar 30% in 2014. Bij het Outlet zien we een tegenovergesteld beeld. In 2010 werden 18% van alle winkeldiefstallen in het Outlet gepleegd, tegenover 39% in 2014.

In 2014 noteren we voor het Outlet niet alleen de meeste winkeldiefstallen (159 abs.), maar ook een stijging ten opzichte van 2013 (+62 abs.; +63%).

In de binnenstad stijgt eveneens het aantal winkeldiefstallen (+18 abs.; +17%), tegenover een daling in het Retail Park (-9 abs.; -16%). In de cluster 'overige straten' in de gemeente Roermond noteren we eveneens een afname (-3 abs.; -4%).

Ondanks dat binnen de onderzoeksperiode de meeste winkeldiefstallen in de binnenstad zijn gepleegd, zijn in deze periode de meeste winkeldieven volgens de definitie en criteria van mobiel banditisme, in het Outlet aangehouden (76%). Het aantal aanhoudingen in de binnenstad van Roermond volgt op grote afstand met 13%.

De gegevens in tabel 3 tonen aan dat in het Outlet in 2014 niet alleen de meeste winkeldiefstallen werden gepleegd, maar bovendien werden daar ook de meeste winkeldieven aangehouden (63 abs.) die onder de definitie en criteria van mobiel banditisme vallen. In 2014 steeg het aantal aangehouden winkeldieven in deze populatie met 37% (+17 abs.).

Voor de binnenstad geldt het tegenovergestelde, in 2014 daalt het aantal winkeldieven in vergelijking met 2013 (-3 abs., -8%), terwijl uit tabel 2 blijkt dat het aantal winkeldiefstallen in deze periode juist toeneemt (+18 abs.; +17%).

Ook voor het Retail park noteren we in 2014 een (lichte) stijging van het aantal aangehouden winkeldieven ten opzichte van 2013 (+4 abs., +4%). Het aantal aangehouden winkeldieven in de cluster 'overige gebieden' blijft vanaf 2012 relatief constant laag.

Tabel 3: aantal in Roermond aangehouden winkeldieven volgens definitie en criteria mobiel banditisme per geclusterd gebied in Roermond, periode 2010 tot 2015 (bron: GIDS/COGNOS).

	2010		2011		2012		2013		2014		totaal	
	abs. aant.	%	abs. aant.	%	abs. aant.	%	abs. aant.	%	abs. aant.	%	abs. aant.	%
Outlet	22	67	42	73	51	85	46	74	63	79	224	76
Retail Park	0	0	1	1	4	7	4	6	8	10	17	6
Binnenstad	7	21	11	19	3	6	10	17	7	9	38	13
Overige	4	12	4	7	2	2	2	3	2	2	14	5
totaal	33	100	58	100	60	100	62	100	80	100	293	100

Respondent ^{10.2.e} , refereert aan de verschillen tussen het Outlet en het Retail park als het gaat om Oost-Europese daders:

11.1

' (persoonlijke communicatie, 18 december 2014).

temporele spreiding

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de vraag: 'op welke dagen vonden winkeldiefstallen plaats in de gemeente Roermond binnen de onderzoeksperiode'. Door het ontbreken van het variabele kenmerk 'pleegdag' in het gegenereerde

Designer Outlet Roermond, 15-11-2014

Op zaterdag 15 november 2014 een melding van een winkeldiefstal op het Outlet. Verdachte [...] was reeds aangehouden door de beveiliging.

[...] had met een geprepareerde Mexx tas 5Wpg

Bron: BVH

Roermondse winkeldiefstallen in provinciaal perspectief

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de vraag 'in hoeverre het aantal opgenomen aangiften van winkeldiefstallen in de gemeente Roermond, zich verhoudt tot het aantal aangiften in de gemeenten Maastricht en Venlo'. Daarnaast wordt een vergelijk gemaakt tussen het aantal in Roermond, Maastricht en Venlo, aangehouden winkeldieven volgens de definitie en criteria van mobiel banditisme.

aantal opgenomen aangiften

De gemeente Roermond kenmerkt zich door het verhoudingsgewijs groot aantal jaarlijkse bezoekers uit binnen- en buitenland onder meer door de aanwezigheid van het Designer Outlet Centre. Vandaar dat in de vergelijking gekozen is voor de gemeenten Maastricht en Venlo die net als Roermond jaarlijks ook relatief veel (buitenlandse) bezoekers trekken.

Tabel 5: vergelijk aantal opgenomen aangiften van winkeldiefstal periode 2010-2015, in Roermond, Maastricht en Venlo.

	2010	2011	2012	2013	2014	totaal
Roermond	466	396	354	338	406	1.960
Maastricht	510	584	561	499	350	2.504
Venlo	368	428	376	396	341	1.909

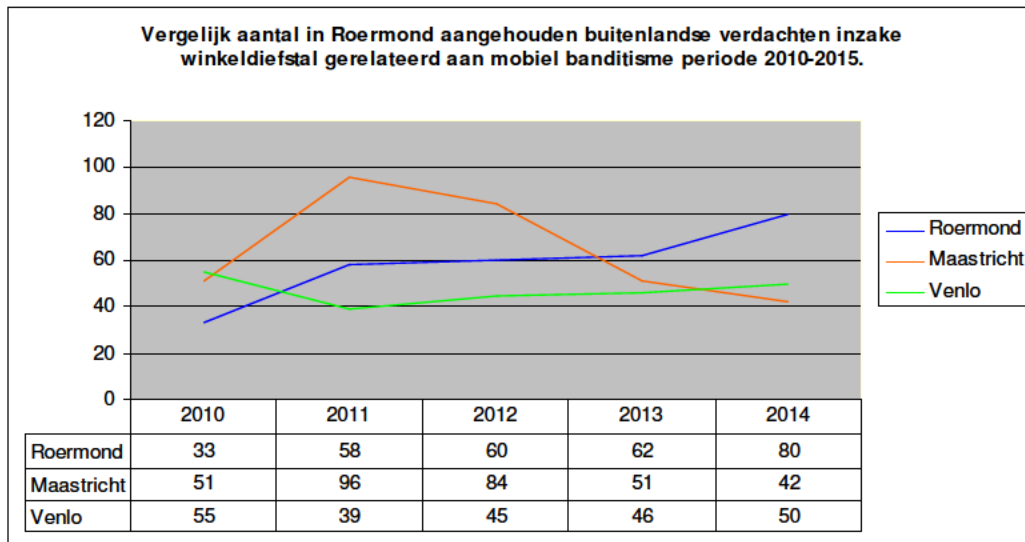
In de gemeente Maastricht zijn binnen de onderzoeksperiode de meeste aangiften van winkeldiefstal opgenomen (2504), de aantallen van Roermond en Venlo verschillen onderling niet veel. Opvallend is de toename in 2014 in Roermond (+68), terwijl Maastricht en Venlo een daling in het aantal aangiften noteren (respectievelijk -149 en -55).

aantal aangehouden winkeldieven in relatie tot mobiel banditisme

In de gemeente Maastricht zijn binnen de onderzoeksperiode de meeste winkeldieven volgens de definitie en criteria van mobiel banditisme aangehouden (324), gevolgd door Roermond (293) en Venlo (235).

Terwijl in Maastricht vanaf 2011 tot en met 2014 een dalende tendens zichtbaar is, stijgt in Roermond en Venlo in 2014 het aantal aangehouden winkeldieven die onder definitie en criteria van mobiel banditisme vallen (respectievelijk +18 en +4).

Figuur 2: Vergelijk aantal aangehouden buitenlandse verdachten ingevolge de definitie en criteria mobiel banditisme periode 2010-2015 in Roermond, Maastricht en Venlo.

2.1.4.2 Zakkenrollerij

In dit onderzoek wordt onder 'zakkenrollerij' mede begrepen: 'tasjesroof', zakkenrollerij/tasjesroof met geweld en 'straatroof'. Zakkenrollen vormt een belangrijk onderdeel van het Oost-Europese mobiele banditisme, vooral name gepleegd worden door Roemeense en Bulgaarse groepen.

Siegel (2013) concludeert in haar onderzoek dat volgens de Bulgaarse en Roemeense politie, zakkenrollerij in 90% van de gevallen gepleegd wordt door Romagroepen. Deze grote families gaan systematisch en goed georganiseerd te werk. De groepen reizen door heel Europa, veelal per trein of bus.

De bekendste groep zijn de Sinti. Jaarlijks reist een deel ook naar Roermond om deel te nemen aan de zogenaamde 'Sinti Bedevaart' naar de Kapel in 't Zand.⁵

Veel zakkenrollers zijn in het bezit van valse identiteitsbewijzen. Methodes die specifiek door Romagroepen worden gebruikt zijn de babbeltruc, de kaartentruc en de vlekentruc.

- Babbeltruc: iemand op straat wordt aangesproken door een individu of groepje. Het slachtoffer wordt afgeleid door hem of haar de weg te vragen of iets ter verkoop aan te bieden. Ondertussen wordt de portemonnee uit de tas of zak van het slachtoffer gerold. Ook komt het voor dat personen aan de deur komen, die zich voordoen als medewerkers van een instantie of hulpbehoevenden. Het doel van de truc is binnen te komen en vervolgens geld en goederen te stelen. De babbeltruc wordt voornamelijk toegepast bij oudere bewoners, die uit schaamte vaak geen aangifte doen. Met betrekking tot deze groep slachtoffers wordt de kanttekening gemaakt dat zij meestal goedgezind en behulpzaam willen zijn.

---

⁵ Deze Sinti-pelgrimage is 1982 ontstaan en inmiddels tot een nieuwe traditie uitgegroeid. Hele Sintifamilies komen vanuit Nederland en het buitenland jaarlijks in juli naar deze bedevaartplaats in Roermond. Ze plaatsen hun caravan of camper aan de rand van de stad en houden diverse diensten en feesten (bron: <http://www.roermond.com/node/26>)

- Afgeleid van de babbeltruc is de zogenaamde 'knuffeltruc', waarbij door de daders aan het slachtoffer de weg wordt gevraagd en hiervoor wordt bedankt en omhelsd. Tijdens deze omhelzingen stelen de daders een gsm of een portemonnee uit de jas of tas van het slachtoffer, of worden gouden sieraden gestolen en al dan niet vervangen door nepgouden sieraden.
- Kaartentruc: men vraagt iemand de weg en legt een plattegrond op tafel, bovenop telefoons en andere waardevolle zaken. Na uitleg is alles van waarde verdwenen.

10.2.e te Roermond, 12-07-2014

De bekende babbeltruc. Grote zwarte Mercedes met man, vrouw en kind, vragen de weg naar het ziekenhuis en probeert dan sieraden om te hangen. Vermoedelijk kenteken [...]

Bron: LJP

10.2.e te Roermond, 30-04-2014

Meldster geeft door dat er zojuist, in haar zaak, door twee mannen met Roemeens uiterlijk, is geprobeerd haar gsm te stelen via een babbeltruc. Een derde verdachte is buiten blijven staan. De babbeltruc is niet gelukt en de mannen zijn weggereden in een groene Volkswagen Passat met Roemeens kenteken.

Bron: LJP

10.2.e te Roermond, 20-03-2014

Melding dat in Roermond bij zorgcentrum [...] een oude mevrouw beroofd is van haar gouden ketting. Vrouwelijke verdachte stapt aan de passagierszijde uit een personenauto, merk BMW 328 I, en spreekt het slachtoffer aan waarna zij haar beroofd van haar sieraad. Kenteken van de personenauto is bekend. Onderzoek loopt.

Even later werd in Herten ook iemand van haar gouden halsketting beroofd doordat de ketting van de hals is weggenomen. Het signalement van de daders komt overeen met het signalement van de eerste roof.

Bron: LJP

10.2.e te Roermond, 14-03-2014

Melding dat getracht werd om bij een 86 jarige man spullen afhandig te maken, door inzittende van een groter model auto grijskleurig en Duits kenteken. In de auto zaten 2 mannen en een vrouw. Zigeunertypen van ca. 40 jaar oud. De vrouw probeerde de halsketting van de man te stelen, nadat men vroeg waar het ziekenhuis was.

Bron: LJP

- Vlekkentruc: een vloeistof wordt over de kleren van het slachtoffer gegooid. De bereidwillige personen die te hulp schieten bij het schoonmaken halen tegelijkertijd de jas of tas van het slachtoffer leeg.
- Een andere truc bestaat eruit dat een jonge vrouw, bijvoorbeeld in de bus of metro, schijnbaar per ongeluk allerlei spullen uit haar tas laat vallen. Wanneer andere passagiers zich bukken om haar te helpen, bedient haar partner zich van de inhoud van de onbewaakte tassen en zakken.
- Tenslotte blijkt het verwisselen van sieraden de laatste jaren een veelgebruikte methode (Siegel, 2013)

Uit een studie van Schepens (2013) naar zakkenrollerbendes uit Roemenie en uit Bulgarije, komt naar voren dat Bulgaarse vrouwen aanvankelijk onder druk van Bulgaarse mannen meewerken aan zakkenrollerij en gaandeweg transformeren van slachtoffer naar dader.

Dezelfde ontwikkeling is te zien op de wijze waarop kinderen worden betrokken bij criminaliteit. Roemeense en Bulgaarse kinderen leren al vroeg dat zakkenrollen een geaccepteerde vorm van werk is. Zij worden door families onderwezen om vervolgens in West-Europa actief te zijn. Mogelijk gaat het daarbij om onvrijwillig zakkenrollen. Bij de oorsprong van hun criminele carrière kunnen zij gezien worden als slachtoffer, naar mate zij meer bedreven raken, stijgen zij in rang. In dat geval is er geen sprake meer van slachtofferschap maar van daderschap, aldus Schepens (2013).

Ook uit het respondentenonderzoek zijn aanwijzingen gevonden dat kinderen betrokken zouden kunnen zijn bij strafbare feiten zoals zakkenrollerij in Roermond. In hoofdstuk 3 wordt hierop nader ingegaan.

Een soortgelijke ontwikkeling zien we ook in de prostitutie. Respondent ^{10.2 e}, ^{10.2 e}, stelde in een politieonderzoek vast dat ^{11.1} (persoonlijke communicatie, 8 december 2014).

Op basis van deze stelling analyseerde ^{10.2.e} de kenmerken van 74 unieke Roemeense mannen en vrouwen die in de periode 2010 tot 2015 voor winkeldiefstal in Roermond werden aangehouden, om vast te stellen in hoeverre een samenhang is tussen winkeldieven en slachtoffers van prostitutie. De analyseresultaten zijn vastgelegd in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1.8.

Omvang zakkenrollerijen

Bedroeg in 2010 het aantal aangiften van zakkenrollerij in de gemeente Roermond nog 192, in 2014 is dit aantal ruim verdubbeld (+233 abs., + 121%) en noteren we 425 aangiften.

In 2014 werd slechts 7% van alle aangiften aangemerkt als 'opgehelderd'. Het aantal aangiften van stijgt in 2014 ten opzichte van 2013 met 31% (+101 abs. aant.).

We noteren in Roermond niet alleen een stijging in het aantal aangiften, maar ook bij het aantal aangehouden zakkenrollers.

In 2014 werden in totaal ruim 3 keer zoveel aangehouden zakkenrollers geregistreerd ten opzichte van 2013 (respectievelijk 39 en 12).

In het oog springend is de forse stijging (+25 abs., +500%) van het aantal aangehouden zakkenrollers met een niet-Nederlandse nationaliteit in 2014 ten opzichte van 2013.

Tabel 6: Aantal opgenomen aangiften van zakkenrollerij en aantal aangehouden verdachten van zakkenrollerij gepleegd in de gemeente Roermond in de periode 2010 tot 2015 (bron: GIDS/COGNOS).

Zakkenrollerij	2010	2011	2012	2013	2014	Totaal
Aangiften opgenomen	192	299	281	324	425	1.521
Aangiften opgehelderd	14	14	12	8	28	76
Verdachten	19	26	18	12	39	114
Verdachte met Nederlandse nationaliteit	13	24	11	7	9	64
Verdachten met niet-Nederlandse nationaliteit	6	2	7	5	30	50
Verdachte criteria mobiel banditisme	3	2	2	3	10	20

Opmerkelijk is de stijging in 2014 in vergelijking met 2013 van zakkenrollers die voldoen aan de definitie en criteria van mobiel banditisme (+7 abs.).

In 2014 zijn 39 zakkenrollers aangehouden, waarvan 30 met een buitenlandse nationaliteit. Tien zakkenrollers vielen onder de definitie en criteria van mobiel banditisme.

geografische spreiding

'Is er sprake van een (grote) spreiding van het aantal van zakkenrollerijen, of is er sprake van een duidelijke hotspot in de gemeente Roermond'?

Het jaarlijks aantal in Roermond aangehouden zakkenrollers volgens de definitie en het criterium van mobiel banditisme, is verhoudingsgewijs vrij gering. Binnen de onderzoeksperiode werden in totaal 20 zakkenrollers in Roermond aangehouden, waarvan de helft in 2014. Van deze 10 aanhoudingen vonden er 8 plaats in het Outlet.

Tabel 7: Aantal in Roermond aangehouden verdachten die voldoen aan de criteria van mobiel banditisme periode 2010-2015.

Zakkenrollerij	2010	2011	2012	2013	2014	Totaal
Verdachte criteria mobiel banditisme	3	2	2	3	10	20

De geografische spreiding van het aantal zakkenrollerijen in Roermond, aan de hand van het totaal aantal van 20 aangehouden zakkenrollers, levert een vertekend beeld op. Vandaar dat we er voor gekozen hebben om het aantal aangiften van zakkenrollerij in Roermond binnen de onderzoeksperiode als uitgangspunt te nemen.

Tabel 8: Geografische spreiding van het aantal opgenomen aangiften van zakkenrollerij in de gemeente Roermond binnen de onderzoeksperiode 2010-2015.

zakkenrollerij	2010		2011		2012		2013		2014		Totaal	
	abs. aant.	%	abs. aant.	%	abs. aant.	%	abs. aant.	%	abs. aant.	%	abs. aant.	%
Binnenstad	105	55	162	54	146	52	148	46	148	35	709	47
Overigen	68	35	104	35	93	34	98	30	88	20	451	30
Retail	4	2	4	1	7	2	8	2	11	3	34	2
Outlet	15	8	29	10	35	12	70	22	178	42	327	21
totaal	192	100	299	100	281	100	324	100	425	100	1521	100

Over de gehele onderzoeksperiode zijn de meeste zakkenrollerijen gepleegd in de binnenstad (47%). Het aantal zakkenrollerijen in de binnenstad van Roermond is vanaf 2012 tot en met 2014 vrij constant.

In 2014 zijn verhoudingsgewijs meer zakkenrollerijen in het Outlet dan in de binnenstad van Roermond geregistreerd (respectievelijk 42% en 35%). In 2014 stijgt in het Outlet in vergelijking met 2013 het aantal zakkenrollerijen (+108 abs., +154%).

Niet alleen de politie registreert het aantal gepleegde zakkenrollerijen, ook in het Outlet vindt een registratie plaats van het aantal zakkenrollerijen die daar worden gepleegd. Slachtoffers van zakkenrollerij in het Outlet melden zich namelijk bij de informatiebalie waar hun personalia en andere gegevens worden vastgelegd.

In 2014 werden 521 zakkenrollerijen in het Outlet gemeld, terwijl de politie in hetzelfde onderzoeksjaar slechts 178 aangiften van zakkenrollerij gepleegd in het Outlet registreerde.

Respondent 10.2.e , bevestigt dat de cijfers van de politie een stuk lager zijn dan het werkelijk aantal beroofde slachtoffers.

Aan de hand van de slachtoffer meldingen bij het Outlet steeg in 2014 het aantal zakkenrollerijen ten opzichte van 2013 zeer fors (+400 abs., 331%) naar 521.

Respondent 10.2.e 10.2.e van het Outlet, denkt dat 11.1 (persoonlijke communicatie, 10 december 2014).

Respondent 10.2.e valt haar hierin bij en spreekt bovendien zijn vermoeden uit dat 11.1 .

Volgens 10.2.e en 10.2.e , 10.2.c

temporele spreiding

Binnen de gehele onderzoeksperiode vinden in Roermond op 'zaterdag' verreweg de meeste zakkenrollerijen plaats (406), op afstand gevolgd door de 'zondag' en 'vrijdag'. Het gemiddeld aantal zakkenrollerijen op de overige dagen is ruim 153.

In 2014 is het weekend overduidelijk het moment waarop in Roermond de zakkenrollerijen plaats vinden; op zaterdag loopt dit aantal op naar 143 tegenover 138 op zondag. Met andere woorden: 2 van de 3 zakkenrollerijen in 2014 vonden plaats tijdens het weekend (66%).

Tabel 9: Omvang aantal zakkenrollerijen verdeeld over de weekdays in de gemeente Roermond, periode 2010-2015, bron: GIDS/COGNOS.

WEEKDAGEN	2010	201	2012	2013	2014	Totaal
Maandag	10	43	29	24	20	126
Dinsdag	19	49	26	29	36	159
Woensdag	41	41	29	35	26	172
Donderdag	43	37	32	25	21	158
Vrijdag	30	32	53	54	41	210
Zaterdag	35	64	64	100	143	406
Zondag	14	33	48	57	138	290
Totaal	192	299	281	324	425	

De resultaten van het respondentenonderzoek bevestigen dat zakkenrollers hoofdzakelijk in het weekend in de gemeente Roermond hun slag slaan. De respondenten 10.2.e en 10.2.e, schatten dat 11.1 (persoonlijke communicatie, 18 december 2014).

Volgens de registratie van de slachtoffermeldingen van het Outlet, bedraagt maandelijks het gemiddeld aantal slachtoffers van zakkenrollerij in 2014 ruim 43. Opvallend zijn de piekmaanden 'maart' en 'november' met respectievelijk 71 en 77 zakkenrollerijen. Het Outlet registreert 86% van alle zakkenrollerijen in het weekend.

Roermondse zakkenrollerijen in provinciaal perspectief

In deze paragraaf wordt het aantal opgenomen aangiften van zakkenrollerij binnen de onderzoeksperiode in de gemeente Roermond vergeleken met de gemeenten Maastricht en Venlo. Daarnaast wordt een vergelijk gemaakt tussen het aantal aangehouden zakkenrollers die voldoen aan de definitie en het criterium van mobiel banditisme¹.

Onderstaande tabel toont de vergelijking tussen het aantal opgenomen aangiften van zakkenrollerij in Roermond en Maastricht en Venlo. In het oog springend is het relatief hoog aantal aangiften in Maastricht binnen de onderzoeksperiode (5194), terwijl Venlo en Roermond op grote afstand volgen met respectievelijk 1822 en 1521 aangiften.

Voor Roermond noteren we in 2014 in vergelijking met 2013, een stijging van +101 aangiften van zakkenrollerij, tegenover een daling in Maastricht en Venlo met respectievelijk -478 en -87 aangiften.

Tabel 10: Aantal opgenomen aangiften van zakkenrollerijen in Roermond, Maastricht en Venlo, periode 2010-2015, bron: GIDS/COGNOS.

	2010	2011	2012	2013	2014	totaal
Roermond	192	299	281	324	425	1.521
Maastricht	764	1.110	1.186	1.306	828	5194
Venlo	321	351	389	424	337	1.822

Een soortgelijk beeld is zichtbaar bij het aantal aangehouden zakkenrollers volgens de definitie en criteria van mobiel banditisme. In Maastricht werden de meeste zakkenrollers aangehouden (38), op grote afstand gevolgd door Roermond en Venlo (20).

Ook nu noteren we in 2014 een stijging voor Roermond (+7), terwijl het aantal verdachten in Maastricht gelijk blijft en in Venlo daalt (-2).

In Roermond stijgt in 2014 ten opzichte van 2013 zowel het aantal aangiften als het aantal verdachten van zakkenrollerij, terwijl in Maastricht en Venlo sprake is van een daling dan wel een gelijk aantal verdachten.

Tabel 11: vergelijk aantal aangehouden zakkenrollers volgens definitie en criteria mobiel banditisme in Roermond, Maastricht en Venlo, periode 2010-2015, bron: GIDS/COGNOS.

	2010	2011	2012	2013	2014	totaal
Roermond	3	2	2	3	10	20
Maastricht	8	6	12	6	6	38
Venlo	3	3	4	6	4	20

2.1.4.3 inbraak in woningen en bedrijven

De resultaten van de cijfermatige analyse geven aan dat in de gemeente Roermond binnen de onderzoeksperiode in totaal 2399 aangiften zijn opgenomen, waarvan 1604 aangiften van woninginbraak en 795 aangiften van bedrijfsinbraak.

In totaal zijn in deze periode 411 verdachten voor het plegen van deze delicten aangehouden, waarvan 16 inbrekers overeenkomstig de definitie en criteria van mobiel banditisme (bron: GIDS/COGNOS). Voor wat betreft een cijfermatige weergave van het aantal opgenomen aangiften van inbraken en het aantal aangehouden verdachten wordt verwezen naar bijlage 4.

De KLPD onderzocht van april 2011 tot maart 2012 de woning- en bedrijfsinbraken gepleegd door mobiele dadergroepen. Men kwam tot een aandeel van minimaal 14% van de opgeloste zaken. Aangezien het om een niet-representatieve steekproef gaat, namelijk de opgeloste inbraken, kunnen geen betrouwbare conclusies worden getrokken over het totaal aantal gepleegde feiten door deze doelgroep (KLPD, 2012a).

Vanwege de eisen van de verzekeringsmaatschappen en de impact van de inbraken ligt het aangiftepercentage van inbraken zeer hoog, op ongeveer 80%.

102 g

. De rondtrekkende dadergroepen uit Oost- en Centraal-Europa, die zich bezighouden met woninginbraken betreffen vooral daders met de Poolse, Litouwse en Roemeense nationaliteit (KLPD, 2012a).

Siegel (2013) stelt met enige voorzichtigheid dat een aantal manieren van woninginbraak, kenmerkend zijn voor de Oost- en Centraal -Europese dadergroepen, alhoewel de politie praktijk uit wijst dat deze methoden inmiddels ook door niet-Oost en Centraal Europese dadergroepen worden toegepast.

Het gaat hier om het openbreken van ramen en deuren, de "Bulgaarse methode", hengelen en de babbeltruc. De "Bulgaarse methode" houdt in dat het cilinderslot wordt afgebroken, waarna bijvoorbeeld met een schroevendraaier het slot geopend wordt. Deze methode lijkt echter verouderd en wordt tegenwoordig

2.1.4.5 autodiefstal/diefstal uit auto's en van/uit andere vervoermiddelen

Binnen de onderzoeksperiode zijn in de gemeente Roermond in totaal 6732 aangiften van deze (geclusterde) delicten opgenomen (2644 aangiften van 'autodiefstal / diefstal uit auto's' en 4088 aangiften van 'diefstal van/uit andere vervoersmiddelen').

In totaal zijn in deze periode 430 verdachten voor het plegen van deze delicten aangehouden, waarvan 14 verdachten (3 bij 'autodiefstal/diefstal uit auto's' en 11 bij 'diefstal van/uit andere vervoersmiddelen'), op grond van de definitie en criteria mobiel banditisme (bron: GIDS/COGNOS).

Voor wat betreft een weergave van het aantal opgenomen aangiften van inbraken en het aantal aangehouden verdachten verwijzen we naar bijlage 4.

Een verkenning in de literatuur (Siegel, 2013) wijst uit dat Oost-Europese dadergroepen zich voornamelijk richten op personenauto's. Jonge Litouwse criminelen verhuisden naar Duitsland en specialiseerden zich in autodiefstal en het vervoer ervan uit West-Europa via Litouwen naar Wit-Rusland, Rusland,

Kazachstan en Oezbekistan. Volgens de Poolse politie zijn de grote criminele groepen uit de jaren'90 uiteengevallen in kleinere groepen die zich richten op autodiefstal.

De politie in Litouwen concludeert dat Litouwse criminelen de Poolse organisaties grotendeels van de markt hebben verdrongen. Litouwse misdaadgroepen controleren de hele keten van de autodiefstal. Een stelling die ook door de politie in Duitsland en Scandinavië wordt ondersteund. Volgens hen leken autodiefstal en auto-inbraken lange tijd een Poolse aangelegenheid te zijn (10.2.e & 10.2.e, 2003), maar de afgelopen jaren zijn voornamelijk verschillende Litouwse groepen in beeld gekomen, die op grote schaal en goed georganiseerd auto's stelen en naar het land van herkomst brengen.

Uit het onderzoek van Siegel (2013) blijkt verder dat gestolen auto's voornamelijk luxe auto's of wagens met fourwheeldrive betreffen. De laatste jaren gaat het in Nederland vooral om de merken Honda, Toyota, BMW en Audi. Veel autosleutels en autopapieren worden uit woningen gestolen.

De dadergroepen uit Oost-Europa stelen echter ook goedkopere auto's. Deze tweedehands of oudere auto's worden niet naar Oost-Europa vervoerd of op de zwarte markt gebracht, maar dienen voor eigen gebruik als tijdelijk vervoer tijdens het verblijf in Nederland.

Een bevinding die naadloos aansluit bij de al eerder in dit hoofdstuk aangegeven informatie, ^{10.2.c}

Siegel trekt de conclusie dat in de afgelopen jaren steeds meer bekend is geworden over de specifieke modus operandi van de groepen uit Litouwen en Polen. Binnen de gehele operatie van de autodiefstallen dient allereerst het doel duidelijk te zijn en moeten de groepen op de hoogte zijn van de locatie van de auto's. Zo worden populaire auto's als BMW's en Honda's door de daders enige tijd in de gaten gehouden. Soms wordt met een huurauto gesurveilleerd. Litouwse immigranten en studenten treden op als 'spotter' en zoeken de gewenste auto's. De precieze details en adressen geven ze door aan de dieven. Wanneer de keuze op een bepaalde auto is gevallen, kunnen de deuren geopend worden door het inslaan van de ruiten of met behulp van ander gereedschap.

10.2.c

Siegel (2013) verwijst in haar onderzoek naar een politiebron die stelt dat de Oost-Europese dadergroepen echter vooral in het midden en zuiden van Nederland opereren. Bovendien zouden Litouwse daders over het algemeen een korte tijd in Nederland verblijven en daarna weer terugkeren naar Litouwen. Dit

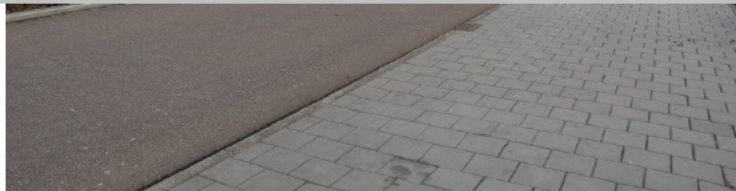
zouden voornamelijk de koeriers en andere daders betreffen die opdracht hebben gestolen auto's naar het Oosten te vervoeren.

In Bulgarije was er lange tijd alleen sprake van binnenlandse autodiefstallen, maar sinds de uitbreiding van de EU zijn deze aantallen gedaald en worden vaker auto's in het buitenland gestolen en naar Bulgarije of verder oostwaarts vervoerd.

Meerdere respondenten (10.2.e, 10.2.e, 10.2.e) stellen dat 11.1

Volgens respondent 11.1

10.2.g

Vanaf de zomer in 2014 tot december 2014 worden volgens 10.2.e 11.1

(persoonlijke communicatie, 10 en 18 december 2014).

Ook respondent [redacted], ervaart de

11.1 [redacted]

[redacted] (persoonlijke communicatie, 19 januari 2015).

2.1.4.6 overvallen en overige vermogensdelicten

Binnen de periode 2010-2015 zijn in de gemeente Roermond in totaal 3734 aangiften voor deze delicten opgenomen (69 aangiften van 'overvallen' en 3665 aangiften van het containerbegrip 'overige vermogensdelicten'⁶).

In totaal zijn 873 verdachten (43 overvallers en 830 verdachten in de categorie 'overige vermogensdelicten') in deze periode aangehouden; 1 overvaller voldoet aan de definitie en criterium van mobiel banditisme, alsmede 30 aangehouden verdachten in de categorie 'overige vermogensdelicten', een categorie die samengesteld is uit een verhoudingsgewijs groot aantal delicten die het relatief hoge aantal van 30 verdachten verklaart (bron: GIDS/COGNOS).

Een cijfermatig overzicht van het aantal aangiften van inbraken en het aantal aangehouden verdachten is in bijlage 4 weergegeven.

2.1.4.7 ladingdiefstal en skimming

10.2.g [redacted]

In de literatuur komen gevallen voor van onder meer ladingdiefstallen, metaaldiefstal, het in omloop brengen van vals geld en gewapende overvallen, maar die delicten kunnen tot de uitzonderingen van mobiel banditisme gerekend worden (van Gestel, 2014). Van Gestel wordt hierin ondersteund door 10.2.e [redacted] et. al

⁶ Onder 'overige vermogensdelicten' zijn in dit onderzoek onder meer de delicten begrepen: verduistering, afpersing, heling, diefstal dier, overige eenvoudige en gekwalificeerde diefstallen en inbraak/diefstal uit box/garage/schuur/tuinhuis'.

(2012) die weinig onderbouwing vinden voor de suggestie van de Federale politie in België, dat ladingdiefstallen tot een van de kenmerkende delicten behoren waar de Oost-Europese dadergroepen zich in het Westen op richten.

Siegel (2013) stelt dat Nederland in het Europol-rapport van 2009 genoemd werd als een van de landen met het hoogste risico op ladingdiefstallen en -overvallen, maar door verhoogd cameratoezicht en meer controles zijn dergelijke diefstallen de laatste jaren afgenomen. Ze verwijst hierbij naar het onderzoek 'Criminaliteitsbeeldanalyse ladingdiefstal 2008-2010' van Grapendaal et al. (2012a). Eén van de onderzoeksconclusies is dat ladingdiefstallen gekenmerkt worden door een goed opgezette planning met een vooraf opgestelde taakverdeling: er zijn personen die de wacht houden en op de uitkijk staan en personen die het personeel en de chauffeurs afleiden Grapendaal et al. (2012a).

Skimming wordt veelal door Roemeense dadergroepen en in mindere mate door Bulgaarse bendes gepleegd (Grapendaal, 2012a). De groepen die zich richten op skimming zijn goed georganiseerd, hebben een duidelijke taakverdeling en beschikken over geavanceerde apparatuur. Volgens een Roemeense respondent die zelf leiding gaf aan een groep skimmers, waren alle leden van zijn groep Roemenen. De respondent gaf bovendien aan informatie over de benodigde technische apparatuur en methoden voor het skimmen, makkelijk via internet te kunnen verkrijgen. De dadergroepen die zich met skimmen bezighouden opereren ook in andere Europese landen. Er lijkt daarbij vaak sprake te zijn van contact tussen Roemeense groepen en personen in Nederland (Siegel, 2013).

Niet alleen Siegel benadrukt de daling van het aantal ladingdiefstallen, ook uit de criminaliteitsrapportage van ladingdiefstallen in de wegtransportsector van de KLPD in 2012 blijkt dat een heel sterke daling zichtbaar is in de diefstallen van de transportsector (KLPD, 2012b).

Resumé totaal aangehouden verdachten vermogensdelicten mobiel banditisme.

Tabel 10 toont tenslotte een totaal overzicht van alle binnen de onderzoeksperiode in Roermond aangehouden verdachten volgens de definitie en criteria van mobiel banditisme en de hieraan verwante delicten.

Tabel 12: Verdeling aantal in Roermond aangehouden buitenlandse verdachten gerelateerd aan de definitie en criteria mobiel banditisme periode 2010-2015 (Bron: GIDS/COGNOS)

Mobiel banditisme delicten	2010	2011	2012	2013	2014	totaal
Winkeldiefstal	33	58	60	62	80	293
Zakkenrollerij/straatroof	3	2	2	3	10	20
Inbraak in woningen en bedrijven	2	5	0	7	2	16
Oplichting	2	0	1	1	0	4
Autodiefstal/diefstal uit auto's en van/uit andere vervoersmiddelen	3	0	5	2	4	14
Overvallen & overige vermogensdelicten	7	8	3	7	6	31
Totaal	50	73	71	82	102	378

Het totaal aantal in de gemeente Roermond in de periode 2010-2015 aangehouden verdachten van mobiel banditisme delicten, ingevolge de definitie en criteria van dit fenomeen, bedroeg 378. Vanaf 2012 stijgt deze populatie; in 2014 noteren we ten opzichte van 2013 een stijging van +24% (+20 abs.).

Het aantal aangehouden winkeldieven spant de kroon (293 abs., 78%), op grote afstand gevolgd door het aantal in de categorie 'overval & overige vermogensdelicten' (31 abs., 8%).

2.1.5 Opslag

Uit de literatuur (van Gestel, 2014) komt naar voren dat na een (seriematige) inbraken of diefstallen de gestolen goederen meestal tijdelijk elders worden opgeslagen. Soms is dat voor een dag of dagdeel, soms voor een langere periode. Er zijn grofweg vier plekken waar de buit door mobiel bendes wordt opgeslagen.

In een deel van de gevallen worden de gestolen goederen in de buurt van de plaats delict verstopt. Daarbij valt te denken aan het tijdelijk begraven van de spullen in nabijgelegen bosjes of struiken, om de volgende dag te worden opgehaald.

Een tweede plek waar gestolen goederen tijdelijk worden bewaard zijn de eigen auto's. Deze zijn soms van geprepareerde ruimtes voorzien waar spullen kunnen worden verstopt.

Een deel van de mobiele bendes neemt ten derde de gestolen waar mee naar de woning waar ze tijdelijk verblijven.

Tot slot komt in publicaties naar voren dat de buit in sommige gevallen wordt opgeslagen in loodsen. Het gaat dan over het algemeen over om de opslag van wat grotere spullen zoals computers, televisies, gereedschappen en kledingpartijen (Van Gestel, 2014).

Ook in het onderzoek van Siegel (2013) blijkt dat gestolen spullen door mobiele bandieten tijdelijk worden begraven. Door Litouwers gestolen goederen werden teruggevonden in een tijdelijke opslagplaats in een bosperceel, met takken eroverheen. Dergelijke opslagplaatsen zijn volgens Siegel ook net over de Nederlands-Duitse grens aangetroffen. Sommige Roemeense en Litouwse daders slaan de gestolen goederen tijdelijk op in een appartement, maar proberen de spullen wel zo snel mogelijk te vervoeren omdat men altijd bang is voor een inval van de politie (Siegel, 2013).

11.1

2.1.6 Vervoer en handel

Vervoer

Respondent 10.2.e van de 10.2.e van de Landelijk eenheid, constateert 10.2.c

(persoonlijke communicatie 11 februari 2015). In hoofdstuk 3 wordt in de paragraaf 'mobiliteit' nader ingegaan op het gebruik van personenauto's door winkeldieven.

Siegel stelt dat de goederen op verschillende manieren naar het bronland worden vervoerd. Soms gebeurt dit met eigen vervoermiddelen zoals een busje of een gehuurde auto. Van Gestel (2014) merkt op dat onderzoek uit wees dat de gestolen spullen ook als postpakketten naar familieleden in het herkomstland worden opgestuurd

Handel

Volgens Siegel (2013) worden gestolen goederen uit winkels, woningen en bedrijven vooral in West-Europa doorverkocht. Zwarte markten zoals die in Beverwijk spelen daarbij een cruciale rol (Siegel, 2013).

Respondent 10.2.e schetst een overeenkomstig beeld. 10.2.c

(persoonlijke communicatie, 11 februari 2015).

Van Gestel (2014) concludeert dat een variatie bestaat in de manieren waarop gestolen goederen hun bestemming vinden. Allereerst worden spullen soms voor eigen gebruik aangewend. Ook worden gestolen goederen soms geruild met of verkocht aan mobiele bendes en worden gestolen spullen en/of goederen naar familie en vrienden in het thuisland gestuurd, om hen zo mee te laten profiteren van de behaalde winsten.

11.1

Naast de directe verkoop is heling via internet steeds meer in opkomst. Via Nederlandse verkoopsites worden producten tegen uiteenlopende prijzen aangeboden. Ook op websites, zoals het Poolse 'Allegro', worden gestolen goederen tegen lage prijzen aangeboden. Zo stonden op een Poolse site foto's van L'Oréal producten met Kruitvatstickers (Siegel, 2013).

10.2.c

. In het onderzoek van Van Daele (2010) worden bars genoemd als belangrijke ontmoetingplaatsen waar landgenoten of stelers en helers elkaar kunnen treffen. Het contact tussen stelers en helers is niet altijd gebaseerd op een gedeelde etnische achtergrond. Volgens Van Daele vindt de heling zelf veelal plaats in deze ontmoetingsbars (Van Dale, 2010). Van Gestel (2014) stelt dat er soms sprake is van stelen op bestelling. In die gevallen kan de afnemer, de heler, worden beschouwd als opdrachtgever van de criminele activiteiten.

11.1

2.1.7 Gebruik opbrengst

Siegel (2013) stelt dat de criminele winsten worden geïnvesteerd in onroerend goed, zoals huizen en grond, in luxe auto's, andere statussymbolen en in het rekruteren en opleiden van nieuwe leden voor de criminele netwerken.

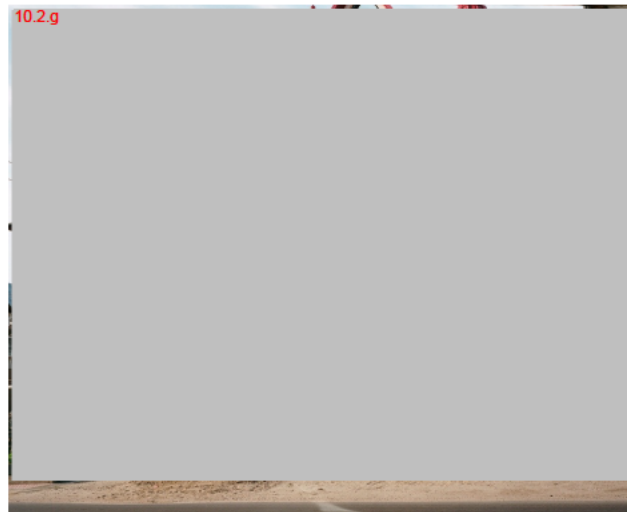

Foto: huizen van Roma in Buzescu, Roemenie.

Daarentegen stelt van Gestel (2014) dat een deel van de bendeleden de winst deelt met mensen uit het land van herkomst.

11.1

2.1.8 Resumé

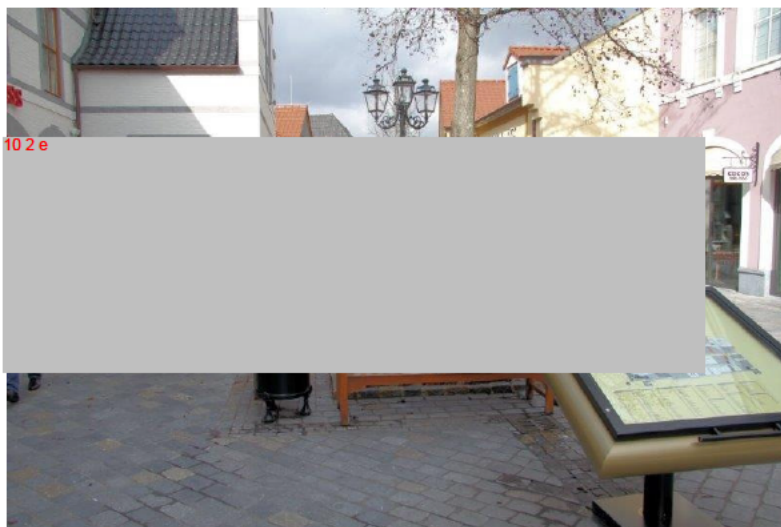
In dit hoofdstuk zijn de kenmerken van mobiel banditisme delicten aan de hand van de barrières uit het 'barrièremodel mobiel banditisme' van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) beschreven.

Respondent 10.2.e (KMAR) pleit voor 11.1

Uit risico overwegingen reizen mobiele bandieten vaker met een personenauto naar West-Europa (van Gestel, 2014) en verblijven daar op meerdere plaatsen (Siegel, 2013, van Gestel, 2014). 10.2.c

De literatuur geeft aan dat goede infrastructuur belangrijk is voor daders bij het afleggen van langere afstanden om vermogenscriminaliteit te plegen (Van Daele en Vander Beken, 2011). De gemeente Roermond beschikt over een uitstekende infrastructuur via de weg en via het spoor.

De auto was het favoriete vervoermiddel van mobiel bandieten Van Gestel (2014). Busonderneming Eurolines was in 2012 onderwerp van analyse van het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD). Gestolen goederen werden met Eurolines naar Roemenie worden getransporteerd en verdachten maakten van Eurolines gebruik om naar Nederland af te reizen.

Uit het respondentenonderzoek blijkt dat 10.2.c
10.2.c
(10.2.e), persoonlijke communicatie, 11 februari 2015). Uit de literatuur blijkt dat gestolen spullen soms voor eigen gebruik word aangewend, soms geruild of verkocht worden tussen mobiele bendes en naar familie en vrienden in het thuisland worden gestuurd (van Gestel (2014). Volgens Siegel (2013) worden gestolen goederen vooral in West-Europa doorverkocht, waarbij gebruik wordt gemaakt van zwarte markten zoals in Beverwijk.

Siegel 2013 geeft met betrekking tot het kenmerk 'gebruik van de opbrengst', aan dat criminele winsten worden geïnvesteerd in onroerend goed, in luxe auto's en andere statussymbolen en in het rekruteren en opleiden van nieuwe leden voor de criminele netwerken. Daarentegen stelt van Gestel (2014) dat een deel van de bendeleden de winst deelt met mensen uit het land van herkomst.

Voor wat betreft de kenmerken van de 'overige' mobiel banditisme delicten kan geconcludeerd worden dat vooral Roemeense en Bulgaarse criminele netwerken, waaronder veel zigeuners (vooral Roma) zich onder meer met *oplichting* bezig houden (Siegel, 2013). Respondenten 11.1
11.1
(10.2.e & 10.2.e), persoonlijke communicatie 27 januari 2015).

Litouwse misdaadgroepen controleren de keten van de autodiefstal. Oost-Europese dadergroepen zouden vooral in het midden en zuiden van Nederland personenauto's stelen. Nederland werd in het Europol-rapport van 2009 genoemd als een van de landen met het hoogste risico op ladingdiefstallen en -overvallen, maar door verhoogd cameratoezicht en meer controles zijn dergelijke diefstallen de laatste jaren afgenomen (Siegel, 2013).

Vanaf 2010 tot en met 2013 daalde in Roermond het aantal winkeldiefstallen met 27%. In 2014 stegen de winkeldiefstallen met 20% ten opzichte van 2013, tegenover een daling in Maastricht en Venlo.

In de periode 2010-2015 vonden in de Roermondse binnenstad de meeste winkeldiefstallen plaats. In 2014 vonden de meeste winkel-diefstallen in het Outlet plaats (39%), gevolgd door de binnenstad (30%) en het Retail Park (12%). Kledingzaken waren vaak het doelwit.

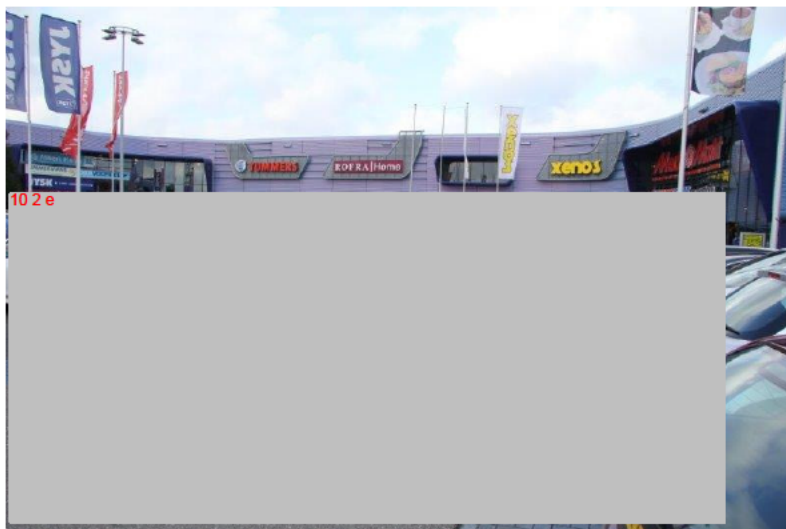
In 2014 worden de meeste winkeldiefstallen in het Outlet gepleegd, ten opzichte van 2013 stijgen hier de diefstallen met 63%. In het Outlet zijn in 2014 niet alleen de meeste winkeldiefstallen gepleegd, maar werden ook de meeste winkeldieven volgens de definitie en criteria van mobiel banditisme aangehouden (79%).

Binnen de onderzoeksperiode werden 293 *winkeldieven* aangehouden die voldeden aan de definitie en criteria van mobiel banditisme; dit aantal nam jaarlijks toe.

In de periode 2010-2015 steeg jaarlijks het aantal aangehouden winkeldieven volgens de definitie en criterium van mobiel banditisme, ten opzichte van alle aantal aangehouden winkeldieven in Roermond. In 2014 worden in Roermond meer winkeldieven met een niet-Nederlandse nationaliteit geteld in vergelijking met een Nederlandse nationaliteit. Bijna een kwart (24%) van alle winkeldiefstallen in Roermond wordt in 2014 gepleegd door verdachten volgens de definitie en criteria van mobiel banditisme.

Driekwart (76%) van deze populatie winkeldieven werd binnen de periode 2010-2015 in het *Outlet* aangehouden, tegenover 13% in de Roermondse *binnenstad*. In 2014 werden in het Outlet 37% meer winkeldieven volgens de definitie en criteria van mobiel banditisme, aangehouden dan in 2013.

Ook in het Retail Park stijgt het aantal winkeldieven ten opzichte van 2013. In de binnenstad daalt in 2014 het aantal winkeldieven in vergelijking met 2013, terwijl het aantal winkeldiefstallen in deze periode juist toeneemt.

Volgens de Bulgaarse en Roemeense politie zijn zakkenrollerijen in 90% van de gevallen gepleegd door Romagroepen (Siegel, 2013). Opvallend is de forse stijging in 2014 van 5 naar 30 aangehouden zakkenrollers met een niet-Nederlandse herkomst, waarvan 10 aan de definitie en criteria van mobiel banditisme voldeden.

In 2014 was ten opzichte van 2010 sprake van een ruime verdubbeling (121%) van het aantal zakkenrollerijen in Roermond. 10.2.g

In de binnenstad vonden in de onderzoeksperiode de meeste zakkenrollerijen plaats (47%). In deze periode vinden in de gemeente Roermond op 'zaterdag' verreweg de meeste *zakkenrollerijen* plaats (406), op afstand gevolgd door de 'zondag' en 'vrijdag'. In 2014 vonden 2 van de 3 zakkenrollerijen plaats tijdens het weekend (66%).

In 2014 steeg het aantal zakkenrollerijen in Roermond met 31% ten opzichte van 2013, terwijl Maastricht en Venlo een daling lieten zien.

In 2014 steeg in het Outlet het aantal zakkenrollerijen met 154%. Ten opzichte van 2013 werden in 2014 meer zakkenrollerijen in het Outlet dan in de binnenstad gepleegd (respectievelijk 42% en 35%). 10.2.c

(respondenten 10.2.e & 10.2.e). Het Outlet registreert zelf het aantal meldingen van gedupeerde slachtoffers van zakkenrollers. In 2014 telde het Outlet 521 meldingen van zakkenrollerij, 10.2.c

(respondenten 10.2.e en 10.2.e).

Het aantal zakkenrollerijen in het Retail Park was in 2014 (11) in verhouding tot het Outlet (178) en de binnenstad (148) laag. In 2014 vonden in de gemeente Roermond 2 van de 3 zakkenrollerijen in het weekend plaats.

Binnen de onderzoeksperiode werden 20 zakkenrollers aangehouden die voldeden aan de definitie en criteria van mobiel banditisme. Het aantal aangehouden zakkenrollers nam jaarlijks toe. In 2014 worden in Roermond ruim 3 keer zoveel aangehouden zakkenrollers geregistreerd ten opzichte van 2013 (resp. 39 en 12). Opvallend is de forse stijging van het aantal aangehouden zakkenrollers met een niet-Nederlandse nationaliteit in 2014 ten opzichte van 2013 (+25 abs., +500%).

Het aantal zakkenrollers volgens de definitie en criteria van mobiel banditisme steeg van 3 naar 7 in 2014.

Met betrekking tot de overige mobiel banditisme delicten in verhouding tot 'winkeldiefstal' en 'zakkenrollen', kan geconcludeerd worden dat 11.1

Vooraf Roemeense en Bulgaarse criminele netwerken, waaronder veel zigeuners (vooral Roma) houden zich onder meer met *oplichting* bezig (Siegel, 2013). Respondentenonderzoek wijst uit dat in de binnenstad, 10.2.c

10.2.e
& 10.2.e). Volgens verschillende buitenlandse politieorganisaties controleren Litouwse misdaadgroepen de keten van de *autodiefstal*. Oost-Europese dadergroepen zouden vooral in het midden en zuiden van Nederland personenauto's stelen (Siegel, 2013).

Hoofdstuk 3 Kenmerken van winkeldieven en zakkenrollers

In dit hoofdstuk wordt de nadruk gelegd op de kenmerken van daders en dadergroepen van mobiel banditisme delicten (onderzoeksvraag 3). Met betrekking tot het aantal geregistreerde delicten en daders wordt een kanttekening geplaatst. Omdat het aantal geregistreerde delicten van winkeldiefstallen en zakkenrollerijen met kop en schouders boven de overige mobiel banditisme delicten uit steekt, is er voor gekozen om slechts de kenmerken van winkeldieven en zakkenrollers te beschrijven.

In § 3.1 komen eerst de algemene persoonskenmerken van verdachten volgens de definitie en criteria van mobiel banditisme aan bod: 10.2.c

Naast de persoonskenmerken worden in deze paragraaf ook de kenmerken van criminele groepen (bendes) zoals 10.2.c

belicht.

Op de algemene persoonskenmerken van zakkenrollers en de overige aspecten van dader(groepen) van zakkenrollerijen wordt in § 3.2 nader ingegaan.

3.1 Winkeldieven

Nationaliteit

In deze paragraaf wordt ingezoomd op de nationaliteit van in de gemeente Roermond aangehouden winkeldieven die voldoen aan de definitie en criterium van mobiel banditisme.

Onderstaande tabel toont de ontwikkeling van het aantal in de gemeente Roermond aangehouden winkeldieven en hun nationaliteit die onder de definitie en criteria van mobiel banditisme vallen.

Eén derde (abs. 102) van alle binnen de onderzoeksperiode in Roermond aangehouden winkeldieven heeft de Roemeense nationaliteit (n=304).

De Roemenen worden op grote afstand door verdachten met de Belgische nationaliteit gevolgd (abs. 41). Daarbij is de vraag of deze laatste groep daadwerkelijk bij een netwerk van mobiele daders behoren of dat dit personen

betreffen die al dan niet zelfstandig vanuit hun woonplaats de grens over gaan, winkeldiefstallen plegen en daarna weer huiswaarts gaan. Lettende op de ligging van Roermond zou dit een verklaring kunnen zijn voor het relatief hoge aantal van Belgische en Duitse winkeldieven (abs. 33).

Tabel 13: Tabel: Verdeling van het aantal aangehouden verdachten van winkeldiefstallen naar nationaliteit gepleegd in de gemeente Roermond in de periode 2010-2015 (Bron: GIDS/COGNOS)

Nationaliteiten winkeldieven	2010	2011	2012	2013	2014	totaal	
						abs.	%
Roemeense	9	12	23	18	40	102	33
Belgische	2	12	11	10	6	41	13
Poolse	4	3	6	9	11	33	11
Duitse	7	7	5	7	7	33	11
Litouwse	3	1	3	4	5	16	6
Overigen	8	24	13	20	14	79	26
TOTAAL	33	59	61	68	83	304	100

102.e , heeft het idee dat 11.1 .
 De bevinding dat 11.1 , vinden we ook terug in het respondentenonderzoek.

Respondenten 102.e en 102.e , schatten dat 11.1 .

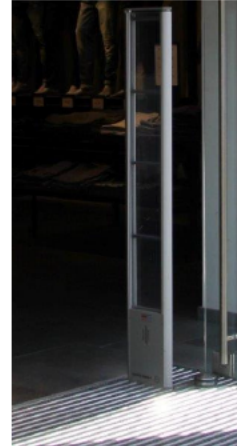
Tevens constateren 102.e en 102.e dat 11.1 .

Ook respondent 102.e , 102.e , merkt op dat 11.1 .

(persoonlijke communicatie, 8 december 2014).

De literatuur geeft aan dat criminele netwerken dikwijls een hoge mate van homogeniteit vertonen (Van Mantgem & Van der Leest, 2007; Van Daele & Vander Beken, 2010). Uit een onderzoek door het voormalige Korps Landelijke Politie Diensten blijkt dat

10.2.c [redacted]
 [redacted]
 [redacted]
 [redacted]
 [redacted]
 [redacted] (Korps landelijke politiediensten, 2008a).

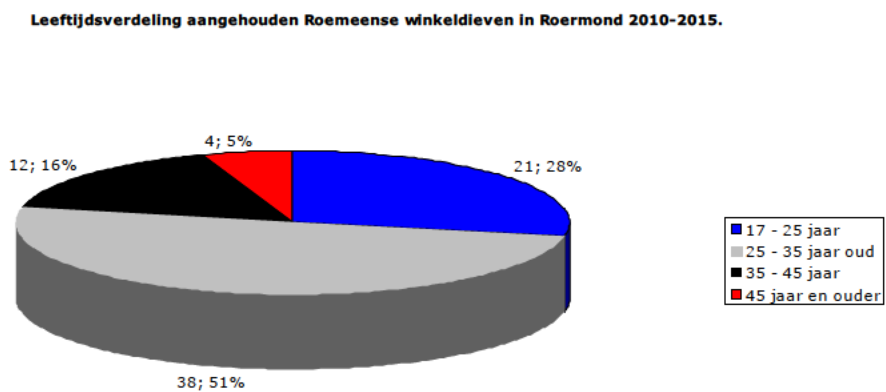

Leeftijd

Respondent 10.2.e [redacted]
 [redacted] analyseerde de kenmerken leeftijd en sekseverdeling van 74 unieke Roemeense winkeldieven aangehouden in de periode 2010 tot 2015 in de gemeente Roermond.

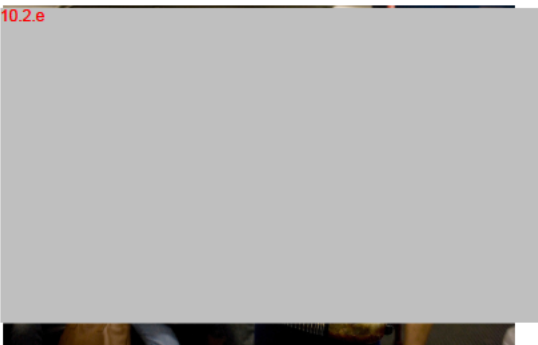
Ruim de helft (38 abs., 51%) van alle in Roermond binnen deze periode aangehouden Roemenen is tussen de 25 en 35 jaar oud. Slechts 4 winkeldieven zijn ouder dan 45 jaar.

Figuur 3: Leeftijdsverdeling van aantal aangehouden winkeldieven met de Roemeense nationaliteit (n=74) in de gemeente Roermond binnen de periode 2010-2015, bron: BVH.

Uit het respondentenonderzoek (10.2.e & 10.2.e
Roermond), blijkt dat de leeftijd van winkeldieven in de
binnenstad van Roermond, varieert tussen de 20 en 60 jaar. Bovendien
constateren zij dat kinderen betrokken zijn bij winkeldiefstallen in Roermond:

10.2.c
' (persoonlijke
communicatie, 27 januari 2015).

Beveiligers in het Outlet merken op dat het hun is opgevallen dat 11.1
(10.2.e & 10.2. , persoonlijke
communicatie 18 december 2014).

Een constatering die aansluit bij een bevinding uit de literatuur. Sollie et al. (2013) die een onderzoek deden naar de 'aanpak multi-problematiek bij gezinnen met een Roma-achtergrond', concluderen dat zowel jongens als meisjes vanaf jonge leeftijd bij het plegen van vermogenscriminaliteit zoals winkeldiefstal, zakkenrollerij en woninginbraken worden betrokken.

Sekseverdeling

Het gros van alle in de gemeente Roermond aangehouden Roemeense winkeldieven bestaat uit mannelijke verdachten die ten opzichte van vrouwelijke winkeldieven zwaar oververtegenwoordigd zijn (92%).

In de literatuur is een verklaring gevonden dat meer mannen dan vrouwen voor winkeldiefstal worden aangehouden. Volgens Siegel (2013) staan mannelijke winkeldieven nooit te lang bij de cosmetica of de dameskleding te kijken, om zo min mogelijk wantrouwen te wekken. De opgepakte winkeldieven zijn echter wel

meestal mannen, ook waar het gaat om typische vrouwenproducten. De mannen en vrouwen werken vaak samen, waarbij de vrouwen de goederen verzamelen en de mannelijke daders de buit vervolgens de winkel uitsmokkelen.

De bevinding dat meer mannelijke verdachten zijn geteld dan vrouwelijke verdachten sluit aan bij de bevindingen uit het respondentenonderzoek. Respondent 10.2.e, geeft aan dat bij de Roemenen, vooral de mannen winkeldiefstallen plegen (persoonlijke communicatie, 10 december 2014). 10.2.e, en de respondenten 10.2.e en 10.2.e ondersteunen de bewering van 10.2.e. Ook zij stellen dat (Roemeense) winkeldieven nagenoeg steeds mannen zijn (persoonlijke communicatie, 18 december 2014).

3.1.1 organisatie en netwerk

Dadergroepen gerelateerd aan mobiel banditisme zijn goed georganiseerd en professioneel. Het gebruik van geprepareerde tassen bij winkeldiefstallen, de organisatie van autodiefstallen, maar ook de concrete uitvoering van delicten als georganiseerde zakkenrollerij, getuigen van professionaliteit en de organisatiegraad van de rondtrekkende bendes (Siegel, 2013).

Met betrekking tot het aspect 'professionaliteit' merkt respondent 10.2.e op dat een verdachte van winkeldiefstal verklaarde dat stelen haar beroep is. Volgens 10.2.e 11.1 (persoonlijke communicatie, 10 december 2010).

Respondent 10.2.e stelt dat verdachten over het algemeen 10.2.c (persoonlijke communicatie 11 februari 2015).

Zowel de beveiligers in het Designer Outlet Centre als in de Roermondse binnenstad concluderen dat 11.1

(persoonlijke communicatie, 27 januari 2015).

10.2 e & 10.2 e, geven aan dat 11.1

. Respondenten maken hierbij een onderscheid in winkeldieven:

11.1

(persoonlijke communicatie, 18 december 2014).

10.2.g Roermond, 23-11-2014

Wordt een oudere man aangehouden met een Roemeens paspoort. Hij is in het bezit van een geprepareerde plastic zak met gestolen kleding ter waarde van 2000 Euro.

Bron: LJP.

10.2.g Roermond, 09-11-2014

Melding dat een Roemeen is aangehouden bij 10.2.g met een gestolen jas (1600 Euro waarde). Patrouille gaat ter plaatse.

Bron: LJP.

De beveiligingsmedewerkers 10.2 e & 10.2 e, verdelen de georganiseerde winkeldieven in het Outlet in 2 categorieën: 10.2 c'.

10.2 c

10.2.c [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted] (persoonlijke communicatie, 18 december 2014).

De bevindingen van de beveiligingsmedewerkers 10.2.e en 10.2.e - weergegeven in bovenstaande illustratie - 10.2.c [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted] (persoonlijke communicatie, 11 februari 2015).

Het valt respondent 10.2.e op dat 10.2.c [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted] d:

10.2.c [redacted]
[redacted] (persoonlijke communicatie, 10 december 2010).

Volgens respondent 10.2.e, 10.2.e [redacted] [redacted]
[redacted], 11.1 [redacted]
[redacted]
[redacted] :

11.1 [redacted]
[redacted]
[redacted] (persoonlijke communicatie, 8 december 2014).

3.1.2 modus operandi:

In deze paragraaf wordt aan de hand van literatuur- en respondenteninformatie de werkwijze uit de doeken gedaan, waarbij onder meer aandacht besteed aan het gebruik van geprepareerde tassen en het uitschakelen van detectieapparatuur.

Volgens 10.2.e (persoonlijke communicatie, 11 februari 2015) 10.2.c [redacted]
[redacted]
[redacted] :

10.2.c

-
-
-

De door 10.2.e geschetste taakverdeling heeft in een winkel in het Retail Park in Roermond ook daadwerkelijk op deze wijze plaats gevonden. Uit respondentenonderzoek (van 10.2.e & 10.2.e) bleek namelijk dat 10.2.c
(persoonlijke communicatie, 27 januari 2015).

10.2.e stelt tevens dat 10.2.c
(persoonlijke communicatie 11 februari 2015).

Over de werkwijze die bij winkeldiefstallen wordt toegepast stelt respondent 10.2.e , dat 10.2.c
(persoonlijke communicatie, 18 december 2014).

Verder refereren 10.2.e & 10.2.e aan het zogenaamde 10.2.c

10.2.c
(persoonlijke communicatie, 18 december 2014).

Respondent 10.2.e , geeft een vergelijk van de winkeldiefstallen in het Designer Outlet Centre en het Retail Park. Hij stelt dat

10.2.c

Verder denkt 10.2.e dat 11.1

(persoonlijke communicatie, 27 januari 2015).

10.2.c

(persoonlijke communicatie, 18

december 2014).

Geprepareerde tassen ('diefstaltassen')

Het is al meerdere keren in dit onderzoek aangestipt: winkeldiefstallen die met behulp van geprepareerde tassen plaats vinden. Geprepareerde tassen, in de volksmond ook 'diefstaltassen' of 'roofstassen' genoemd, zijn hulpmiddelen waarvan de binnenzijde van de (plastic)tassen voorzien zijn van metaalfolie of andere middelen, zodat voorkomen wordt dat een detectiepoortje bij een winkel niet kan vaststellen dat in de tas gestolen voorwerpen aanwezig zijn. 10.2.e merkt in dit verband op 10.2.c

(persoonlijke communicatie 11 februari 2015).

Het gebruik van geprepareerde tassen wordt ook in Roermond door respondenten vastgesteld. 10.2.e & 10.2.e :

11.1
(persoonlijke communicatie,
18 december 2014).

10.2.e , ondersteunt de bevindingen van
10.2.e & 10.2.e . Zij bevestigt dat 10.2.c

Respondenten 10.2.e en 10.2.e geven aan dat 10.2.c

Venlo en Roermond - Aanhouding winkeldieven met geprepareerde tassen

15 november 2014

Er komt een melding binnen dat door de beveiliging van een kledingwinkel in Venlo een Bosnische winkeldief is aangehouden met een geprepareerde tas. Hij heeft 5 duurdere jeans gestolen. Verdachte is overgenomen door de collegae. Onderzoek loopt.

Een half uurtje later komt een melding van de beveiliging van een kledingwinkel in het Outlet Center te Roermond, dat ook zij een winkeldief hebben aangehouden met een geprepareerde tas. Deze verdachte, van Roemeense afkomst, heeft ook 5 duurdere jeans gestolen. Ook deze verdachte is overgenomen door de collegae. Onderzoek loopt.

Bron: AOB

Het uitschakelen van detectieapparatuur bij winkels.

Respondenten constateren dat 11.1

Respondent 10.2.e constateert dat de 11.1 (persoonlijke communicatie, 10 december 2014).

10.2.e is niet de enige respondent die dit probleem aankaart. Ook de beveiligingsmedewerkers, 10.2.e & 10.2.e, constateren dat 11.1

orden (persoonlijke communicatie, 18 december 2014). Respondent 10.2.e bevestigt eveneens dat 10.2.c (persoonlijke communicatie, 11 februari 2015).

Designer Outlet Roermond, 23-03-2014

In het Outlet center worden vier Oost-Europese personen gespot. Drie mannen en een vrouw. Volgens de melder zouden ze met een kastje/apparaat bij zich hebben waarmee ze signalen kunnen onderdrukken. Melder kon zijn auto namelijk niet afsluiten met de afstandsbediening. Vooralsnog is er niets concreets gestolen. Het viertal wordt gevolgd door een beveiligiger van de Outlet.

Bron: LJP

10.2.e en 10.2.e, beveiligingsmedewerkers, vergelijken de werkwijze van Servische winkeldieven met Roemeense winkeldieven:

10.2.c

10.2.c

(persoonlijke communicatie, 18 december 2014).

3.1.3 onder dwang c.q. in opdracht van derden winkeldiefstallen plegen

Zowel in de literatuur (Siegel, 2013; van Gestel, 2014, van der Berg, 2012) als uit respondentenonderzoek (10.2.e, 10.2.e, 10.2.e) zijn verschillende aanwijzingen gevonden dat winkeldiefstallen onder dwang en/of in opdracht van derden plaats vinden.

Het respondentenonderzoek (10.2.e & 10.2.e; 10.2.e) levert aanwijzingen op dat 11.1.

Siegel stelt dat bij mobiel banditisme de goederen in opdracht worden gestolen. Van tevoren zijn de type producten en merken die gestolen moeten worden al vastgesteld. Helers of vragende partijen bepalen welke producten er moeten komen en de keuze voor de gestolen goederen is dus duidelijk vraaggedreven. In andere gevallen kiest men ervoor zoveel mogelijk goederen te stelen in de verwachting dat deze makkelijk met winst te verkopen zijn (Siegel, 2013). Ook van Gestel (2014) wijst op studies (van den Berg, 2012) waaruit blijkt dat mobiele bendes soms ook dwang toepassen om mensen ertoe te brengen mee te werken aan criminele activiteiten. Van den Berg constateert – op grond van het bestudeerde opsporingsdossier en op grond van politiemutaties – dat sommige verdachten ongewild in een situatie terecht zijn gekomen waarbij ze onder dwang of na verbale dreigingen hebben ingestemd met medewerking. In dat geval weet de mobiele bende nieuwe mensen aan zich te binden door het opzettelijk creëren van een 'schuld'.

11.1

Respondenten 10.2.e & 10.2.e hebben sterk de indruk dat 11.1
:
:

11.1
' (persoonlijke communicatie, 18 december 2014).

Ook respondent 10.2.e geeft aan dat 11.1
(persoonlijke communicatie, 27 januari 2015).

Ook respondent 10.2.e, 10.2.e, sluit niet uit dat 11.1
(persoonlijke communicatie, 8 december 2014).

3.1.4 mobiliteit

10.2.c
(respondent 10.2.e, persoonlijke communicatie 11 februari 2015).

Respondent 10.2.e, 10.2.e merkt op dat een verandering zichtbaar is in het mobiele karakter van de daders.

11.1

11.1

' (persoonlijke communicatie, 8 december 2014).

De resultaten van het dossieronderzoek onderschrijven de visie van 10.2.e dat 10.2.c

Het mobiele karakter van deze in Roermond aangehouden populatie aan Roemeense winkeldieven, wordt zichtbaar in onderstaand figuur waar is aangegeven in welke (voormalige) politieregio's de leden van deze groep binnen de onderzoeksperiode eveneens winkeldiefstallen pleegden.

Figuur 4: Geografische spreiding van winkeldiefstallen gemeente Roermond periode 2010-2015.

10.2.c

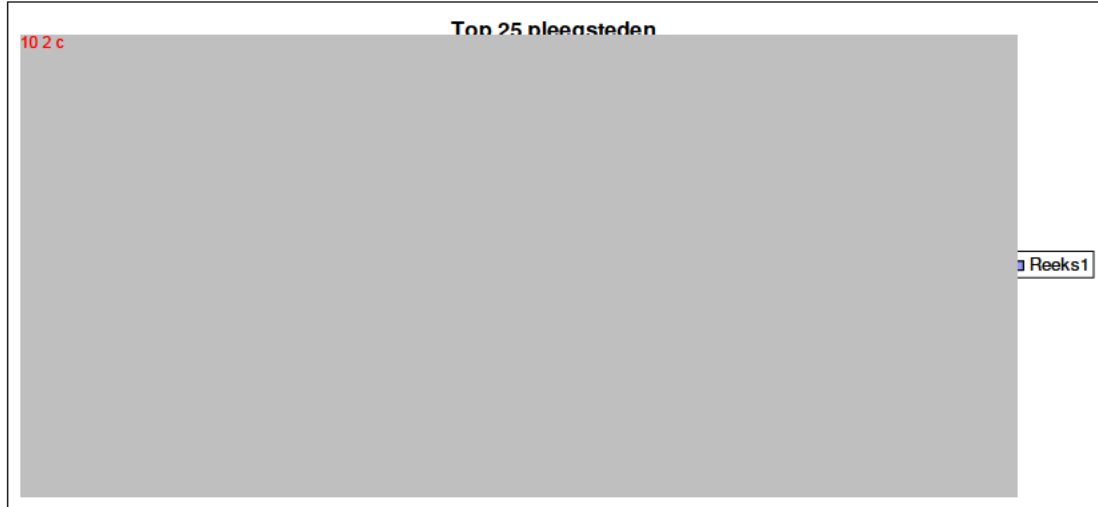
Opvallend is het relatief groot aantal winkeldiefstallen gepleegd in de (voormalige) politieregio Utrecht (20), Amsterdam-Amstelland (12) en Rotterdam Rijnmond (9).

10.2.e, medewerker van 10.2.e van de Landelijk eenheid, geeft aan dat 10.2.c

Volgens 10.2.e 10.2.c

Uit informatie van de DLIO blijkt dat in 2014 in totaal 2212 personen van Roemeense afkomst als verdacht van winkeldiefstal zijn aangehouden, inclusief de zogenaamde meerplegers. Het aantal unieke aangehouden verdachten bedroeg 1174. Deze aanhoudingen vonden verspreid over Nederland plaats. Een top 25 van meest voorkomende steden is in onderstaand figuur weergegeven.

Figuur 5: Aantal aanhoudingen van Roemeense winkeldieven in Nederland verdeeld over steden van aanhouding (bron: DLIO Landelijke Eenheid).

10.2.c

10.2.c

3.1.5 Relatie winkeldieven en prostitutie c.q. mensenhandel

Gelet op het georganiseerde karakter van mobiel banditisme sluit respondent

10.2.e

10.2.e

niet uit dat 11.1

De analysebevindingen van het dossieronderzoek tonen aan 11.1

11.1

3.1.6 Buit en doelwit

In deze paragraaf wordt ingegaan op de buit en het doelwit van winkeldiefstallen. Vanuit de literatuur wordt een beeld geschetst van goederen die het meest worden wegggenomen. Tevens wordt een antwoord gegeven op de voorlaatste onderzoeksvraag: *'Wat zijn de kenmerken van de doelwitten in Roermond binnen de onderzoeksperiode'?*

Aan de hand van de resultaten van het respondentenonderzoek is informatie verkregen over de doelwitten van een drietal mobiel banditisme delicten, namelijk 'winkeldiefstal', 'zakkenrollerij' en 'diefstal auto's/diefstal uit auto's'. De doelwitten van winkeldiefstal zijn in deze paragraaf beschreven. De doelwitten

van de zakkenrollerij en diefstal auto's/diefstal uit auto's elders in deze rapportage.

Buit

Er is een buitverwachting bij van te voren uitgekozen winkels. Deze goederen worden weggenomen uit warenhuizen, drogisterijketens en grotere elektronikamarkten in heel Nederland. De weggenomen goederen bestaan over het algemeen uit kleding, cosmetica en elektronica (respondent 10.2.e ; Siegel, 2013).

Respondent 10.2.e merkt op dat 11.1 (persoonlijke communicatie 11 februari 2015).

11.1 (persoonlijke communicatie, 10 december 2014).

Cosmetica

Cosmetica, parfums, scheerproducten, tandpasta, make-up en verzorgingsproducten van duurdere merken, staan hoog op de verlanglijst van mobiele dadergroepen. Voor de consument op de zwarte markt is gestolen cosmetica aantrekkelijk. Daarnaast wordt cosmetica als massaconsumptieproduct verkocht waardoor het slecht traceerbaar is. Voor de dieven zijn cosmeticaproducten goederen die makkelijk in grote hoeveelheden meegenomen kunnen worden en voor winkeliers zijn ze moeilijk te beveiligen. Vooral drukbezochte en minder overzichtelijke winkels hebben last van grootschalige diefstal. In winkels zoals 'Kruidvat' worden zowel duurdere als goedkopere cosmeticaproducten verkocht, maar de producten worden niet altijd goed beveiligd. Daarnaast hebben klanten toegang tot vrijwel alle producten en oogt de winkel rommelig (Siegel, 2013).

Elektronica

In de landen van herkomst van mobiele dadergroepen bestaat een grote vraag naar producten die voor

velen voornamelijk onbetaalbaar zijn of die nog niet op de markt verkrijgbaar zijn. Het gaat hierbij om goederen die zowel waardevol als betrekkelijk makkelijk te vervoeren zijn zoals smartphones, laptops, fototoestellen, lenzen en tuingereedschap. De laatste jaren is er in de winkels meer aandacht voor beveiliging van deze goederen. Goederen zoals smartphones en cameralenzen worden ook dikwijls door zakkenrollers gestolen (Siegel, 2013).

Kleding en schoenen

Merkkleding en dure schoenen worden op grote schaal gestolen door mobiele dadergroepen, vooral uit duurdere warenhuizen. Goedkopere kledingmerken leveren bij doorverkoop weinig op en vormen daardoor minder populaire targets. Ze worden soms wel voor eigen gebruik gestolen. Ondanks verbeterde beveiligingssystemen en bewakingspersoneel, blijft merkkleding een gewild product voor de dadergroepen. (Siegel, 2013) Vooral bekende en dure merken zijn gewild omdat de status van het product de waarde verhoogt en merknamen makkelijker te verkopen zijn omdat de consumenten eerder overtuigd zullen zijn van de waarde en de kwaliteit van het product (Keller, 1993)

Juwelen en goud

De laatste jaren zijn sieraden en goud en zilver een aantrekkelijk doelwit geworden als gevolg van de gestegen goud- en zilverprijzen. Vanaf 2004 is de goudprijs sterk gestegen (in 2011 was deze drie keer zo hoog als in 2006). De zilverprijs is nog sterker gestegen en bedroeg in 2011 zevenmaal de prijs van vijf jaar eerder (Rovers, 2011). Gestolen juwelen en goud kan tegen hoge prijzen verkocht worden, is makkelijk te vervoeren en moeilijk traceerbaar (Siegel, 2013).

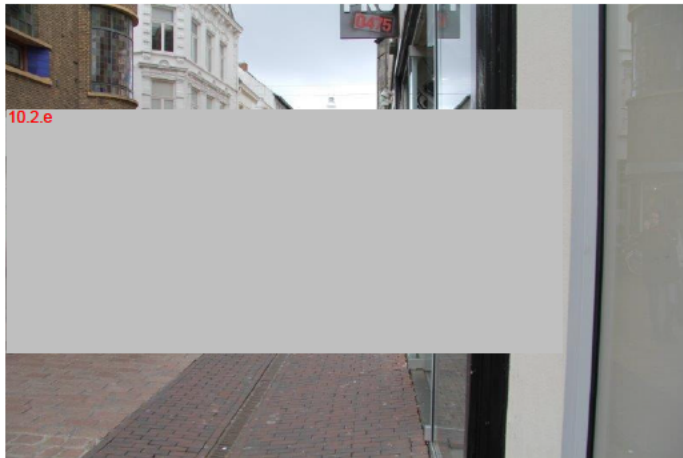
Siegel (2013) stelt dat goederen die bij delicten gerelateerd aan mobiel banditisme worden buit gemaakt, doorgaans goederen zijn die beantwoorden aan het acroniem CRAVED (Clarke, 1999): Concealable – makkelijk te verbergen, Removable – makkelijk te verwijderen, Available – beschikbaar, Valuable – waardevol, Enjoyable – te gebruiken en Disposable – te verkopen (bijvoorbeeld juwelen, kleine elektronica zoals gsm's, laptops, camera's). De goederen worden meestal in het herkomstland verkocht, maar ook in België en Nederland (Van Daele en Vander Beken, 2011).

Doelwit

Versillende respondenten (10.2.e, 10.2.e, 10.2.e en 10.2.e) merken op dat 10.2.c

Volgens 10.2.e, is 11.1 (persoonlijke communicatie, 10 december 2014).

10.2.e, 10.2.e in Roermond, is van mening dat 11.1
persoonlijke communicatie, 8 december 2014).

10.2.e, is van mening dat 11.1
:
:

11.1
' (persoonlijke communicatie, 10 december 2014).

3.2 Zakkenrollers

Van alle binnen de onderzoeksperiode in de gemeente Roermond aangehouden zakkenrollers, die voldoen aan de definitie en criteria van mobiel banditisme, zijn de kenmerken geanalyseerd. Als eerste komen de persoonskenmerken (nationaliteit, leeftijd en sekse) aan bod, gevolgd door algemene kenmerken.

Leeftijd

De jongste aangehouden zakkenroller was 16 jaar oud bij zijn aanhouding in 2014, terwijl de oudste 56 jaar was bij zijn aanhouding in 2011 (bron: GIDS/COGNOS). Uit onderstaande tabel blijkt dat de leeftijden van in Roermond binnen de onderzoeksperiode aangehouden zakkenrollers die voldoen aan de definitie en criteria van mobiel banditisme, min of meer gelijk over de verschillende klassen zijn verdeeld.

Tabel 14: Leeftijdsverdeling aangehouden zakkenrollers (n=20) in de gemeente Roermond, periode 2010-2015 (bron: COGNOS/GIDS).

Leeftijdsverdeling in klassen	aantal
25 jaar en jonger	5
25-35 jaar	6
35-45 jaar	4
45 jaar en ouder	5

10.2.e & 10.2.e, schatten 11.1

Sekseverdeling

Siegel refereert in haar onderzoek naar mobiel banditisme (2013) aan informatie van de Bulgaarse politie die aangeeft dat de Karderashi, een Romaclan bestaande uit 2500 families, [...] zakkenrollerij vooral door vrouwen wordt uitgevoerd en de voornaamste bron van inkomsten vormt. Binnen deze families zou nog altijd de traditie heersen dat dochters op jonge leeftijd verkocht worden. De prijs van de dochter zou gebaseerd zijn op haar kennis en kunde in het zakkenrollen en dat dochters vanaf hun geboorte worden opgeleid tot zakkenrollers. [...] alleen wanneer een familie geen dochters heeft, worden de zonen ingezet om te helpen met de zakkenrollerij. Volgens de Bulgaarse politie gaat het bij zakkenrollerij in minstens 90% van de gevallen om vrouwen. Wanneer de vrouw de borgsom heeft terugbetaald aan de familie van haar man, betekent dit overigens niet dat ze vanaf dat moment vrij is om te gaan (Siegel, 2013).

In Roermond zijn binnen de onderzoeksperiode meer vrouwelijke zakkenrollers dan mannelijke zakkenrollers aangehouden. Van de in totaal 20 aangehouden buitenlandse zakkenrollers binnen de onderzoeksperiode in Roermond, die voldoen aan de definitie en criteria van mobiel banditisme, bevinden zich 15 vrouwen en 5 mannen (bron: GIDS/COGNOS).

Het valt 10.2.e , op dat 10.2.c .

11.1 (persoonlijke communicatie, 10 december 2014).

Nationaliteit

11.1 . Respondenten bevestigen deze bevinding (10.2.e & 10.2.e , 10.2.e).

In totaal zijn in Roermond binnen de onderzoeksperiode 20 zakkenrollers aangehouden met volgens de definitie van mobiel banditisme. 11.1 .

Tabel 15: Aantal in Roermond aangehouden zakkenrollers verdeeld naar nationaliteit periode 2010-2015 (Bron: GIDS/COGNOS).

Nationaliteit	2010	2011	2012	2013	2014	totaal
BULGAARSE	0	0	0	2	8	10
BURGER VAN BOSNIE-HERZEGOVINA	0	0	0	0	1	1
BURGER VAN SERVIE	1	0	0	0	0	1
ONBEKEND	1	0	0	0	0	1
ROEMEENSE	1	2	1	1	0	5
POOLSE	0	0	1	0	0	1
SOMALISCHE	0	0	0	0	1	1
TOTAAL	3	3	2	3	10	20

Ook uit respondentonderzoek blijkt dat 11.1 . Respondenten 10.2.e & 10.2.e geven aan dat 11.1 .

11.1 [redacted]
[redacted] (persoonlijke communicatie, 18 december 2014).
Respondent 10.2.e, 10.2.e [redacted]
[redacted] ondersteunt de mening van 10.2.e en 10.2.e [redacted]
dat 11.1 [redacted] (persoonlijke communicatie, 8 december 2014).

3.2.1 Organisatie, netwerk en modus operandi

10.2.e & 10.2.e [redacted], constateren dat 11.1 [redacted]
[redacted]:

11.1 [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted] (persoonlijke communicatie, 18 december 2014).

10.2.c [redacted]
[redacted]
[redacted]. Respondent 10.2.e, [redacted]
10.2.e [redacted], geeft aan dat 11.1 [redacted]
[redacted]. 10.2.e [redacted]:

11.1 [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted] (persoonlijke communicatie, 10 december 2014).

Volgens 10.2.e 11.1 [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Respondenten 10.2.e en 10.2.e maken daarentegen gewag van een hele andere methode toegepast door zakkenrollers in Roermond.

11.1 [redacted]
[redacted]

11.1 [redacted] (persoonlijke communicatie, 27 januari 2015).

Respondenten 10.2.e & 10.2.e, merken op dat 11.1

Over de wijze waarop zakkenrollers in winkels hun slag slaan geven ze aan:

11.1 [redacted]
(persoonlijke communicatie, 18 december 2014).

Ook in de literatuur (Siegel, 2013) zijn aanwijzingen gevonden dat de meeste pogingen van zakkenrollerijen plaats vinden wanneer het aantal bezoekers het hoogst is, tijdens lawaaierige en onoverzichtelijke middaguren. Siegel baseert zich op bevindingen van een speciaal opgesteld zakkenrollerstam werkzaam in de Beverwijkse Bazaar. Daarnaast merkt respondent 10.2.e op 11.1 [redacted] (persoonlijke communicatie, 3 december 2014).

Respondenten 10.2.e & 10.2.e zien in vergelijking tot vroeger dat Bulgaarse zakkenrollers tegenwoordig een andere methode toepassen, namelijk 10.2.c:

11.1 [redacted]
(persoonlijke communicatie, 18 december 2014).

Een bevestiging dat personen die verdacht worden van het plegen van mobiel banditisme delicten, 10.2.c, blijkt ook uit een informatieverzoek van de Koninklijke Marechaussee op 25 februari 2015. Naar aanleiding van de aanhouding van een tweetal Bulgaarse vrouwen verdacht van witwassen en

mogelijke betrokkenheid bij rondtrekkende criminelen, werden naast een in meerdere koffers verstopt geldbedrag van € 2000,- 10.2.c
angetroffen.

3.2.2 Onder dwang c.q. in opdracht van derden zakkenrollerijen plegen

Uit de literatuur (Siegel, 2013) blijkt dat mobiele bendes bestaat uit Romafamilies die met meerdere familieleden door West-Europa trekken. Deze groepen houden zich vooral bezig met ondermeer zakkenrollerij. Ook bij deze groepen bestaat er een duidelijke taakverdeling: er is een leider die (soms vanuit Bulgarije of Roemenië) opdrachten geeft aan de mannen, vrouwen en kinderen onder hem die zich allemaal in bepaalde delicten gespecialiseerd hebben. Zakkenrollerij vormt een belangrijk onderdeel van het Oost-Europese mobiele banditisme. De opdrachtgevers komen niet zelf naar West-Europa, maar controleren criminele activiteiten en markten op afstand.

3.2.3 Mobiliteit

Respondenten 10.2.e en 10.2.e (beiden 10.2.e) merken beide op 10.2.c

11.1
(persoonlijke communicatie, 10 en 18 december 2014).

Bij de opmerking van deze respondenten plaatsen we enkele kanttekeningen. Met

11.1

3.2.4 Buit en doelwit

Buit

Elektronische apparaten zijn niet alleen de buit bij winkeldiefstallen, maar worden echter ook door middel van zakkenrollerij gestolen Siegel (2013). Niet alleen portemonnees behoren tot de buit van zakkenrollers maar de laatste jaren vooral ook de smartphone. Het Parool bericht op 24 april 2014 over een specialistisch onderdeel van de Amsterdamse politie met betrekking tot de bestrijding van zakkenrollen en straatroof dat beloond werd op een internationale politieconferentie met de award 'Law Enforcement Officer of the Year'. Naar aanleiding hiervan merkt Pieter-Jaap Aalbersberg, eenheidschef van politie Amsterdam op: *"Steeds vaker is de buit bij zakkenrollerij een smartphone. Zo'n mobiele telefoon is niet alleen een kostbare buit. Veel mensen dragen er een bij zich of houden ze in hun hand. De waarde en de geboden gelegenheid vormen een ideale combinatie voor een zakkenroller of straatrover"*.

Ook 10.2.e van de politie, stelt dat de opkomst van de smartphone haast parallel loopt met de toename van zakkenrollerij. *"Er valt*

3.3 Resumé

In dit hoofdstuk wordt de nadruk gelegd op de kenmerken van daders en -groepen van mobiel banditisme delicten. Verhoudingsgewijs noteren we meer winkeldieven en zakkenrollers dan verdachten van overige vormen van mobiel banditisme delicten. Vandaar dat uitsluitend van winkeldieven en zakkenrollers de kenmerken zijn beschreven.

Aan de hand van de kenmerken die in dit hoofdstuk de revue zijn gepasseerd, is een profiel opgesteld van de 'winkeldief' en 'zakkenroller' die in Roermond opereert binnen de krijtlijnen van mobiel banditisme:

Winkeldief:

10.2.c

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

Zakkenroller:

10.2.c

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

- 102 c
-

Dossieronderzoek wijst uit dat ruim de helft (51%) van alle binnen de periode 2010-2015 in Roermond aangehouden Roemeense winkeldieven tussen de 25 en 35 jaar oud zijn. Slechts 8% van de aangehouden Roemeense winkeldieven is een vrouw. Eén derde van alle in Roermond binnen de onderzoeksperiode aangehouden verdachten heeft de Roemeense nationaliteit. De weggenomen goederen bestaan over het algemeen uit kleding, cosmetica en elektronica (102 e, 2014; Siegel, 2013).

Dadergroepen gerelateerd aan mobiel banditisme zijn goed georganiseerd en professioneel. Respondenten bevestigen dit. Siegel (2013) verdeelt professionele daders in 3 subgroepen. Volgens (102 e, 102.c)

Over de werkwijze van winkeldieven geeft respondent (102 e) aan, dat (102 c)

Zowel in de literatuur (Siegel, 2013; van Gestel, 2014, van den Berg, 2012) als uit respondentenonderzoek (102.e & 102 e, 102.e, 102 e) zijn verschillende aanwijzingen gevonden dat winkeldiefstallen onder dwang en/of in opdracht van derden plaats vinden.

11.1

(respondent 102 e). Ook uit dossieronderzoek komt de mobiliteit van winkeldieven tot uiting. (10.2.c)

Qua aantal aanhoudingen van mobiel bandieten neemt de gemeente Roermond landelijke de 7e plaats in.

De jongste in Roermond aangehouden zakkenroller van buitenlandse herkomst én die voldeed aan de definitie en criteria van mobiel banditisme, was 16 jaar oud. Vrouwelijke zakkenrollers zijn oververtegenwoordigd, terwijl de helft van alle zakkenrollers (n=20) de Bulgaarse nationaliteit heeft. Een smartphone is steeds vaker de buit van zakkenrollers.

10.2.e constateren dat 11.1
(10.2.e & 10.2.e). Verschillende respondenten signaleren dat 11.1
(respondenten 10.2.e, 10.2.e, 10.2.e en 10.2.e).

Respondenten constateren dat 11.1
10.2.e & 10.2.e, 10.2.e).

Ook bij groepen zakkenrollers bestaat er een duidelijke taakverdeling: er is een leider die (soms vanuit Bulgarije of Roemenië) opdrachten geeft aan de mannen, vrouwen en kinderen onder hem die zich allemaal in bepaalde delicten gespecialiseerd hebben. Zakkenrollerij vormt een belangrijk onderdeel van het Oost-Europese mobiele banditisme. De opdrachtgevers komen niet zelf naar West-Europa maar controleren criminele activiteiten en markten op afstand (Siegel, 2013).

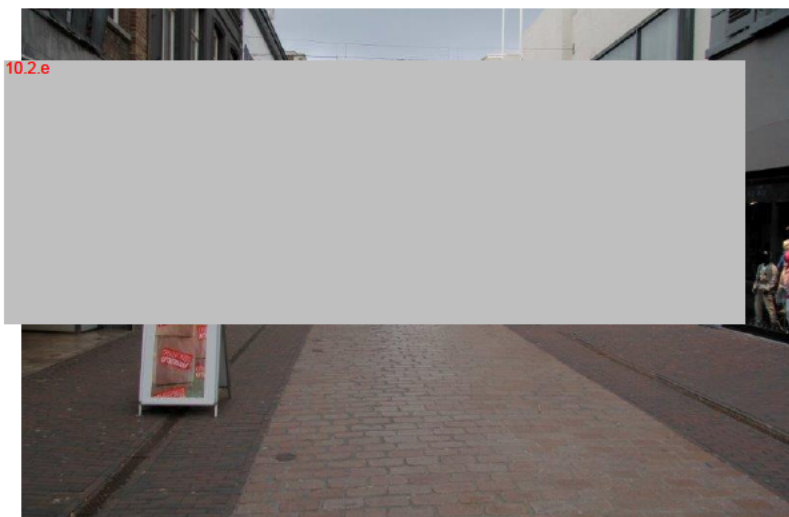
Met betrekking tot de doelwitten van winkeldiefstallen kan gesteld worden dat respondenten opmerken dat 11.1
(10.2.e, 10.2.e, 10.2.e en 10.2.e).

Hoofdstuk 4 Bestaande interventie maatregelen

In het voorlaatste hoofdstuk zijn de bestaande interventie maatregelen om het probleem van mobiel banditisme in de gemeente Roermond succesvol aan te pakken, in kaart gebracht en ook de effecten ervan, zodat de laatste onderzoeksvraag beantwoord wordt: *'Wat zijn de bestaande maatregelen die reeds door de gemeente en politie Roermond in het terugdringen van mobiel banditisme zijn getroffen en wat is het effect hiervan'?*

Gelet op de omvang van dit hoofdstuk is er voor gekozen om geen resumé bij te voegen.

4.1 inventarisatie van interventies

In deze paragraaf zijn maatregelen benoemd die in het verleden niet alleen door de gemeente en politie in Roermond zijn genomen, maar ook door de directie van het Designer Outlet Centre. Daarnaast hebben diverse respondenten in hun vraaggesprekken verwezen naar genomen maatregelen. Aan de hand van een inventarisatie is grofweg een driedeling gemaakt van de bestaande (preventieve) interventie maatregelen gericht op het winkelend publiek, de Roermondse ondernemers die met mobiele bandieten worden geconfronteerd en tenslotte de mobiele bandieten zelf.

1. preventieve maatregelen gericht op het winkelend publiek

11.1

(respondenten 10.2.e & 10.2.e, 10.2.e).

10.2.e & 10.2.e, verbazen zich meerdere keren

11.1

communicatie, 27 januari 2015).

Niet alleen beveiligers spreken bezoekers met openstaande tassen aan, ook gemeentemedewerkers. Volgens mevrouw 10.2.e gemeente Roermond, worden

10.2.c

. Bovendien attendeerde de gemeente op de achterzijde van parkeertickets het winkelend publiek op de aanwezigheid van zakkenrollers. Het effect van dit soort maatregelen is dat het voortdurend waarschuwen de kans vermindert om de dupe van zakkenrollerij te worden.

Aziatische bezoekers van het Outlet zijn relatief vaak het slachtoffer van zakkenrollers. Volgens respondent 10.2.e zijn in het verleden Aziatische bezoekers al in de touringcar vanuit Düsseldorf op weg naar Roermond in hun eigen taal voor zakkenrollers in het Outlet gewaarschuwd. Bovendien werden in de bus flyers in de Chinese taal met een waarschuwing voor zakkenrollers in uitgedeeld. In het Outlet worden (Aziatische) bezoekers regelmatig door zowel beveiligers als door winkelpersoneel gewezen op het gevaar van zakkenrollers, omdat ze bijvoorbeeld hun tas onbeheerd in een winkel neerzetten of met een open tas rondlopen in het Outlet. Ook bezoekers met een wandelwagen, waaraan de winkeltassen maar ook de handtas aan hangen zijn volgens 10.2.e vaak slachtoffer. Daarnaast worden in het weekend de bezoekers in het Outlet, elk kwartier via een omroepinstallatie in meerdere talen gewaarschuwd voor de aanwezigheid van zakkenrollers. 10.2.e concludeert dat 11.1

Daarnaast geeft 10.2.e aan dat een aantal keren bij pinautomaten aan het NS-station de pincode werd afgekeken. De eigenaar van de pinpas werd daarna gerold en geld gepind van zijn bankrekening. Door aanpassingen aan deze pinautomaten kon verder onheil voorkomen worden.

Respondenten 10.2.e en 10.2.e geven aan dat 10.2.c. Het effect van deze maatregel is dat die personen niet alleen meteen die betreffende winkel verlaten, maar ook de binnenstad van Roermond. 11.1

Hoofdstuk 5 Aanknopingspunten aanpak mobiel banditisme

Ondanks dat de (theoretische relevantie) van de doelstelling van dit onderzoek niet gericht is op toekomstige maatregelen voor wat betreft de aanpak van mobiel banditisme delicten en daders, dragen nagenoeg alle respondenten belangrijke informatie aan om te komen tot een dergelijke aanpak. Informatie die gezien kan worden als waardevol onderzoeksmateriaal welke een bijdrage levert bij het formuleren van aanbevelingen gekoppeld aan conclusies.

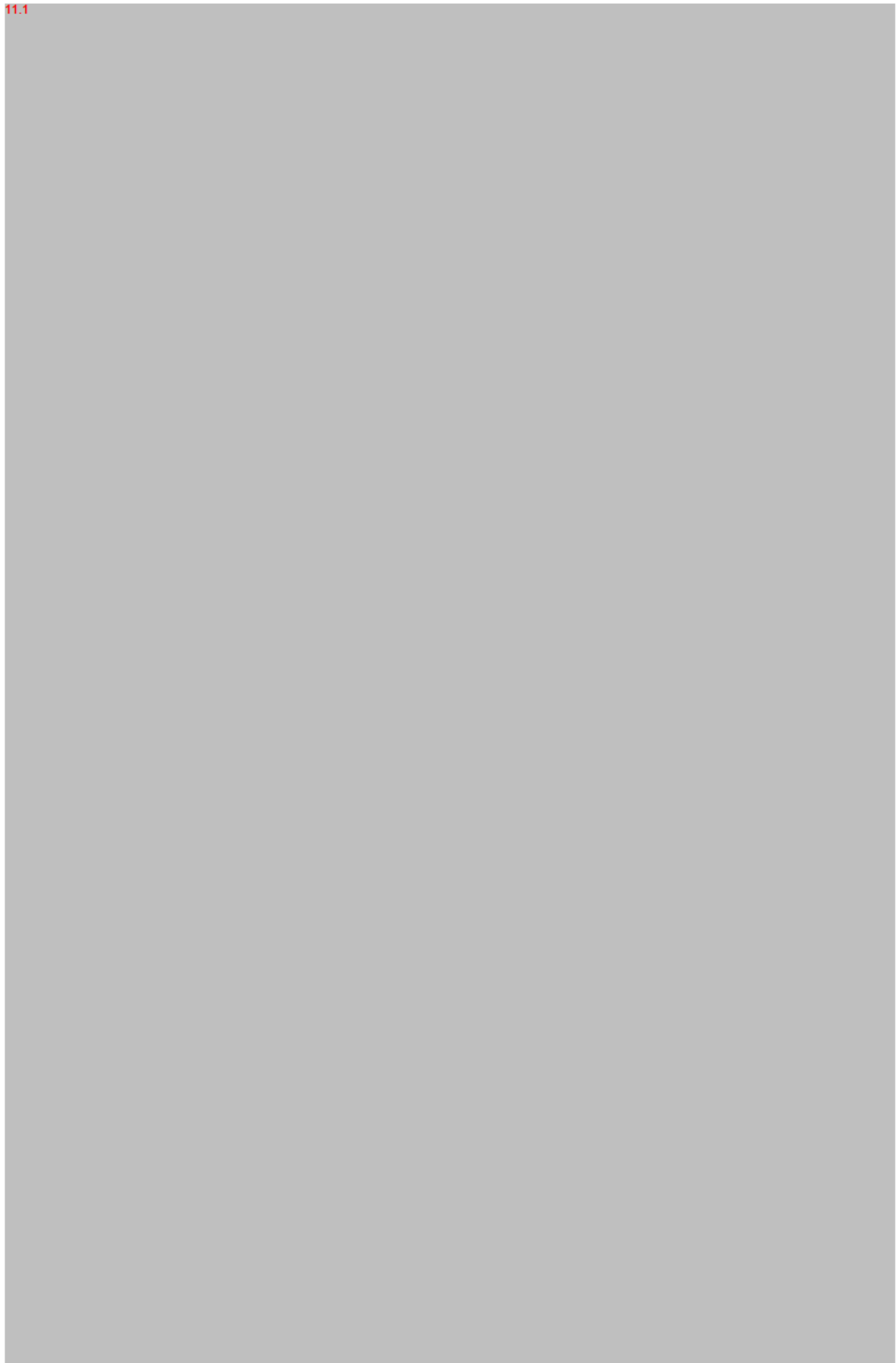
De inhoud van dit hoofdstuk sluit dus niet zozeer aan bij de bestaande onderzoeksvragen, maar is wél relevant in het licht van de praktische relevantie van de doelstelling, namelijk dat verkregen inzicht niet alleen bij draagt tot kennisverbreding, maar ook aanknopingspunten voor het verbeteren van de (preventieve) aanpak van mobiel banditisme biedt, het vergroten van de pakkans van daders en om de recidivekans te verminderen'. Hieronder volgt een overzicht van conclusies gebaseerd op vraaggesprekken met respondenten.

11.1

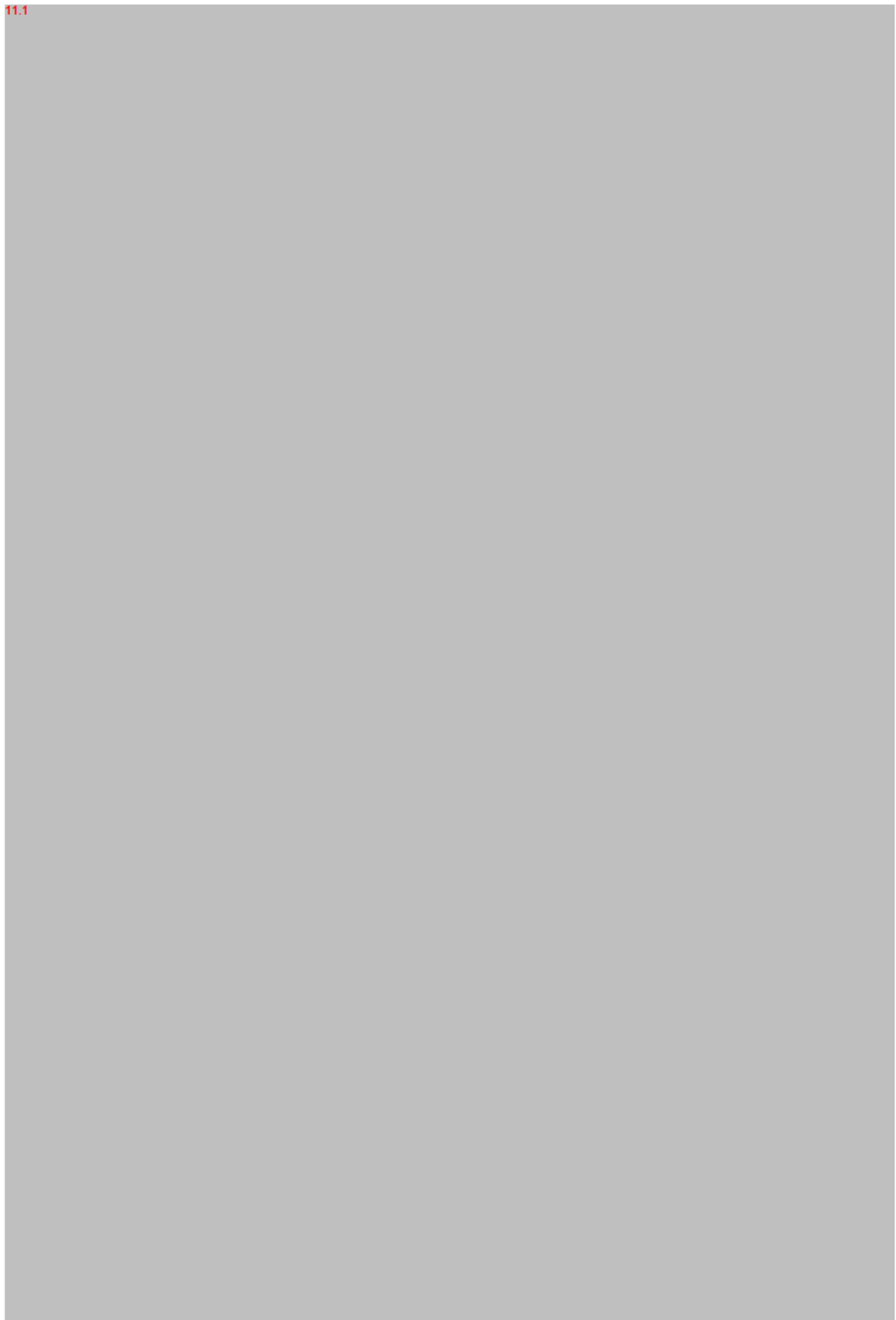

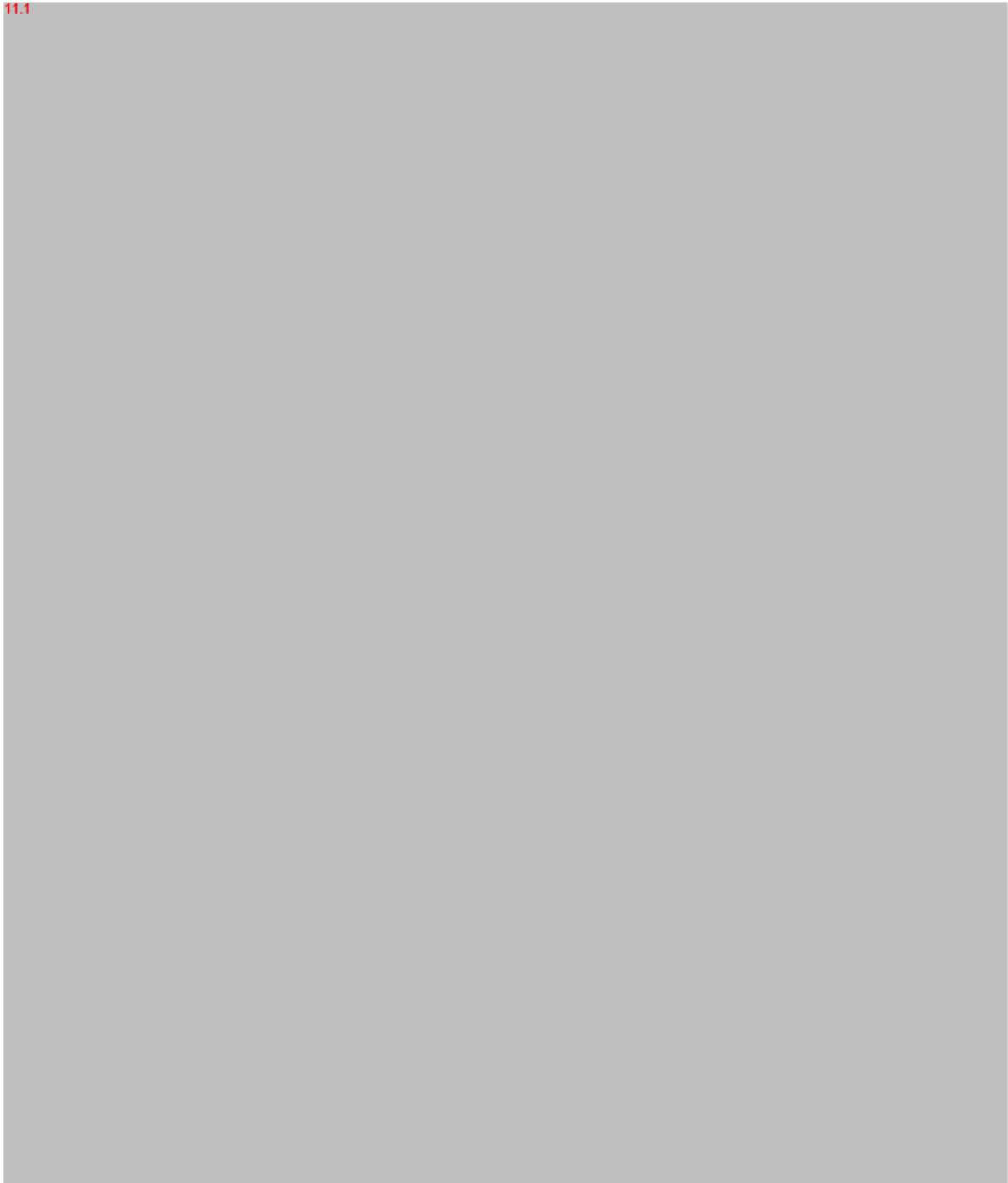

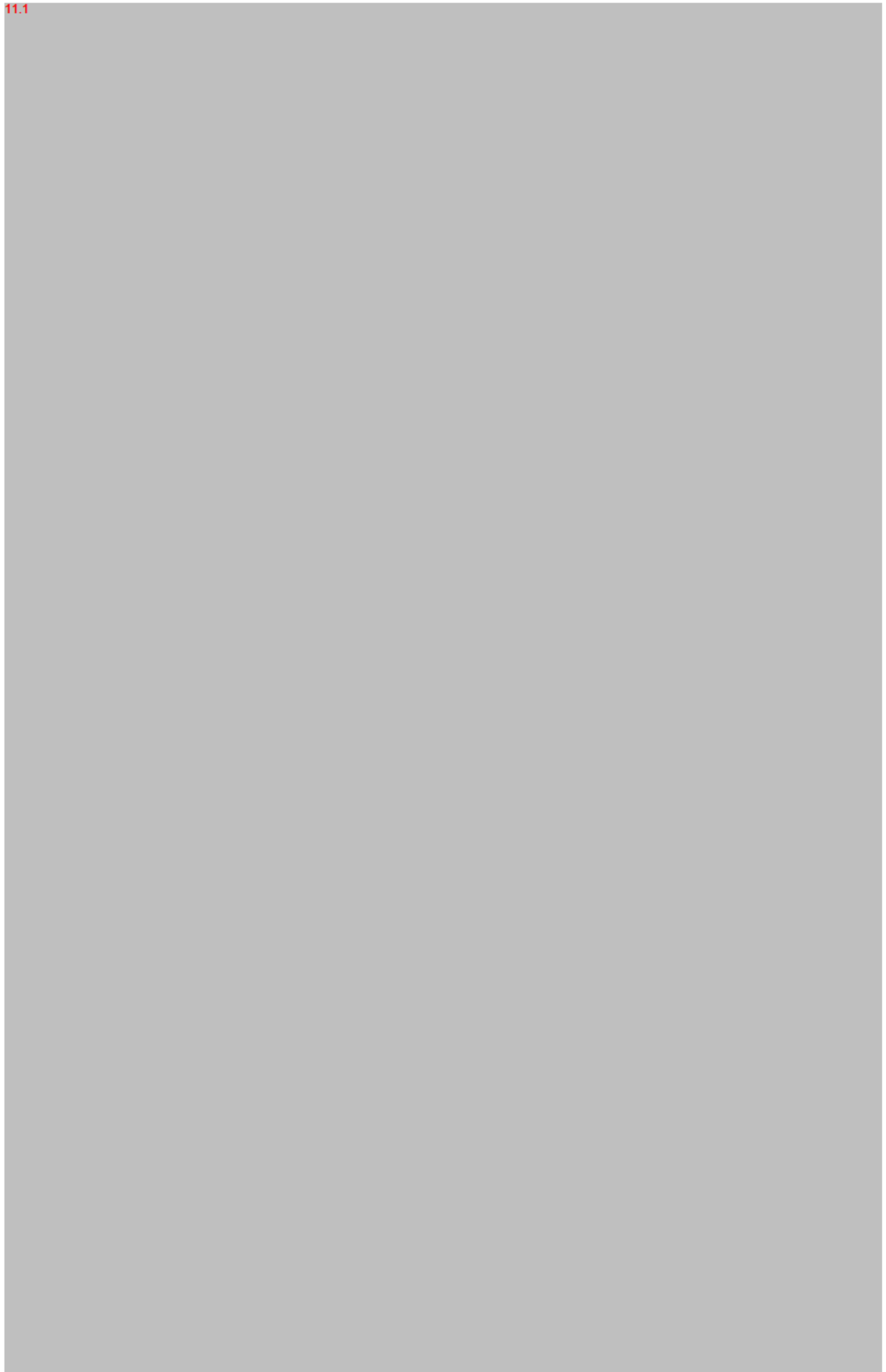

---

⁷ Programma Identiteitsvaststelling in de Strafrechtketen (PROGRIS), en is bedoeld ter identificatie van een ieder in de strafrechtketen.

Hoofdstuk 6   Conclusies en aanbevelingen

In de voorgaande hoofdstukken zijn de resultaten van de zoektocht naar informatie in de literatuur, dossiers en interviews weergegeven. Op grond hiervan zijn in dit hoofdstuk conclusies getrokken die de onderzoeksvragen beantwoorden (§ 6.1). De bevindingen uit de literatuurverkenning zijn vergeleken met de resultaten uit het respondentenonderzoek en uit het dossieronderzoek.

De conclusies uit het respondentenonderzoek zijn nagenoeg alleen op bevindingen van meerdere respondenten gebaseerd. In een enkel geval is een conclusie op grond van bevindingen van slechts één respondent getrokken. Allereerst worden deelconclusies getrokken die de onderzoeksvragen beantwoorden en vervolgens wordt in § 6.2 een slotconclusie geformuleerd die antwoord geeft op de probleemstelling. Op grond van conclusies worden in § 6.3 een aantal aanbevelingen geformuleerd. Aanbevelingen die kunnen bijdragen aan het nemen van maatregelen om te komen tot een aanpak van mobiel banditisme in de gemeente Roermond. Tot slot is in § 6.4 ruimte voor discussie en een slotbeschouwing / toekomstscenario's.

6.1 Conclusies onderzoeksvragen

Onderzoeksvraag 1:

Wat zijn de kenmerken van delicten die onder mobiel banditisme vallen?

11.1

Onderzoeksvraag 2:

Wat is de geregistreerde omvang van delicten die onder mobiel banditisme vallen en hoe heeft deze zich in de gemeente Roermond binnen de onderzoeksperiode ontwikkeld?

11.1

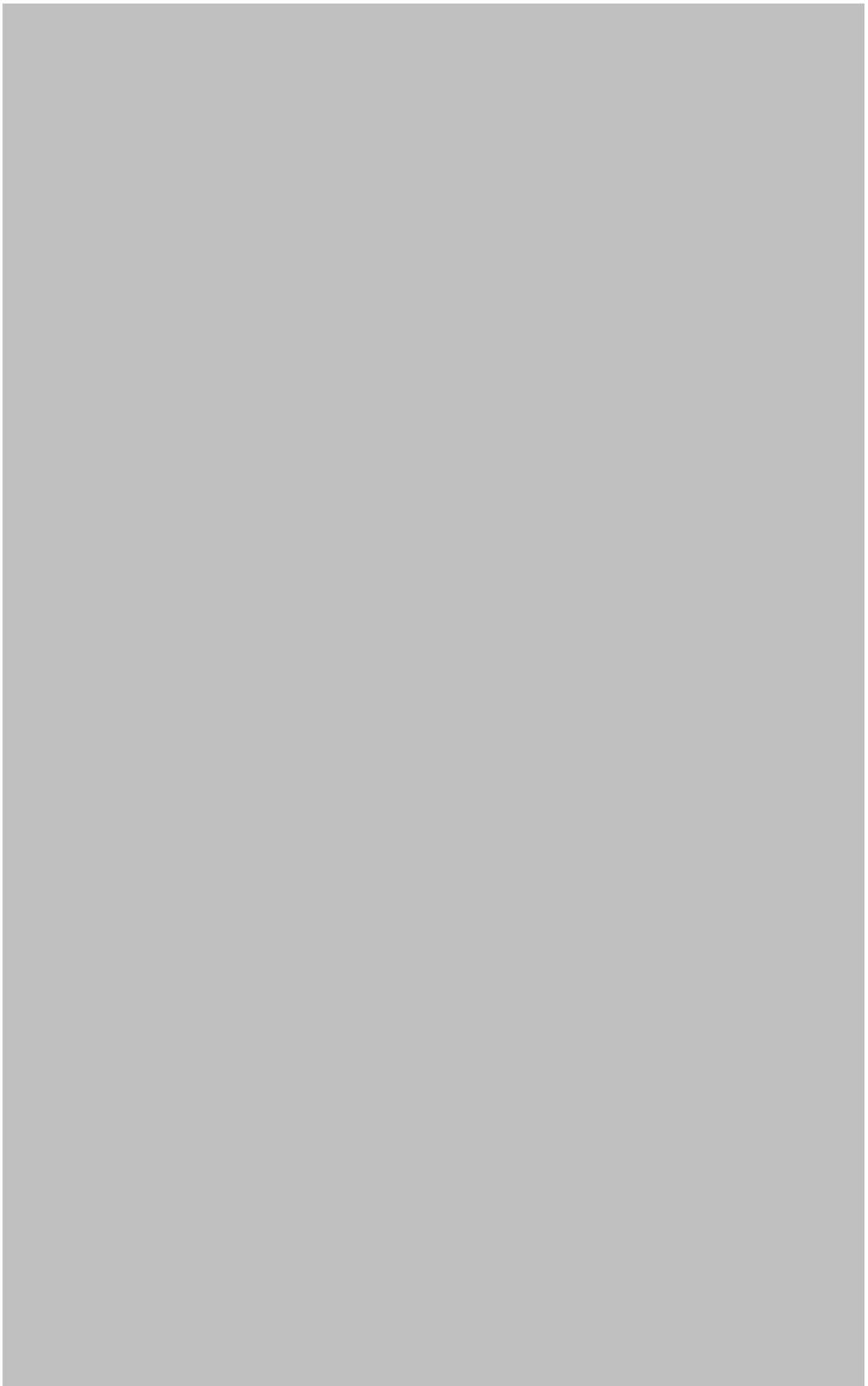

Onderzoeksvraag 3:

Wat is de geregistreerde omvang en wat zijn de achtergrondkenmerken van personen die als verdachten van mobiel banditisme delicten in de gemeente Roermond binnen de onderzoeksperiode zijn aangehouden en die voldoen aan de definitie en criteria van mobiel banditisme?

Onderzoeksvraag 4:

Wat zijn de kenmerken van de doelwitten van mobiel banditisme in Roermond binnen de onderzoeksperiode?

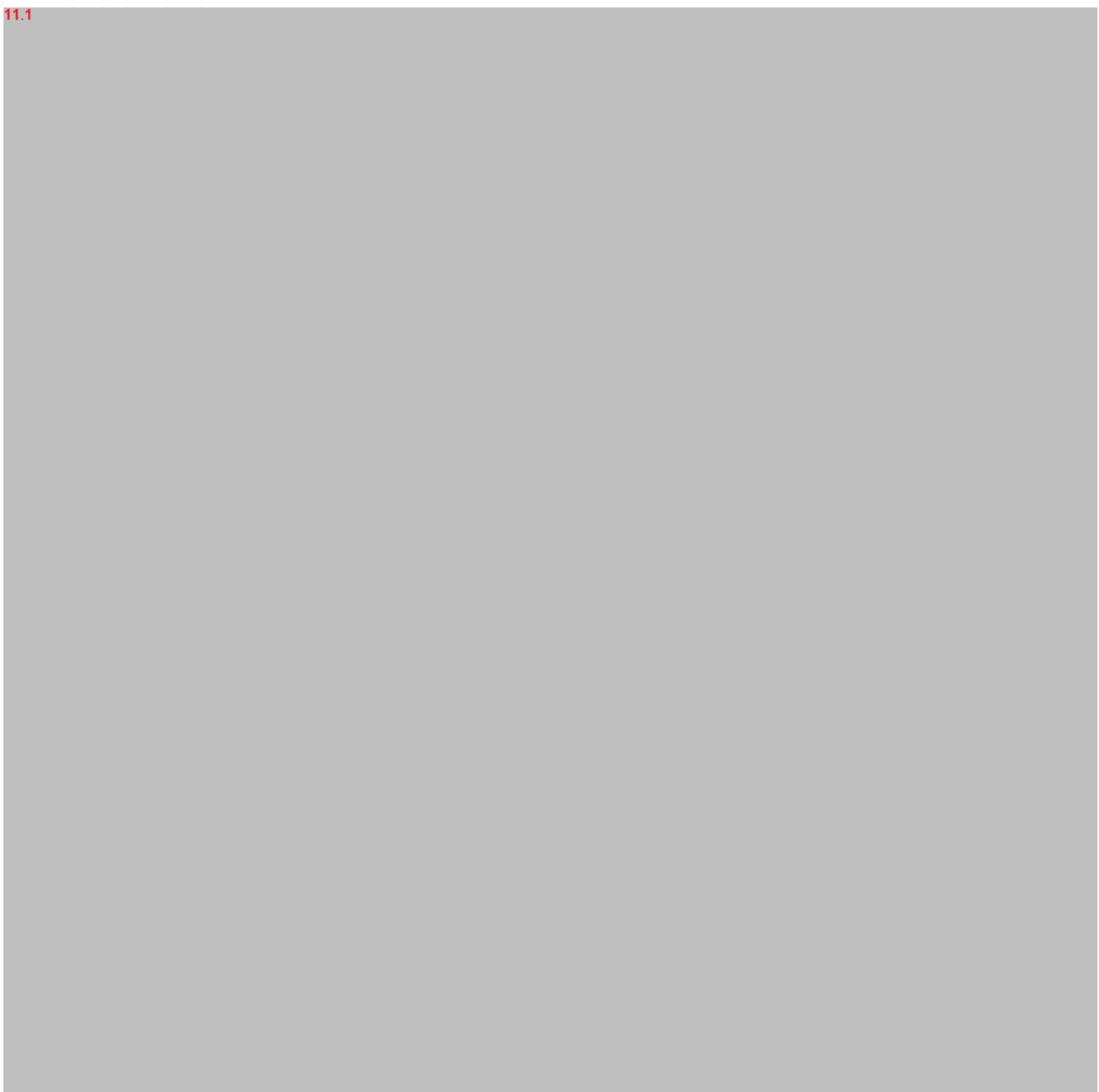
11.1

Onderzoeksvraag 5:

Wat zijn de bestaande maatregelen die reeds door de gemeente en politie Roermond in het terugdringen van mobiel banditisme zijn getroffen en wat is het effect hiervan?

11.1

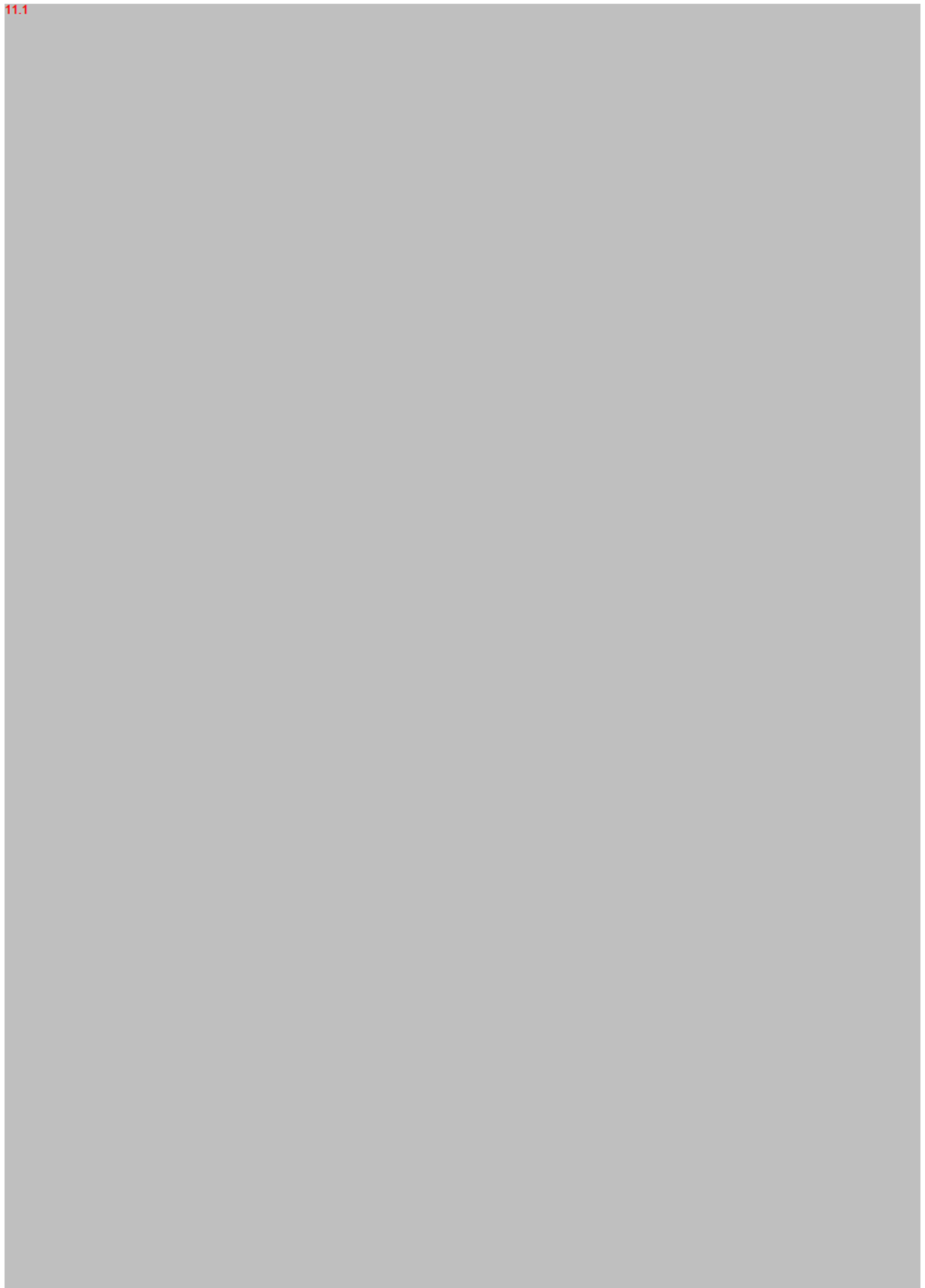
6.2 Beantwoording probleemstelling.

Hieronder volgt een (slot)conclusie die antwoord geeft op de probleemstelling:

'Wat is de aard, omvang en wat zijn de bestaande maatregelen in samenhang tot mobiel banditisme in de gemeente Roermond binnen de onderzoeksperiode 2010 tot 2015'?

11.1

6.3 Aanbevelingen

Naar aanleiding van de onderzoeksconclusies zijn in deze paragraaf aanbevelingen geformuleerd die deels hun basis vinden in de conclusies uit § 6.1 en deels in de bevindingen van respondenten met betrekking tot de aanpak van mobiel banditisme in hoofdstuk 5. Aanbevelingen die strategische en tactische aanknopingspunten bieden voor het gemeente, politie en haar partners in het publieke en private domein.

Prof. dr. Siegel stelt in haar onderzoek 'Oost- en Centraal-Europese rondtrekkende criminele groepen in Nederland' (2013), dat in Nederland aanzienlijke inspanningen worden verricht om Oost- en Centraal-Europese rondtrekkende bendes aan te pakken. Deze inspanningen betreffen zowel repressieve en preventieve maatregelen als nieuwe wetten en operationele, bestuurlijke en technologische vernieuwingen. Hiermee volgt Nederland andere West-Europese landen die al langer worstelen met deze problematiek.

De hieronder geformuleerde aanbevelingen en interventie maatregelen zijn nadrukkelijk gericht op het verstoren, frustreren en tegenhouden van personen die deel uit maken van mobiele bendes, die in de gemeente Roermond op grote schaal en op georganiseerde wijze mobiel banditisme delicten plegen.

Zowel buitenlandse als Nederlandse evaluatiestudies tonen aan dat criminaliteitsproblemen die complex van aard zijn, zoals 'mobiel banditisme, louter door een breed arsenaal van verschillende en elkaar complementerende maatregelen kunnen worden bestreden. Afzonderlijke maatregelen hebben in de regel de eigenschap dat ze gericht zijn op slechts één of enkele aspecten van het criminaliteitsprobleem.

Bij de bestrijding van mobiel banditisme passen maatregelen waarbij een integrale aanpak en samenwerking met partners centraal staan. Het door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid ontwikkelde barrièremodel kan hierin leidend zijn. Het opwerpen van barrières om het mobiele bendes moeilijk te maken hun werkwijze voort te zetten, past binnen de fenomeengerichte en brede geïntegreerde aanpak zoals die door de Minister van Veiligheid en Justitie is voorgesteld (Van Gestel, 2014). Kortom, acties in de opsporing, handhaving en het controleren van mobiele dadergroepen.

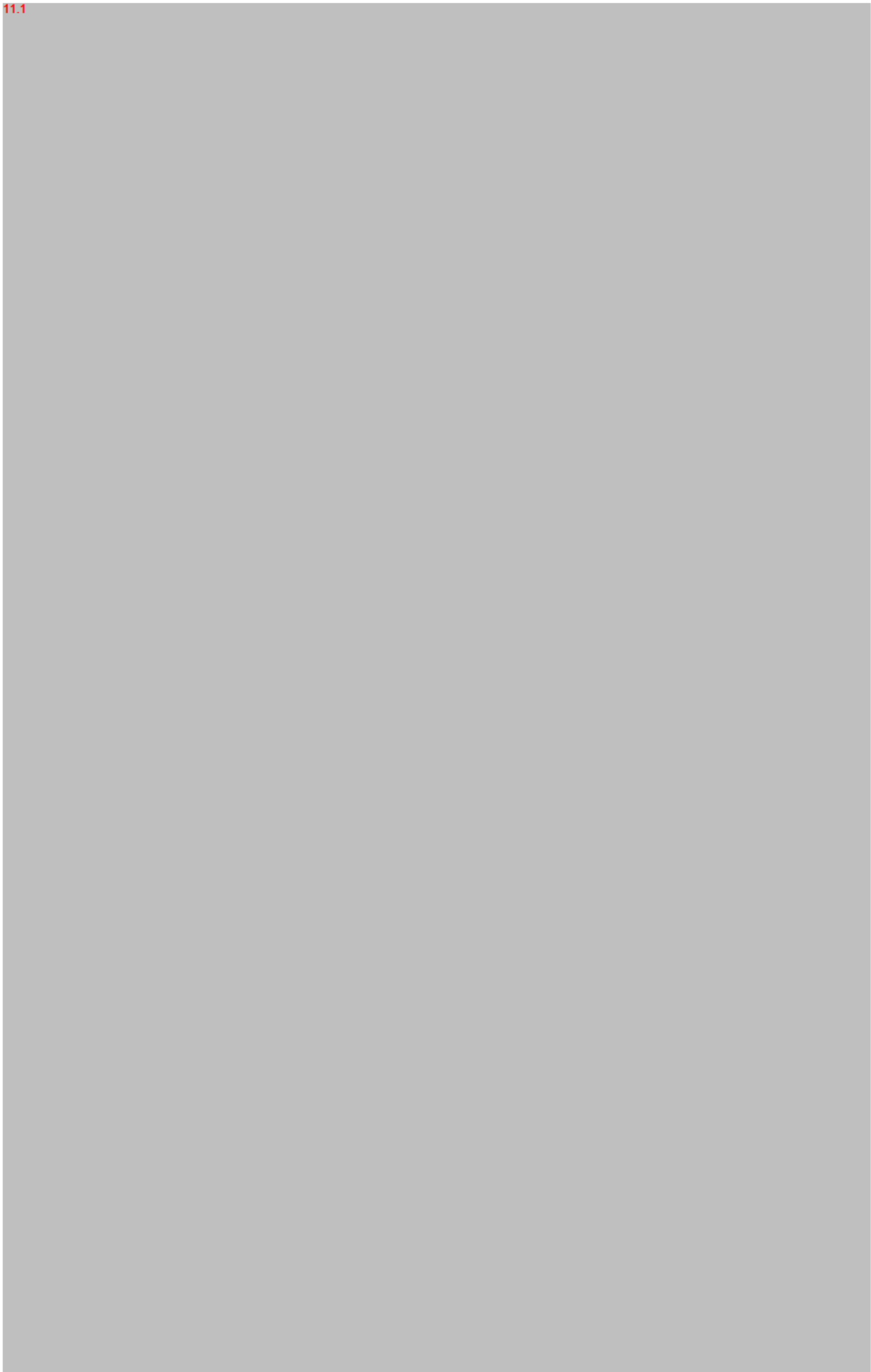
Aanbevolen wordt ^{11.1}

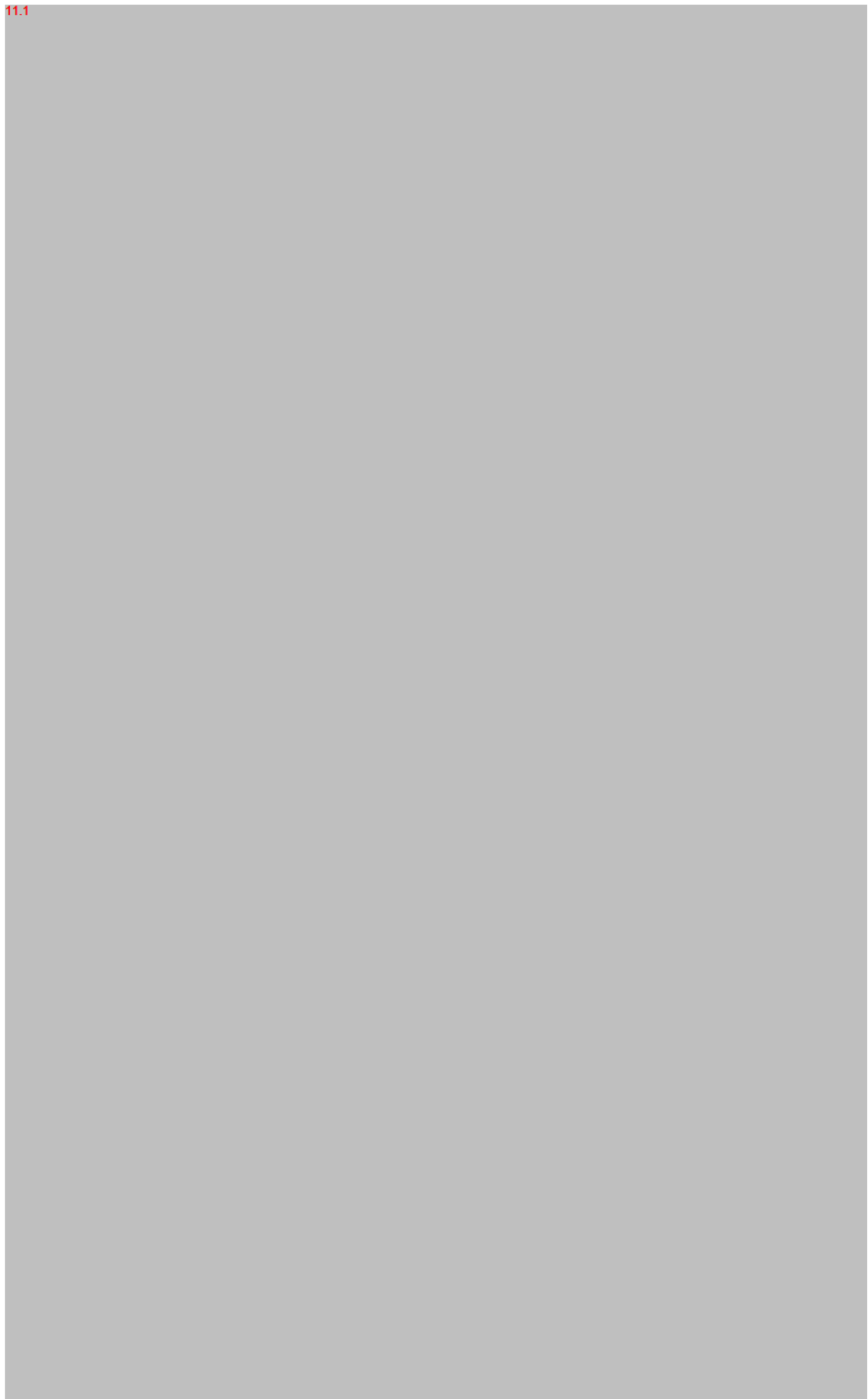
. Daarnaast worden 'overige maatregelen aanbevolen.

Aanbevolen maatregelen binnen de winkelgebieden van Roermond:

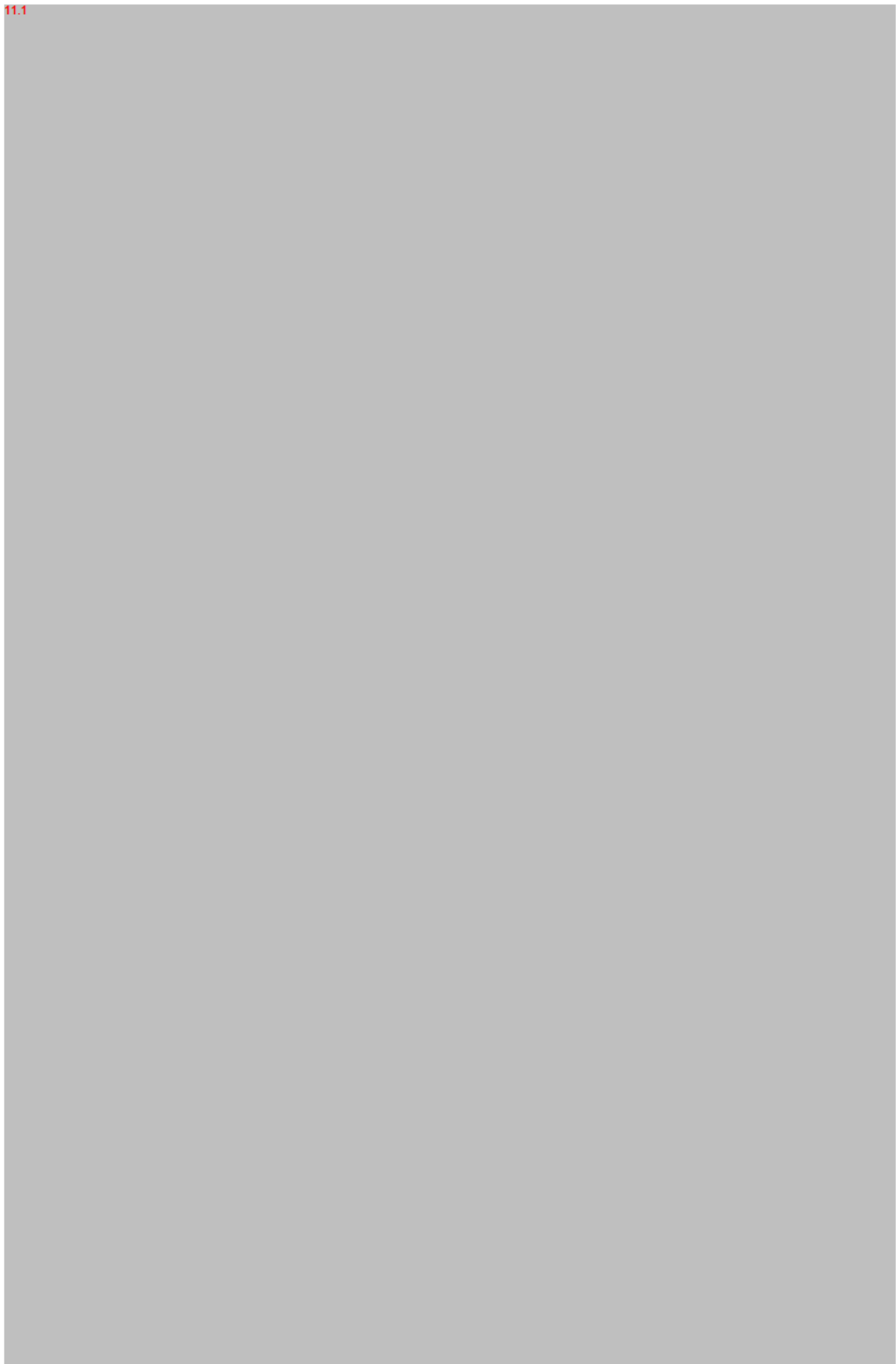
11.1

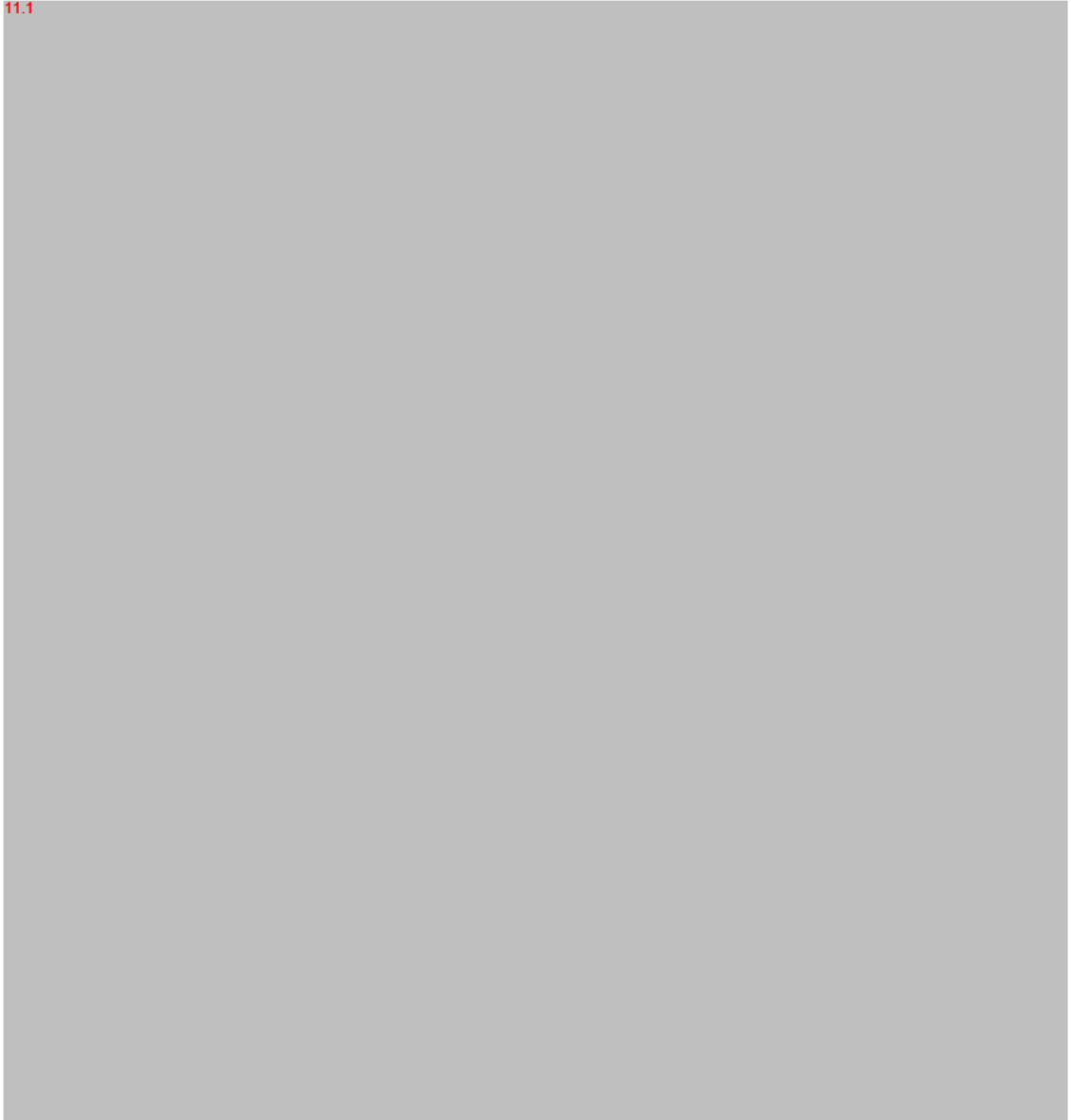

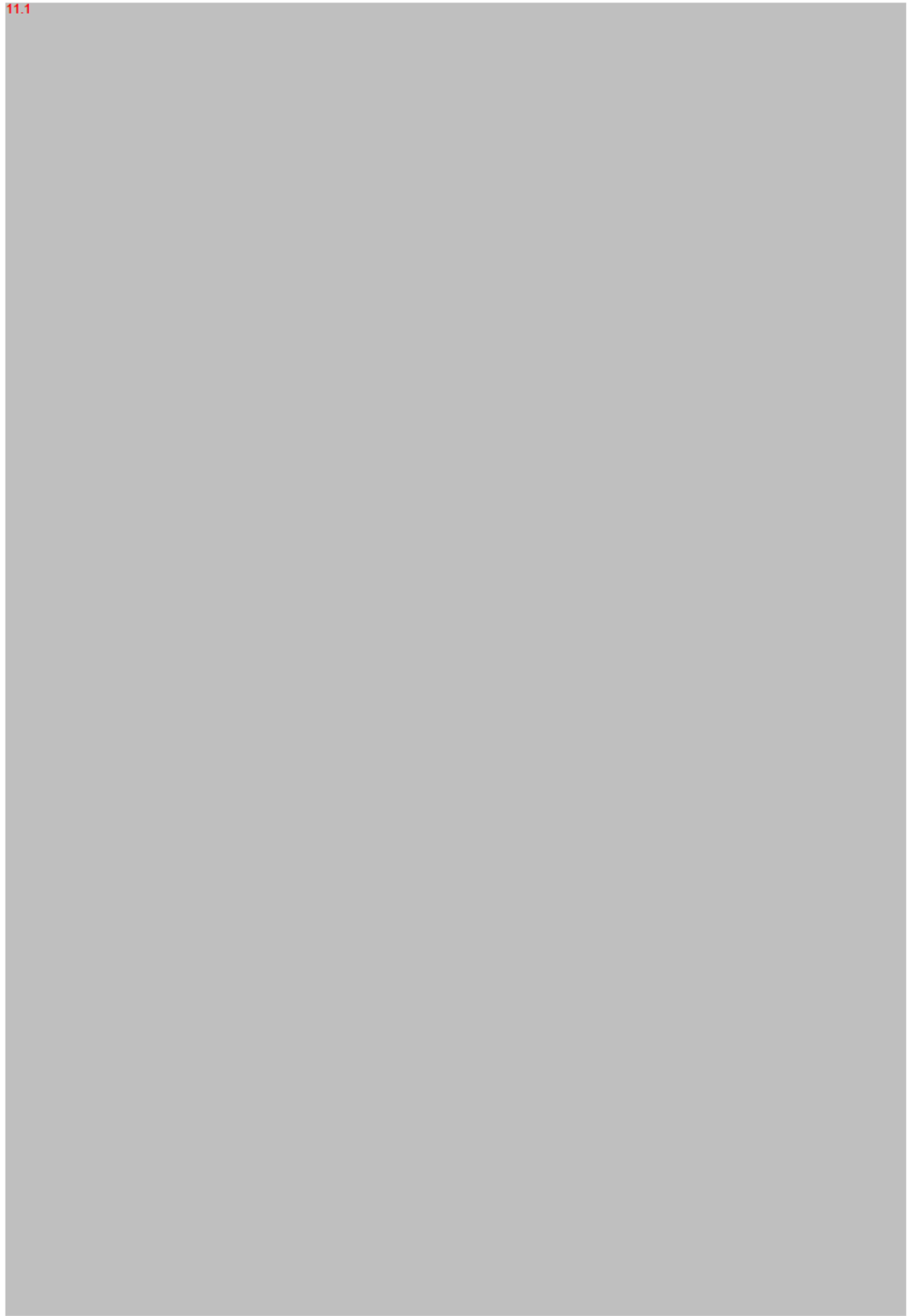
11.1

Overige aanbevolen interventie maatregelen:

11.1

11.1

6.4 Discussie, slotbeschouwing en toekomstscenario mobiel banditisme in de gemeente Roermond

Discussie

11.1

Slotbeschouwing / toekomstscenario mobiel banditisme in de gemeente Roermond

Opvallend is dat een aantal bevindingen uit de literatuur door respondenten maar ook door politie informatie, worden bevestigd en ondersteund. ^{10.} _{2.c} , Roermond beschikt over een goede infrastructuur én Roermond beschikt over het Designer Outlet Centre.

Een winkelcentrum dat een grote aantrekkingskracht uitoefent op mobiele bendes. ^{11.1}

 Roermond staat op de 7e plaats voor wat betreft het aantal in Nederland aangehouden daders van mobiel banditisme. ^{11.1}

. Niet alleen stijgt in 2014 (in het Outlet) het aantal winkeldiefstallen en zakkenrollerijen, maar ook het aantal aangehouden winkeldieven en zakkenrollers.

^{11.1}

11.1

11.1

Een aantal aspecten zijn in dit onderzoek in het kader van interventies tegen het licht gehouden. 11.1

11.1

Prof. dr. Siegel concludeert in haar onderzoek dat ondanks de hogere prioriteit die nu wordt gehecht aan de bestrijding van mobiel banditisme en diverse initiatieven om deze vorm van georganiseerde misdaad in Nederland terug te dringen, er signalen komen, zowel uit onze buurlanden als uit onze bronlanden, dat Nederland zich voor moet bereiden op een toename van het aantal gevallen van georganiseerde bedelarij, zakkenrollerij, overvallen en diefstallen. Dit heeft veel te maken met het feit dat bepaalde rondtrekkende groepen zich genoodzaakt zullen zien naar Nederland uit te wijken als gevolg van repressieve maatregelen die zijn geïmplementeerd in Duitsland, Frankrijk en andere West-Europese landen.

11.1

11.1

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

Literatuurlijst

Baarda, D.B., Goede, M. P. M., de en Meer-Middelburg, A.G.E. van der, (1996). *Basisboek open interviewen: praktische handleiding voor het voorbereiden en afnemen van open interviews*. Leiden: Stenfert Kroese.

Berg, E. van der (2012). *Mobiel banditisme: Een kwalitatief onderzoek naar mobiel banditisme door Litouwse criminele groepen in Nederland*. Masterscriptie criminologie, Rotterdam: Erasmus Universiteit Rotterdam , Faculteit der Rechtsgeleerdheid

Boer, M. den (2010). New mobile crime, In P. Burgess (red.) *Handbook of new security studies*, 253-262, in B. van Gestel (2014). *Facilitering van mobiele bendes*, Research synthese, Den-Haag: Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum, Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Boerman, F., Grapendaal, M., Nieuwenhuis, F., & Stoffers, E. (2012). *Nationaal dreigingsbeeld 2012. Georganiseerde criminaliteit*. Dienst IPOL.

Bovenkerk, F. (red.) (1996) *De georganiseerde criminaliteit in Nederland: Het criminologisch onderzoek voor de parlementaire enquêtecommissie opsporingsmethoden in discussie*. Arnhem: Gouda Quint.

Bruinsma, G. (2004). Misdaaddreigingen uit de nieuwe EU-lidstaten. *Justitiële Verkenningen*, 30 (6), 36-50.

Caputo, D. A. (2010). The south america Theft Groups. An overview of a transnational Criminal Network and Strategies for field enforcement. *Police Quarterly*, 11, 271-288, in B. van gestel (2014). *Facilitering van mobiele bendes*, Research synthese, Den-Haag: Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum, Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Daele, S. van, & Vander Beken, T. (2010) Migratie en mobiele daders. Heling bij rondtrekkende dadergroepen, in: *Tijdschrift voor criminologie*, 52 (2), pp. 170-185.

Daele, S. van, & Vander Beken, T. (2011). Out of sight, out of mind? Awareness space and mobile offenders. In *European Journal of crime, Criminal Law and Criminal Justice*, 19 (2). 125-137.

Van Daele, S. Vander Beken, T., & Bruinsma, G.J.N. (2012). Does the mobility of foreign offenders fit the general pattern of mobility? In *European Journal of Criminology*, 9, 290-308, in B. van gestel (2014). *Facilitering van mobiele bendes*, Research synthese, Den-Haag: Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum, Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Daele, S., van, T. Vander Beken, T. & B. De Ruyver, 2010, Rondtrekkende dadergroepen: een empirische toets, in: *Panopticon*, no. 29 (4): pp. 25-39. In D. Siegel (2013). *Mobiel banditisme. Oost- en Centraal-Europese rondtrekkende criminele groepen in Nederland*. Apeldoorn/Utrecht: Politie & Wetenschap / Universiteit Utrecht.

Detailhandel Nederland (2009). *Itinerant groups target stores in European Union. An urgent cross-border problem*. Leidschendam: Detailhandel Nederland

Duyne, P. van, Donati, S., Harvey J., Maljevic, A. & Lampe, K. von (red.) (2009). *Crime, money and criminal mobility in Europe*. Nijmegen: Lof legal Publishers in B. van Gestel (2014). *Facilitering van mobiele bendes*, Research synthese, Den-Haag: Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum, Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Felson, M. (2006). *The ecosystem for organized crime*. Helsinki: Heunt, in: B. van gestel (2014). *Facilitering van mobiele bendes*, Research synthese, Den-Haag: Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum, Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Gestel, B. van (2014). *Facilitering van mobiele bendes*, Research synthese, Den-Haag: Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum, Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Grapendaal, M., Miranda, de, H., Korteweg, F., Uijtdewilligen, I., & Wakkee, H., 2012a, *Criminaliteitsbeeldanalyse ladingdiefstal 2008-2010*. Zoetermeer: IPOL. Grapendaal, M., 2012b,. *Skimmen. Verslag van een onderzoek voor het Nationaal Dreigingsbeeld 2012*. Zoetermeer: IPOL.

Keller, K.L.. 1993, Conceptualizing, measuring and managing customer based brand equity. *Journal of Marketing*, 57 (1), pp. 1-22, in D. Siegel (2013). *Mobiel banditisme. Oost- en Centraal-Europese rondtrekkende criminele groepen in Nederland*. Apeldoorn/Utrecht: Politie & Wetenschap / Universiteit Utrecht.

KLPD (2008). Georganiseerde bovenregionale vermogenscriminaliteit. Verslag van een onderzoek voor het Nationaal dreigingsbeeld 2008. Driebergen: KLPD-DOS

KLPD. (2012a). *Midden- en Oost-Europese inbrekers op pad. Inzicht in aard en omvang van mobiel banditisme in Nederland*. Driebergen: KLPD-DOS

KLPD. (2012b). *Criminaliteitsrapportage van ladingdiefstallen in de wegtransportsector*. Driebergen: KLPD-DOS

KLPD (2012c). *Analyse Eurolines, Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)*. Driebergen: KLPD-DOS

Lammers, M. & Bernasco, W. (2013). *Are mobile offenders less likely to be caught? The influence of the geographical dispersion of serial offenders, crime locations on their probability of arrest*. *European Journal of Criminology*, 10, 168-186.

Lampe, K. von (2004). *Taking the second step before the First: Assessing organized crime*. *Crime, Law and Social Change*, 42 (4), 227-259.

Mantgem, J. van, & Leest, W. van der (2007). *Mobiel banditisme door groeperingen uit de Balkan. Verslag van een onderzoek voor de Vervolgstudie NDB. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie*.

Rovers, B. (2001). *Als de goudduivels langskomen, Overvallen op juweliërs*, in: *Justitiële Verkenningen: themanummer Goud*, jrg. 37, nr. 3, pp. 21-32

Schepens, L. (2013). *Mobiel banditisme: een exploratief onderzoek naar zakkenrollerij door mobiele daders uit Roemenie en Bulgarije*. Masterscriptie Criminologie, Amsterdam: Vrije Universiteit

Siegel, D. (2013). *Mobiel banditisme. Oost- en Centraal-Europese rondtrekkende criminele groepen in Nederland*. Apeldoorn/Utrecht: Politie & Wetenschap / Universiteit Utrecht.

Spapens, T. & Fijnaut, C. (2005). *Criminaliteit en rechtshandhaving in de Euregio Maas-Rijn, 1: De problemen van transnationale (georganiseerde) criminaliteit en de grensoverschrijdende politie, justitiële en bestuurlijke samenwerking*. Antwerpen: Intersentia.

Waard, J. de (2013). *Rondtrekkende dadergroepen: een onderzoek naar aard, omvang en opsporing van georganiseerde vermogenscriminaliteit gepleegd door Midden- en Oost-Europeanen in Amsterdam*. Scriptie recherchekunde, Amsterdam: Politie Amsterdam.

Weenink, A. & Huisman, S. (2003). Poolse bendes in Nederland. Voorlopige bevindingen, in: *Justitiële verkenningen*, 29, 81-91.

Interne notities:

- Gemeente Roermond: Kadernota veiligheid 2015-2018.

Internetbronnen:

- Gemeente Roermond. Geraadpleegd op 16 december 2014 van www.roermond.nl
- Definitie zakkenrollen. Geraadpleegd op 19 januari 2015 van <http://www.vandale.nl/opzoeken?pattern=zakkenroller&lang=nn>
- Aanpak criminelen op vakantieparken in Maasgouw. Geraadpleegd 02 februari 2015 van <http://www.1limburg.nl/aanpak-criminelen-op-vakantieparken-maasgouw>
- Sinti zigeuners in Roermond. Geraadpleegd op 19 januari 2015 van <http://www.roermond.com/node/26>
- Roma zigeuners. Geraadpleegd op 21 februari 2015. ¹ <https://ejbron.wordpress.com/2014/01/08/duisburg-moet-diep-in-de-buidel-tasten-voor-de-roma/>
- Zakkenrollersteam Amsterdam. Geraadpleegd op 21 februari 2015 van <http://www.parool.nl/parool> en <http://www.ad.nl/ad.nl/30740/AD-Misdadmeter/article/detail/3630441/2014/04/07/Nederlanders-zijn-zo-lekker-naief-voor-zakkenrollers.dhtml>

Tweede Kamerstukken:

- TK28648, 2010-2011.

Krantenartikelen:

- Roermond focust op rondtrekkende groepen criminelen, aanpak mobiel banditisme (2015, 26 januari). *Dagblad De Limburger / Limburgs dagblad*, op: <http://www.1limburg.nl/roermond-focust-op-rondtrekkende-groepen-criminelen>

Bijlage 1   Lijst van respondenten.

10.2.e

Bijlage 2 beperkingen van het onderzoek.

10.2.c

Een inhoudelijke beperking is dat de onderzoekers afhankelijk zijn van de informatie verstrekt door politie, Koninklijke Marechaussee, beveiligingsfirma's, ondernemers, het Designer Outlet Centre, over de omvang van het aantal delicten en kenmerken van verdachten. Het niet kunnen verstrekken van informatie kan hiaten in de beantwoording van de onderzoeksvragen opleveren.

De vraaggesprekken met respondenten maken deel uit van de onderzoeksmethoden. Ondanks dat het een veel gebruikte kwalitatieve onderzoeksmethode betreft, kunnen de resultaten in het algemeen minder objectief en generaliseerbaar zijn door de vooringenomenheid van respondenten. Echter in dit onderzoek is de objectiviteit gewaarborgd door het aantal respondenten en het gebruik van triangulatie. Een beperkt aantal respondenten van beveiligingsfirma's werken (incidenteel) in teamverband met elkaar samen bij controles van onder meer potentiële verdachten van mobiel banditisme. De individuele vraaggesprekken met respondenten vonden, met uitzondering van een drietal personen, onafhankelijk van elkaar plaats. Desondanks is het niet helemaal uitgesloten dat respondenten in vraaggesprekken (deels) elkaars mening of visie gebruiken.

In het algemeen kan worden opgemerkt dat kennis op grond van empirisch onderzoek over het fenomeen 'mobiel banditisme' redelijk tot goed te noemen is. Bij het bijeen brengen en analyseren van informatie kan echter een gevaar schuilen. In veel gevallen dienen onderzoeksgegevens uit het veld als 'zacht' worden beschouwd en vaak op een gering aantal 'practical cases' gestoeld zijn. Het gevaar bestaat dat het beeld van de werkelijkheid zoals dat bij respondenten aanwezig is, tot één of slechts enkele bronnen kan worden herleid. Daarentegen kan het ook zijn dat respondenten hun ervaring veralgemeniseren: 'bij controles in de binnenstad van Roermond of in het Outlet zien we *iedere keer* ...die of deze'. Deze incidenten kunnen verband houden met een zwakke empirische basis van de bevindingen van respondenten en kan aldus een onderzoeksbeperking vormen.

Bijlage 3 Indeling maatschappelijke klassen van vermogensdelicten.

winkeldiefstal	A50	winkeldiefstal
	B50	winkeldiefstal met geweld
	A22	Gekwalificeerde diefstal uit winkel
	B22	Gekwalificeerde diefstal met geweld uit winkel
zakkenrollen/straatroof/straatroof	A40	zakkenrollerij/tasjesroof
	B40	zakkenrollerij/tasjesroof met geweld
	B70	straatroof
woninginbraak	A20	Gekwalificeerde dfstl uit woning
	A30	Diefstal uit woning
	B20	Gekwalificeerde dfstl uit woning met geweld
	B30	Diefstal met geweld uit woning
Bedrijfsinbraak	A23	Gekwalificeerde dfstl uit bedrijf/kantoor
	A24	Gekwalificeerde dfstl uit sportcomplex
	A25	Gekwalificeerde dfstl uit hotel/pension
	A26	Gekwalificeerde dfstl uit school
	A31	Dfstl uit school
	A32	Dfstl uit bedrijf/kantoor
	A33	Dfstl uit hotel/pension
	A35	Dfstl uit sportcomplex
	B23	Gekwalificeerde dfstl met geweld uit bedrijf/kantoor
	B24	Gekwalificeerde dfstl met geweld uit sportcomplex
	B25	Gekwalificeerde dfstl met geweld uit hotel/pension
	B26	Gekwalificeerde dfstl met geweld uit school
	B31	Dfstl met geweld uit school
	B32	Dfstl met geweld uit bedrijf/kantoor
	B33	Dfstl met geweld uit hotel/pension
	B35	Dfstl met geweld uit sportcomplex
Overvallen	B72	Overval in woning
	B73	Overval op overige objecten
	B74	Overval op geld- en waardetransporten
Autodiefstal/diefstal uit auto	A10	Diefstal uit auto
	B10	Diefstal met geweld uit auto
	A70	Diefstal auto
	B60	Diefstal met geweld auto
Ladingdiefstallen		uit literatuur en interview
Skimmen		uit literatuur en interview
Oplichting	F600	Oplichting
Diefstal van/uit overige voertuigen	A71	Diefstal motor
	A76	Diefstal vrachtauto/bestelauto
	B61	Diefstal met geweld motor

	B66	Diefstal met geweld vrachtauto/bestelauto
	A72	Diefstal fiets
	A73	Diefstal brom/snorfiets
	B62	Diefstal met geweld fiets
	B63	Diefstal met geweld brom/snorfiets
	A12	Diefstal uit ander vervoermiddel
	A74	Diefstal ander vervoermiddel
	B12	Diefstal met geweld uit/vanaf ander vervoermiddel
	B64	Diefstal met geweld ander vervoermiddel
Overige vermogensdelicten	A27	Gekwalificeerde diefstal uit andere gebouwen
	A36	Diefstal uit andere gebouwen
	A60	Diefstal dier
	A80	Verduistering
	A81	Heling
	A82	Chantage/afpersing
	A90	Overige eenvoudige diefstallen
	A95	Overige gekwalificeerde diefstallen
	B27	Gekwalificeerde diefstal met geweld uit andere gebouwen
	B36	Diefstal met geweld in/uit andere gebouwen
	B95	Overige diefstallen met geweld
Diefstal/inbraak box/garage/schuur/tuinhuis	A21	Gekwalificeerde diefstal uit box/garage/schuur/tuinhuis
	A34	Diefstal uit box/garage/schuur/tuinhuis
	B21	Gekwalificeerde diefstal met geweld uit box/garage/schuur/tuinhuis
	B34	Diefstal met geweld uit box/garage/schuur/tuinhuis

Bijlage 4 Overzicht aantal opgenomen aangiften en aangehouden verdachten

Inbraken in woningen en bedrijven	2010	2011	2012	2013	2014	Totaal
Aangiften opgenomen	559	501	532	423	384	2.399
Aangiften opgehelderd	67	56	38	76	43	280

Verdachten	87	80	55	106	83	411
Verdachte met Nederlandse nationaliteit	82	66	41	71	58	318
Verdachten met niet-Nederlandse nationaliteit	5	14	14	31	25	89
<i>Verdachte criteria mobiel banditisme</i>	2	5	0	7	2	16

Oplichting	2010	2011	2012	2013	2014	Totaal
Aangiften opgenomen	97	80	89	85	65	416
Aangiften opgehelderd	31	24	24	28	14	121

Verdachten	34	30	34	25	39	162
Verdachte met Nederlandse nationaliteit	32	24	30	23	38	147
Verdachten met niet-Nederlandse nationaliteit	2	6	4	2	1	15
<i>Verdachte criteria mobiel banditisme</i>	2	0	1	1	0	4

Autodiefstal/diefstal uit auto's en van/uit andere vervoersmiddelen	2010	2011	2012	2013	2014	Totaal
Aangiften opgenomen	1.231	1.585	1.378	1.253	1.285	6.732
Aangiften opgehelderd	64	82	59	60	55	320

Verdachten	77	107	81	85	80	430
Verdachte met Nederlandse nationaliteit	63	95	70	78	67	378
Verdachten met niet-Nederlandse nationaliteit	14	12	11	7	13	52
<i>Verdachte criteria mobiel banditisme</i>	3	0	5	2	4	14

Overvallen en overige vermogensdelicten	2010	2011	2012	2013	2014	Totaal
Aangiften opgenomen	579	844	815	757	739	3.734
Aangiften opgehelderd	106	137	127	109	92	569

Verdachten	159	226	178	151	159	873
Verdachte met Nederlandse nationaliteit	124	192	156	126	137	735
Verdachten met niet-Nederlandse nationaliteit	35	34	22	25	22	138
<i>Verdachte criteria mobiel banditisme</i>	7	8	3	7	6	31

Barrièremodel: Mobiele bendes

	1	2	3	4	5	6	7										
Vervoer/vervoerders Administratieve dienstverleners Sociale omgeving Instabiles Financiering	Recreatiegebieden Woningen Bedrijfsverrekenen Organisaties Parkeerterreinen	(Openbaar) vervoer Eigen vervoer Personen/organisaties	Personen Organisaties Informatie over doel en doelwit	Onroerend goed Roerend goed Openbaar gebied Personen	Marken Ondernemers Openbare ruimte Personen Vervoer Aanbod	Organisaties Personen											
Inreis	1	verblijf	2	gebruik	3	infrastuctuur	4	delictpleging	5	opslag	6	5	vervoer en handel	6	gebruik	7	opbrengst
Gaagbepalende	Vervoer bus, trein en vliegvlug Vervoer auto Open grenzen Documenten/registratie	Woonruimte Sociale omgeving Controle Documenten/registratie	Vervoer Controle Locaties Vergaren kennis en hulpmiddelen	Onoplettendheid Moment/locaties Buit	Onroerend goed Roerend goed Toezicht Organisaties Personen	Vervoer Afsat Registratie Controle	Controle Roerend goed Onroerend goed										
Signalen	Fysieke signalen Afwijkend gedrag/situatie personen Documenten Informatie	Afwijkend gedrag Afwijkende situatie Informatie	Afwijkend gedrag Kenmerken	Gedrag/situatie personen (Fysieke) kenmerken Attributen Verwerking van de buit Informatie	Situaties Locaties Materiaal Documentatie/informatie	Goederen Afsat Inkomstenstroom Opslag Vervoer Documentatie/informatie	Bestelingspatroon dader Gedrag, gestolen verklager-eeschap Vervoer										
Barrières	Toezicht Controle Informatie uitwisseling	Registratie Controle Sancties Toezicht Bevuschoring signalen	Controleren Registreren Aanpakken locaties	Toezicht/control Sancties Preventiemaatregelen Ondernemers Preventiemaatregelen burgers Organisaties Internationale samenwerking Informatie Wet- en regelgeving	Toezicht/control Sancties Registratie Informatie Bevuschoring signalen	Toezicht/control Maatregelen Sancties	Sancties/verboden Toezicht/control Preventiemaatregelen Informatie uitwisselen										
Veilighheidspartners																	
Overheid Privaat Buitenland	Overheid Privaat	Overheid Privaat	Overheid Privaat	Overheid Ondernemers Burgers	Overheid Ondernemers Vastgoed Burgers	Overheid Branches Ondernemers Vervoerders Burgers	Overheid Buitenland Privaat partners										

Bijlage 5 barrièremodel mobiel banditisme CCV